BASME DIN PAMIR

POLIROM

© 2013 by Editura POLIROM

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-3558-0
ISBN PDF: 978-973-46-3559-7
ISBN print: 978-973-46-0809-6

Ilustraţii de Carmen Parii
Ilustraţia copertei: Radu Răileanu

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura eco - un supererou al lumii moderne!

Versiune digitală realizată în colaborare cu Libris.ro

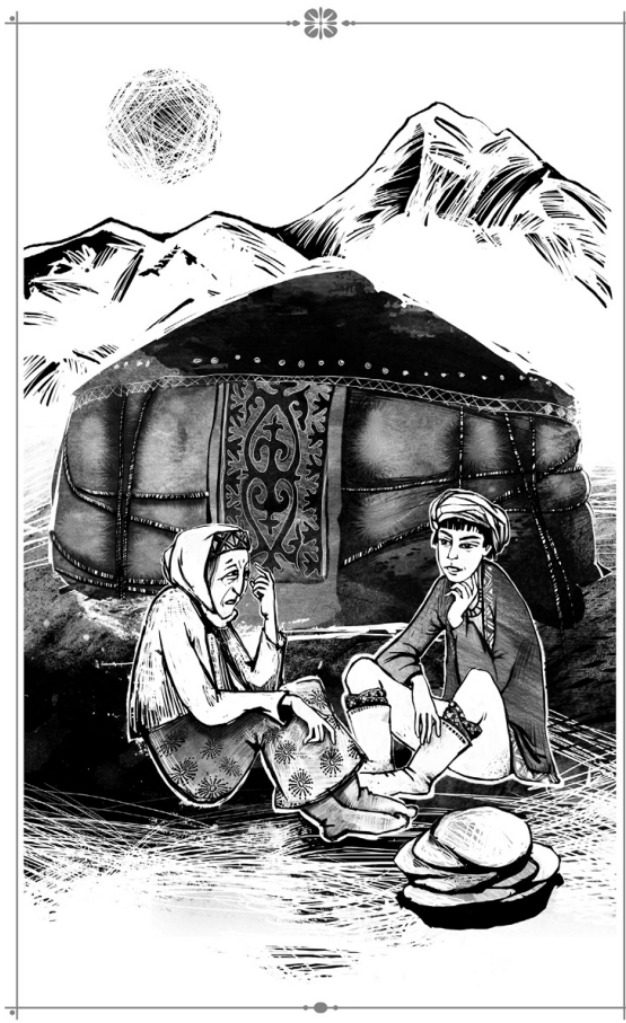

Inelul fer ecat

dată, demult, trăia o bătrână împreună cu nepotul ei. Şi iată că veni o vreme când ei nu mai găsiră nimic ce să mănânce. Trecură câteva zile şi băiatul zise:

— Cât suntem de nefericiţi, bunico!

Şi atunci bătrâna îi dădu zece bănuţi.

— Du-te la bazar şi cumpără câte ceva de mâncare, zise ea.

Plecă el la bazar şi ce văzu? Pe drum, copiii târau după ei un câine, cu gândul să-l omoare. Atunci băiatul se rugă:

— Nu-l omorâţi, daţi-mi-l mie, am să vă plătesc bani buni pentru el!

Copiii se învoiră, aşa că băiatul luă câinele şi îl duse acasă. Văzându-l, bătrâna îl întrebă:

— Ei, ce-ai cumpărat?

— Am cumpărat un câine, răspunse el.

— La ce bun un câine? mai întrebă uimită bătrâna.

— Bunico, noi eram doi, acum vom fi trei.

Şi rămaseră încă o noapte flămânzi.

Când se lumină de ziuă, bătrâna îi dădu nepotului cincisprezece bănuţi, zicându-i:

— Du-te din nou la bazar şi cumpără ceva de mâncare. Nu putem rămâne flămânzi.

Băiatul plecă şi hoinări până seara. Pe drum, văzu cum nişte copii băgaseră o pisică într-un coş şi o duceau s-o omoare. Atunci, la fel ca în ajun, băiatul începu să se roage:

— N-o omorâţi, daţi-mi-o mie, am să vă plătesc bine pentru ea!

Şi copiii, luând banii, îi dădură bucuroşi pisica. Iar bunica îl aştepta gândindu-se: „O să aducă nepotul meu câte ceva, am să pun la fiert şi o să

mâncăm. Suntem atât de flămânzi”.

Nepotul veni, dar în coş nu avea decât o pisică. De aceea, bătrâna îl iscodi:

— Dar ce nevoie avem noi de pisică?

— Noi eram trei, cu ea vom fi patru şi, pe deasupra, pisica ne va fi de folos.

Bătrâna nu mai zise nimic. În ziua următoare, îi dădu nepotului douăzeci de bănuţi.

— Du-te la bazar, cumpără ceva, altfel nu ne va fi bine, zise ea.

Şi nepotul iarăşi plecă la bazar şi rămase acolo până spre asfinţit. Iar când se înseră de-a binelea, băgă de seamă că nişte copii închiseseră într-un coş un şarpe pe care îl duceau să-l omoare. Băiatul îi rugă:

— Nu-l omorâţi! Mai bine daţi-mi-l mie! Am să vă dau bani frumoşi în schimb!

— Fie, ia-l! răspunseră ei.

Băiatul le dădu banii, luă şarpele şi-l aduse acasă. Bătrâna îşi întrebă nepotul:

— Ce-ai cumpărat?

— Un şarpe, bunico! răspunse el.

Şi bunică-sa începu să-l dojenească:

— Netrebnic ce eşti, ce ne trebuia nouă un şarpe? Mă va muşca noaptea. De ce l-ai adus aici?

— Bunico, şi el ne va prinde bine. Eram patru, cu el vom fi cinci, răspunse nepotul.

Dar veni o altă zi şi, dintr-odată, şarpele vorbi cu grai omenesc:

— Au trecut deja trei ani de când m-am pierdut de părinţi. Odată, cumva, poate că ai să mă duci la ei şi atunci eu am să le povestesc cum m-ai scăpat de la moarte şi drept răsplată ei îţi vor dărui tot ce îţi va pofti inima!

Aflând dorinţa, dar şi făgăduiala şarpelui, băiatul se duse la bunică-sa.

— Bunico, vreau să duc şarpele pe care l-am cumpărat la părinţii lui!

— Secătură, îi zise bătrâna, niciodată nu mă asculţi şi uite acum ce vrei să faci! Oare drumul înapoi îl vei mai afla? Faci numai ce te taie capul!

Şi băiatul înţelese că bunica era tare nemulţumită, aşa că, în acea zi, el nu se duse nicăieri. Veni o nouă zi şi şarpele iarăşi grăi:

— Hai să mergem la părinţii mei.

— Aşa să fie, hotărî băiatul, deşi bunica mea nu va încuviinţa.

Şi împreună porniră spre părinţii şarpelui. Merseră ce merseră, până ajunseră la o vale. Şarpele era în faţă, băiatul îl urma. Intrară apoi într-o peşteră. Iar acolo şarpele îl povăţui:

— Orice ţi s-ar da, să nu primeşti! Chipurile, să spui: „Mie nu-mi trebuie

nimic”.

— Prea bine, şarpe, se învoi băiatul.

Mult merseră ei pe sub pământ şi, în sfârşit, ajunseră. Şarpele îl lăsă pe băiat la intrare, apoi dispăru după o uşă. Văzându-l, părinţii rămaseră fără grai de uimire şi tulburare. După un timp îşi veniră în fire şi întrebară:

— Cum de-ai venit? Cine te-a adus?

— Un băiat bun mi-a răscumpărat viaţa, răspunse şarpele, căci era să fiu omorât de nişte copii răi. Şi iată că acest băiat a dat douăzeci de bănuţi în schimbul vieţii mele! Am stat la el două zile, apoi chiar el m-a adus aici.

— Dar unde e acum acest băiat? voiră să ştie părinţii.

— Aşteaptă la uşă, răspunse şarpele.

— Du-te şi adu-l! porunciră ei.

Aşa că şarpele îl însoţi înăuntru pe băiat. Dar pe drum îi dezvălui taina:

— Tatăl meu are inelul lui Soleyman1. Numai acest inel să-l iei, cât despre restul, ce are el să-ţi mai dea, să nu primeşti. De fapt, eu am să zic: „Tată, iată pe acest tânăr care m-a salvat, altfel aş fi fost mort, iar tu ai fi rămas fără copil”.

Băiatul şi şarpele intrară la părinţi. Şase zile aceştia le purtară de grijă şi în cea de-a şaptea îl lăsară pe băiat să plece. Cât nu se străduiră să-i dăruiască acestuia tot felul de lucruri, degeaba!

— Nu-mi trebuie nimic, răspunse băiatul. Doar inelul lui Soleyman daţi-mi-l, doar atât!

Aşa că tatăl şarpelui trebui în cele din urmă să scoată inelul din cufăr şi să i-l dăruiască, după care porunci ca tânărul să fie cât se poate de repede scos din peşteră.

Pe drumul de întoarcere, puiul de şarpe îi destăinui salvatorului său:

— Inelul proroculuiSoleyman, pe care l-ai primit, e fermecat. Opreşte-te la izvor, cere tot ce pofteşti şi negreşit dorinţa ţi se va îndeplini.

Aşa că se întoarse băiatul acasă. Trecuseră şapte zile de când nu-l mai văzuse bunică-sa. Iar acasă, numai ce intră, că ea îl îmbrăţişă, îl sărută şi căzu fără simţire. După ce se scurse o vreme, îşi veni în fire şi se jelui:

— Eram deja încredinţată că n-ai să mai vii şi că mi-e sortit ca trupul meu să fie mâncat de câini şi de corbi.

Dar nepotul o încredinţă:

— Eu, bunico, n-am să te las niciodată singură, ne vom sprijini unul pe altul. Până la moarte o să am grijă de tine.

Se înseră de-a binelea, iar băiatul îşi luă inelul şi se duse la izvor să-şi încerce norocul. Şi acolo grăi:

— O, Stăpân-al-Lumii, porunceşte să se ivească aici un sac cu făină şi două

străchini pline cu grăsime!

Aşteptă puţin şi iată şi sacul cerut, iată şi străchinile. Îşi aruncă sacul pe umeri şi se întoarse numaidecât acasă.

Câteva zile, trăiră amândoi în îndestulare, după care tânărul zise:

— Bunico, peţeşte-o pe fata şahului pentru mine, fiindcă este greu să trăieşti fără nevastă.

Dar bătrâna se sperie tare:

— Scoate-ţi gărgăunii din cap, nepoate, o să mă omoare. Din acest peţit n-o să iasă nimic bun. Mă vor aduce moartă de acolo.

Dar tânărul nu se putea împăca deloc cu acest gând.

— Bunico, măcar o dată să te duci. O vor da, bine, n-o vor da, nu-i nimic.

Veni seara, ea coapse lipii în cuptor, le vârî într-o traistă. A doua zi, dimineaţa, aruncă traista în spinare şi porni spre şah. Când ajunse la porţi, străjile o opriră – n-avea voie nicicum la şah. Atunci bătrâna le grăi:

— Nu se întâmplă nimic, doar o vorbă să-i zic măritului şah!

De-abia la amiază, cum-necum, o lăsară. Aşadar intră, dădu bineţe şi se aşeză. Şahul le porunci vizirilor2 săi:

— Întrebaţi-o ce doreşte!

— De ce ai venit? o întrebă unul dintre viziri.

— Eu am un nepot, începu ea, şi am venit s-o peţesc pe fata şahului. Oare n-o dă el pe fată nepotului meu?

— Loveşte-o şi alung-o! strigă şahul mâniat. Cum să-i dau fata nepotului ei?

Atunci intră în vorbă şi alt vizir, cu povaţa:

— Înălţimea ta, nu trebuie neapărat s-o loveşti, porunceşte-i să îndeplinească pe dată ceva peste puterile omeneşti. Cel ce pretinde trebuie pus la încercare.

— Prea bine, încuviinţă şahul. Eu am trei lucruri de cerut. Mai întâi, peste noapte să fie în curtea mea un castel mai frumos decât cel în care vă aflaţi. În al doilea rând, lângă castel să susure un pârâiaş cu lapte şi în grădină, prin copaci, să cânte privighetorile. Şi în al treilea rând, înaintea porţilor mele să mă aştepte patruzeci de catâri cu poveri. Şi toate astea, în trei nopţi la rând.

Şi bătrâna plecă acasă. Când ajunse la nepot, îi zise acestuia:

— Aşa sunt ei, nepoate, au poruncit să facem ceea ce toată viaţa n-o să izbutim amândoi să îndeplinim.

— Dar ce anume? o iscodi tânărul.

Şi bătrâna începu să povestească:

— Primul lucru uite care este – şahul a poruncit ca peste noapte să se ivească în curtea lui un asemenea castel, mai frumos decât cel pe care îl are. Al

doilea, iată – peste încă o noapte în curtea castelului să curgă un pârâiaş cu lapte, iar în copaci să cânte privighetori. Al treilea – când se trezeşte şahul, dimineaţa, după a treia noapte, la porţi să fie pregătiţi patruzeci de catâri cu poveri.

Aflând pretenţiile şahului, nepotul strigă bucuros:

— Dar nu-i greu, bunico!

Veni seara. Tânărul îşi luă inelul, plecă la izvor şi începu să se roage:

— O, Stăpân-al-Lumii, când va sosi dimineaţa, fie ca alături de palatul preamăritului şah să se ivească un asemenea castel, care să fie de mii de ori mai frumos decât al lui!

Apoi tânărul porni spre casă şi îşi ascunse inelul în cufăr. Când se făcu dimineaţă, îi zise bunică-si:

— Du-te şi te uită ce e pe acolo!

Bătrâna se duse şi şahul tocmai ieşea din palat şi privea – acolo era un castel mai frumos decât al lui! Dar el uitase ce poruncise cu o zi mai înainte, i se făcu teamă şi se gândi: „Se pare că s-a ivit un duşman al meu”. Şi pe dată se grăbi spre vizirii săi.

— Priviţi, ce înseamnă asta? îi iscodi şahul.

Vizirii răspunseră astfel:

— Preamărite şah, i-ai poruncit ieri bătrânei să facă acest lucru!

— Deci castelul este ridicat! se minună şahul.

Tot atunci veni şi bătrâna, care zise:

— Preamărite şah, o poruncă a ta a fost îndeplinită, au mai rămas două.

— Îndeplineşte-le acum şi pe celelalte două, dacă eşti în stare! îi ceru şahul.

Bătrâna se întoarse atunci acasă şi-i spuse nepotului său:

— Acum, nepoate dragă, au mai rămas de îndeplinit două porunci.

Veni înserarea, nepotul scoase iarăşi inelul din cufăr şi porni spre izvor, unde se rugă:

— O, Stăpân-al-Lumii, fie ca lângă castelul şahului să se ivească un pârâiaş cu lapte, iar în copaci să cânte privighetori!

Apoi nepotul tăie trei crenguţe, le înfipse în pământ şi se întoarse acasă. Şi din nou îl vestiră pe şah că acum privighetorile cântau în grădină. El ieşi din palat şi se bucură – pârâiaşul de lapte susura, privighetorile revărsau triluri. Dar şahului i se făcu rău, leşină, căzu la pământ. Peste vreo două ceasuri i se înfăţişară vizirii şi întrebară:

— Ce s-a întâmplat, mărite şah?

— M-au părăsit puterile, mărturisi şahul.

Şi peste puţin se ivi bătrâna, zicând:

— Mărite şah, am îndeplinit şi cea de-a doua poruncă, a mai rămas una.

— Îndeplineşte-o şi pe asta, răspunse şahul, apoi vino şi îmi voi îndeplini şi eu făgăduinţa.

Bătrâna se bucură, se întoarse acasă şi zise nepotului:

— Încă un lucru mai ai de făcut, dragul meu nepot, şi fata şahului va fi a ta!

— Acest lucru nu e greu, o încredinţă tânărul. La noapte va fi gata, iar după aceea să te duci degrabă să-mi orânduieşti nunta!

— Întocmai voi face! se învoi bătrâna.

Iarăşi se înseră, tânărul scoase inelul din cufăr, porni spre acelaşi izvor şi începu să se roage:

— O, Stăpân-al-Lumii, fie ca la porţile şahului să apară patruzeci de catâri încărcaţi cu poveri!

Rosti aceste vorbe, se întoarse acasă şi se culcă. A doua zi, o îndemnă pe bunică-sa:

— Acum du-te la şah!

Iar şahul se sculase şi el de dimineaţă – patruzeci de catâri împovăraţi stăteau unul după altul la porţile palatului. Tot atunci veni şi bătrâna. Văzând-o, şahul îi zise plin de îndoială:

— Bătrâno, ai îndeplinit tot ce ţi-am cerut, dar nu pot pricepe cum va putea un şah să-şi dea fata unui nepot al unei bătrâne oarecare. Apoi şi oamenii vor râde de mine, îmi vor scorni cine ştie ce poreclă!

După care şahul se adresă vizirilor:

— Acum lăsaţi-o pe bătrână să plece şi fie ca ea să se întoarcă peste patru zile. Până atunci am să găsesc eu vreo scăpare, mai zise şahul după ce bătrâna plecă.

Iar ea se întoarse acasă, unde nepotul o întrebă:

— Cum e, bunico?

Şi bătrâna îi arătă cu tristeţe:

— Şahul, dragul meu, a zis că dacă-ţi dă fata ţie, nepotului meu, are să ajungă de ocară. Mi-a mai zis să vin peste patru zile, dar până atunci are să găsească el vreo scăpare.

— Nu-i nimic, zise nepotul.

Veni seara şi nepotul scoase inelul din cufăr, se duse la izvor şi începu să se roage:

— O, Stâpân-al-Lumii, fie-ţi milă şi trimite-mi cinci oi, trei saci cu făină şi trei urcioare cu ulei!

Numai ce zise, că toate se şi iviră. Şi el mână oile acasă, apoi se întoarse să ia făina. Cără făina şi iarăşi veni, după ulei. Duse uleiul şi se întoarse să ia

inelul.

După ce trecură cele patru zile, bătrâna iarăşi se înfăţişă şahului, iar acesta o întrebă:

— Şi acum ce mai vrei?

— Am venit în peţit, răspunse bătrâna. Nu aşa ne-a fost vorba?

— Pleacă de aici, strigă şahul, nu mă bate la cap! Ce, sunt netot? Am să-mi dau fata vreunui prinţ, şi nu nepotului tău!

Dar bătrâna rămase pe loc. Nu voia să plece. Văzând stăruinţa ei, şahul porunci vizirilor:

— Ia goniţi-o!

Şi bătrâna plecă amărâtă. Se întoarse acasă şi i se jelui nepotului:

— Pe mine, nepoate, numai că nu m-au lovit cu pumnii, de s-ar prăpădi această fată de şah!

— Nu-i nimic, nu te amărî dintr-atât, căută s-o îmbuneze nepotul.

Şi, când sosi noaptea, el scoase inelul şi începu să se roage la Izvorul-împlinirii-Dorinţelor. Şi pe dată se ivi prinţesa, pe care o luă acasă la el. Ea nu se împotrivi, fiindcă era tare supărată că tatăl ei, şahul, nu se ţinuse de cuvânt.

Când şahul se trezi dimineaţa şi văzu că fata nu e nicăieri, se mânie nespus, chemă toţi locuitorii oraşului şi grăi:

— Cui îmi va găsi fata, aceluia am să-i dau comori nenumărate.

Iar o vrăjitoare, care ascultase vorbele şahului, îl încredinţă:

— Eu am s-o găsesc, prealuminate!

Şi îşi pregăti vrăjitoarea maşinăria ei de zburat şi porni. Zbură la casa tânărului, coborî, iar maşinăria o ascunse pe acoperiş. Apoi, dându-se jos de acolo, începu să-şi facă de lucru prin curte. Iar în curte era foarte frig. În acest timp, tânărul era plecat la vânătoare şi, când se întoarse, văzu o bătrână stând în curte şi tremurând de frig. El intră în casă şi zise fetei şahului:

— Afară, în curte, o bătrână tremură de frig. Poate că bătrâna ne va fi de folos. Să rămână la noi.

Presimţind însă ceva, prinţesa se împotrivi:

— De la această bătrână nu vom avea decât necazuri.

— Ce necazuri să avem din partea ei? Noi suntem trei, iar cu ea vom fi patru!

— Atunci, fie precum zici! se învoi prinţesa în cele din urmă.

Şi el o aduse pe bătrână în casă, îi dădu o lipie să mănânce pe săturate, apoi o întrebă:

— Încotro ţi-e drumul, mătuşică?

Şi ea începu să plângă:

— N-am pe nimeni pe această lume…

— Rămâi atunci la noi.

Peste alte patru zile, tânărul plecă din nou la vânătoare. Atunci bătrâna luă cheia de la cufăr, îl deschise şi găsi acolo inelul fermecat. Nu peste mult, o urcă pe fată pe acoperiş, o aşeză în maşinăria de zburat şi o duse la tatăl ei, şahul. Îi dădu şi inelul fermecat, iar şahul îi dărui comori de preţ, după cum făgăduise.

Când tânărul se întoarse de la vânătoare, prinţesa nicăieri! Şi se întristă. Iar când intră şi se uită în cufăr, nici inelul nu mai era. Se aşeză pe laviţă, se lungi şi nu mai dori să ştie de nimic. Atunci câinele merse la pisică şi-i spuse:

— El doar ne-a făcut un bine, hai să pornim pe urmele vrăjitoarei, să-i aducem inelul înapoi.

Şi câinele şi pisica porniră la drum. Ajunseră la palatul şahului. Acolo, pisica zise:

— Când am să intru, am să fug drept în încăperea unde-şi ţine şahul comorile, am să iau de acolo inelul şi am să ies tot în fugă. Iar tu aşteaptă-mă aici!

Pisica se furişă în palat, ajunse la comori, găsi repede inelul şi-l luă cu dinţii. Apoi ieşi în goană prin porţi, iar câinele după ea.

Aduseră inelul şi i-l aşezară tânărului pe piept. Iar acesta scoase un ţipăt. Pe dată luă inelul, se duse la izvor şi începu să se roage spre a i se îndeplini dorinţele. Iarăşi i se înfăţişă prinţesa, o luă şi o aduse acasă. Atunci şi şahul îi lăsă în pace şi ei trăiră fericiţi.

1. Soleyman – regele biblic Solomon, simbol al înţelepciunii; se credea că avea un inel cu puteri magice.
2. Vizir – sfătuitor al suveranului, ministru; ierarhic, vizirul mâinii drepte este cel mai important.

Fecior l neg stor lui și prințesa

răia, odinioară, un negustor pe nume Hogea. De la şapte ani şi până la şaptezeci el nu se ocupă decât cu negoţul, iar până la şaptezeci de ani nu cunoscuse bucuria de a avea urmaşi. Dar iată că, într-o bună zi când era acasă, se gândi: „O, Allah Atotputernic şi Milostiv, viaţa mea ajunge la capăt şi copii tot nu mi-ai dăruit! Dacă mâine, pe neaşteptate, părăsesc această lume, atunci toată averea mea se va duce la rudele îndepărtate”. Când chibzuia astfel, pe negândite, îi sosi vestea: ţi se va naşte un fecior. Hogea se bucură mult şi-l preamări pe Allah. Chiar din acea zi în care i se născuse copilul simţi că parcă întinerise. Nu trecu mult şi Hogea îşi încărcă din nou cămilele şi catârii cu marfă şi porni într-ale negoţului.

Se îndeletnici cu negustoria încă zece ani, iar când împlini optzeci, nu mai găsi putere să facă drumuri lungi. Dar iată că, odată, îşi chemă feciorul şi îi grăi:

— Nu mai am putere să muncesc, acum toată nădejdea e la tine, trebuie să te obişnuieşti cu îndeletnicirea tatălui. Uite câte cămile şi câţi catâri ai, încarcă-i şi porneşte la drum împreună cu verişorii tăi!

Feciorul vorbi şi el:

— Tăicuţă dragă, sunt prea tânăr pentru negustorie.

Ascultându-i spusele, tatăl îl povăţui:

— Tu trebuie să fii doar cu luare aminte la încărcătură, că restul intră în grija verişorilor tăi.

— Prea bine, încuviinţă feciorul.

În ziua ce urmă îşi pregătiră proviziile de drum şi peste alte două zile, cu verişorii împreună, porniră toţi la drum.

Tânărul nostru avea încărcătură pentru o sută de catâri şi o sută de cămile. Aşa străbătură câteva văi şi câmpii şi ajunseră într-un loc unde ar fi trebuit să se grăbească, când zăriră înaintea lor ceva neobişnuit. Veneau câţiva oameni care duceau un mort pe năsălie. Era de mirare ce gălăgie şi hărmălaie făceau. Un

tânăr mergea alături şi-l lovea pe cel mort. Când feciorul negustorului văzu ce se petrece, întrebă:

— Hei, omule, care este păcatul acestui mort de-l bateţi şi după ce şi-a dat sufletul? E doar un mort, mai bine ar fi să-l îngropaţi în linişte.

Iar cel întrebat răspunse:

— Tu habar n-ai. Când era viu, l-am împrumutat cu mulţi bani. Nu mi-a înapoiat datoria şi a murit. Acum eu îl car aşa mort din oraş în oraş ca răzbunare.

Feciorul negustorului îl mai întrebă:

— Dar cât îţi datora?

— O cămilă cu încărcătură cu tot, răspunse omul.

Şi fără să stea mult pe gânduri, feciorul negustorului îi arătă o cămilă încărcată.

— Uite acolo o cămilă încărcată, du-te şi ia-o. Iar pe mort lasă-l în grija noastră, îl vom îngropa noi în acest loc.

Aşa că lăsară mortul şi luară tot avutul lor, nu doar o cămilă. Feciorul negustorului îl îngropă chiar acolo şi apoi se întoarse acasă.

Intră pe uşă şi, văzându-l, tatăl îl iscodi:

— Dar ce s-a întâmplat, fiule, de ce te-ai întors atât de repede?

Iar feciorul îi povesti cele întâmplate şi mai zise pe deasupra:

— Acum fă cu mine ce pofteşti, fie izgoneşte-mă, fie omoară-mă!

Tatăl se gândi şi îi mărturisi:

— Era mai bine să nu fi avut un fecior asemenea ţie. Oricum verişorii tăi sunt mai buni. Fără doar şi poate că ar fi dat numai o parte din încărcătură. Acum am să te îndepărtez de la orice treabă.

— Cum doreşti, răspunse feciorul.

Trecu un an de zile. Tânărul într-atâta îl mulţumi pe tată încât acesta, până la urmă, se îndură şi îl iertă. Îi îngădui iarăşi să se îndeletnicească cu negustoria. Şi acum din nou îl povăţui pe fecior:

— Înainte de toate, fiule, ţie îţi trebuie o slugă. Însă fii cu băgare de seamă ca sluga să nu se dovedească a fi rea. Aşa că, dacă e să iei slugă, atunci să fie şi bună.

Feciorul se miră şi întrebă:

— Dar care e slugă bună şi care e slugă rea?

— Slugă bună e aceea care, oriunde te opreşti, înainte de toate îţi aşază aşternutul pentru dormit, îţi fierbe ceaiul şi apoi rânduieşte animalele de povară pentru înnoptare. Dimineaţa se scoală, încarcă poverile, îţi aduce calul şi te aşază pe el. Iar sluga rea este cea care se sfădeşte cu tine. Dacă vă opriţi

undeva, sluga rea zice: „Până descarc poverile, tu adu lemne de foc!”.

Tânărul îl ascultă pe tată şi plecă să caute slugă. Merse şi, pe drum, întâlni un tânăr frumos la chip. Şi acesta îl întrebă pe feciorul negustorului:

— Încotro ai pornit-o?

— Am plecat să caut o slugă.

— Nu mă iei slugă pe mine? îl descusu tânărul.

Feciorul negustorului se gândi puţin şi încuviinţă:

— Bine.

Şi împreună se întoarseră la negustorul Hogea. Feciorul îi zise tatălui:

— Tăicuţă, mi-am găsit slugă.

— Foarte bine, dacă e aşa, atunci strânge provizii de drum şi plecaţi.

Tânărul încărcă patruzeci de catâri, patruzeci de cămile, ceru binecuvântarea tatălui şi porniră la drum.

După ce străbătură câteva văi şi câmpii, ajunseră pe un maidan. Soarele deja apusese. Sluga descărcă repede încărcătura şi înainte de toate aşeză aşternutul pentru feciorul negustorului. Apoi îi fierse şi ceaiul. După ceai, rândui animalele pentru înnoptare şi numai după aceea luă o frânghie şi plecă în pădure după lemne. Aduse o sarcină de lemne şi începu să pregătească cina. După ce termină de fiert mâncarea, o duse pe tavă când, în aceeaşi clipă, dădu buzna în cort un câine.

Văzând câinele, feciorul negustorului se bucură mult:

— Ce bine că s-a ivit câinele!

Dar sluga, dimpotrivă, nemulţumită, zise:

— Nu, acest câine nu ne este de niciun folos!

Dar feciorul negustorului crezu în ceea ce spusese la început:

— Acest câine ne va folosi!

Sluga simţi că feciorul negustorului se mâniase, de aceea tăcu şi se aşeză undeva mai departe. Când începură să mănânce, câinele hăpăia şi el dintr-o strachină. După ce terminară se pregătiră de culcare. Iar mai târziu, văzând că oamenii dormeau, câinele se ridică în tăcere şi fugi.

Dimineaţa, sluga se ridică din aşternut şi înţelese că le plecase câinele. Îi zise atunci feciorului de negustor:

— Câinele pe care l-am adăpostit ieri a fugit.

Mai târziu încărcară animalele şi porniră mai departe. Merseră fără a se opri până aproape de amurg, iar cam pe când trebuia înfăptuită rugăciunea de seară[1] făcură din nou popas în mijlocul câmpului. Sluga descărcă mărfurile, întinse aşternutul pentru feciorul negustorului, apoi îi dădu ceaiul şi fără să mai stea, luă frânghia şi se duse după lemne. Aduse lemnele, rândui animalele şi se apucă

să fiarbă mâncarea. Şi când mâncarea era deja fiartă şi se pregătea s-o toarne în străchini, iarăşi veni câinele în fugă. Feciorul negustorului se bucură din nou:

— S-a întors câinele nostru!

Sluga tăcu. Îl săturară pe câine, mâncară şi ei şi se culcară. Sluga se uită – feciorul negustorului adormise. Şi, cu băgare de seamă, scoase sabia din teacă şi nu-şi mai luă ochii de la câine. Iar câinele, după o vreme, se ridică încetişor şi o rupse la fugă. Sluga, după el, îi luă urma.

Mult fugiră ei şi până la urmă ajunseră în trecătoarea Toriksalot, locul unde, chiar dacă ţipi, nu se aude nimic. Fugiră până în adâncul trecătorii şi acolo sluga dădu peste o colibă. Câinele alergă în jurul colibei şi se făcu nevăzut. Cât de atent se uită sluga, nu găsi intrarea. Atunci se căţără pe acoperiş. Iar acolo era hornul de la vatră. Se uită prin el şi înăuntru zări trei peri2. Una stătea lângă vatră, alta se afla la stânga după intrare, iar a treia era aşezată pe locul orânduit oaspeţilor. Şedeau şi nu spuneau nimic. După un timp, acea peri care era aşezată lângă vatră grăi:

— O, Doamne, ce nătâng e feciorul negustorului. S-a prefăcut în câine şi vine să-şi mănânce pâinea!

Altă peri, cea care şedea la stânga după intrare, grăi şi ea:

— Până la urmă asta îi aduce nenorocire. Dacă va izbuti, chiar îl omoară.

A treia peri, care era aşezată pe locul cuvenit oaspeţilor, zise:

— Dacă îl omoară cel prefăcut, atunci o să ia de la el puţină carne şi va face un leac cu care se vindecă orice boală.

Sluga ascultă toate acestea şi plecă.

Când se lumină de ziuă, ajunse la cort. Feciorul negustorului îl văzu şi întrebă:

— Unde ai fost?

— O cămilă s-a dezlegat, am prins-o şi am adus-o.

Apoi, ca de obicei, încărcară marfa pe animale şi porniră la drum. Şi din nou merseră până seara, când poposiră în apropierea unui oraş şi îşi ridicară cortul pe nisip curat. Când terminară tot ce trebuia, se aşezară pentru cină, timp în care se ivi acelaşi câine. De data aceasta, feciorul negustorului se mânie. Iar sluga, ca şi mai înainte, tăcu. Terminară de mâncat şi se aşezară să doarmă. Şi iarăşi sluga începu să-l pândească pe câine. Când crezu că adormiseră, câinele se ridică fără zgomot şi fugi. Şi tot atunci sluga îşi vârî sabia sub şubă şi se grăbi pe urmele câinelui. Nu fugi mult şi îl ajunse. Îi aruncă şuba pe cap şi îl lovi cu sabia. Şi astfel câinele zbură făcut bucăţi. Sluga adună bucăţile de carne, făcu din ele un cocoloş pe care îl legă într-o cârpă şi plecă. Din aceste bucăţi făcu leac pentru toate bolile.

Când se întoarse, feciorul negustorului îl iscodi iarăşi:

— Unde ai fost?

— Catârii s-au dezlegat şi eu i-am priponit.

La amiază intrară în oraş. Dintr-odată se auzi un glas tunător. Era pristavul şahului care vestea:

— Fata şahului este foarte bolnavă. Orice lecuitor sau solomonar să vină cu grăbire la palatul şahului. Celui care o va lecui şahul îi va da fata de nevastă.

Sluga auzi, se duse la feciorul negustorului şi îi zise:

— Azi pristavul a vestit că fata şahului este foarte bolnavă şi că îi va da fata celui care o va înzdrăveni. Stăpâne, îngăduie-mi să mă duc s-o lecuiesc.

Feciorul negustorului se mânie:

— Eu ştiu mai multe decât tine şi totuşi nu mă duc, iar tu, care nimic nu gândeşti, eşti gata să te duci la şah! Se dovedeşte că eşti tare neghiob. Cum de nu eşti în stare să pricepi asta? Doar la curtea şahului sunt atâţia înţelepţi şi vraci. Aşa că, dacă lor nu le-a stat la îndemână, ei n-au fost în stare s-o vindece, ce să cauţi tu, un nerod, să te amesteci?

Sluga tăcu, căzu pe gânduri şi iarăşi îi ceru îngăduinţa. Şi feciorul negustorului îi îngădui:

— Prea bine, du-te!

Sluga plecă, ajunse la porţile palatului şahului, unde le vorbi gărzilor:

— Sunt vraci şi am venit s-o lecuiesc pe fata şahului.

Cu bucurie, gărzile îl vestiră pe şah că a sosit un vraci. Aşa că îl însoţiră la şah. Şahul îl văzu şi grăi:

— Dacă tu o vindeci pe fată, totul al tău să fie!

Şi sluga se duse la fată. La început se uită la ea cu mare luare aminte şi înţelese care îi era suferinţa. Se dovedi că boala ei se afla în măruntaie. De aceea, luă leacul trebuincios dintre cele pe care le avea, îl deşertă într-o cană şi ceru fetei să-l bea. Şi cum îl bău, fata vărsă tot ce înghiţise. Îi dădu şi a doua oară leacul. Şi de data aceasta, vărsă puţin sânge din măruntaie şi leşină.

Multă vreme rămase fără simţiri şi până la urmă îşi veni în fire. Atunci sluga o întrebă:

— Cum te simţi?

— Foarte bine, acum m-am înzdrăvenit, mă duc la tata! răspunse fata.

Dar sluga nu se învoi:

— Nu, mâine mergem împreună!

Veni dimineaţa şi se îndreptară amândoi spre şah. Când acesta îşi văzu fata, se bucură nespus, după care îi zise:

— Acum nu mai eşti a mea, eu te-am promis acestui om.

Pe dată sluga îi destăinui şahului:

— Fie ca ea să-mi fie numai soră, fiindcă împreună cu mine este un frate şi lui am să i-o dau!

Şahul nu se împotrivi. Sluga se sfătui cu feciorul negustorului, vândură toate mărfurile pe care le aveau cu ei şi începură să se pregătească de nuntă. Făcură o petrecere ce se întinse pe şapte zile şi şapte nopţi. După care feciorul negustorului îşi luă nevasta şi se întoarse acasă. Iar când toţi trei ajunseră, mai făcură o petrecere. Mai târziu, sluga îi zise feciorului negustorului:

— Uite că legământul de a te sluji a ajuns la sfârşit, tu cum socoteşti?

Feciorul negustorului răspunse:

— Cum îţi este voia, iar bogăţia pe care am adunat-o noi o împărţim pe din două.

— Prea bine, încuviinţă sluga.

Şi ei împărţiră cinstit acea bogăţie, iar sluga îi mai vindecă nevasta feciorului de negustor. De fapt, o vindecă de-a binelea, astfel că nu îi mai rămăsese nici urmă de suferinţă. Până la urmă, sluga recunoscu:

— Eu n-am ce face cu această avuţie, aşa că să-ţi rămână ţie. De altfel, e bine să afli că eu sunt omul mort pe care l-ai întâlnit în acea vale şi pe care l-ai schimbat cu averea ce o aveai atunci încărcată. Tu m-ai eliberat de cel ce mă chinuia şi m-ai îngropat. Acum viaţa mea s-a terminat, fii fericit!

Îşi luă rămas-bun şi plecă. Iar fiul negustorului, împreună cu nevasta, a trăit în fericire şi îndestulare.

1. Ultima din cele cinci rugăciuni zilnice din Islam, săvârşită înaintea somnului.
2. Peri – fiinţă supranaturală, bună sau rea, cel mai adesea cu chip de femeie; se crede că se poate strecura în sufletul oamenilor.

Folosul răbdării

dinioară, pe tronul unei ţări stătea un şah care era nespus de bogat. Şi acest şah avea un fecior. După ce şahul muri, feciorul îi cheltui încet-încet toată bogăţia şi scăpătă de-a binelea. Şi iată că, într-o bună zi, îi zise nevestei:

— Am ajuns cu totul în sapă de lemn. Ia să mă duc să câştig ceva, să mă tocmesc păstor.

Auzind aceste vorbe, nevasta îi dezvălui:

— Eu am pus de-o parte, am ascuns, puţin aur. Ia-l şi pleacă. Numai să ajungi mai departe, să nu-ţi găseşti de lucru pe aici. Oricum, păstrează-ţi cinstea în faţa oamenilor.

Aşadar, prinţul luă aurul şi plecă. Ajunse într-un loc unde se afla un om care striga:

— Cui îmi dă şaizeci de siri[1] de aur, aceluia îi voi destăinui vorba cea adevărată, cea dreaptă!

Prinţul cel sărăcit întrebă:

— Dacă îţi dau şaizeci de siri de aur, îmi vei spune acea vorbă?

— Eşti prea sărac să-ţi spun ţie!

Totuşi prinţul îi dădu aurul şi omul îi spuse:

— Stăpâneşte-ţi mânia şi rabdă!

Şi prinţul stărui:

— Atât?

— Atât!

Auzind, prinţul se luă cu mâinile de cap şi îşi zise cu amărăciune:

— Am dat şaizeci de siri de aur ca să aud vorbele: „stăpâneşte-ţi mânia şi rabdă!”. Într-adevăr, trebuie să mă duc şi să mă fac păstor.

Se tocmi la un om bogat, unde începu să muncească. Când se scurseră

doisprezece ani, îi zise stăpânului:

— Te-am slujit doisprezece ani, îngăduie-mi să plec. Dă-mi ceea ce am câştigat.

Şi omul bogat îi dădu un pisoi şi o găină. Prinţul se mâhni: „L-am slujit doisprezece ani şi mi-a dat numai un pisoi şi o găină!”. Dar atunci îşi aminti: „Doar am dat şaizeci de siri de aur pentru sfatul de a-mi stăpâni mânia şi a răbda. Fie şi aşa, n-am să mă sfădesc acum”. Aşa că îi zise omului bogat:

— Fie, am să las la tine găina spre păstrare şi am să iau cu mine doar pisoiul.

Îşi luă pisoiul şi plecă. Merse ce merse şi întâlni o caravană. Atunci se interesă:

— Hei, cinstite cămilar, care îţi este drumul?

Şi cămilarul spuse că se duce la şah, la tatăl prinţului. Îi spuse şi numele, fără să ştie că acesta nu mai era printre cei vii. Iar prinţul ascunse acest lucru. Totuşi îl rugă pe cămilar:

— Vreau să trimit cu tine fiului meu acest pisoi. Du-l tu, pentru ca astfel cel mic să aibă cu ce se juca.

Cămilarul luă pisoiul şi îşi văzu de drum. Iar prinţul se duse în altă parte să se tocmească păstor.

După o vreme, caravana ajunse într-un oraş, oprindu-se acolo să înnopteze. Iar în acel oraş erau foarte mulţi şoareci. Toată lumea avea grijă de palatul şahului. De la şah rămăsese un elefant. Oamenii purtau de grijă şi păzeau elefantul de răutatea şoarecilor. Dacă un şoarece se vâra în urechea elefantului, făcea mult rău, iar şahul cel nou, care se suise pe tron, îi pedepsea cu moartea pe paznici. Iar în acea noapte, când în oraş poposise caravana, şoarecii nu se iviră. Dimineaţa, şahul întrebă:

— În noaptea asta şoarecii ne-au păgubit sau nu? Nu s-au furişat în urechea elefantului?

Paznicii răspunseră:

— În această noapte şoarecii nu s-au văzut deloc.

Atunci şahul porunci:

— Duceţi-vă şi aflaţi care a fost pricina de nu ne-au supărat.

Şi vizirii şahului porniră să afle despre ce putea fi vorba, de ce noaptea trecută nu se iviseră şoarecii. Se duseră, se uitară în jur şi dădură cu ochii de caravana care poposise acolo. Iar în caravană se găsea şi pisoiul. Curios, în acel oraş nu fusese văzută niciodată o pisică. De aceea îl întrebară pe cămilar:

— Ce fel de fiinţă e asta?

Iar cămilarul răspunse la întrebare:

— E o pisică, duşmanul şoarecilor. Când în oraş se iveşte pisica, şoarecii se fac nevăzuţi.

Atunci vizirii începură să-l roage:

— Vinde-ne nouă această fiară, căci la noi în oraş s-au înmulţit foarte mult şoarecii.

Iar prinţul, atunci când îi încredinţase pisoiul cămilarului, îi grăise: „Dacă vei dori să vinzi acest pisoi, ţine minte: el costă şaizeci de siri de aur”. De aceea, cămilarul le mărturisi vizirilor:

— Motanul nu este al meu şi nu pot să-l vând.

Atunci ajunse până şi şahul să-l roage:

— Te rog, vinde-l, îţi dau pe el patruzeci de siri de aur.

— Nu, însă pentru că te rogi atât de fierbinte, îţi destăinui preţul adevărat al pisoiului. E de şaizeci de siri de aur.

Şahul plăti şaizeci de siri de aur şi luă pisoiul. De îndată ce în oraş se ivi pisoiul, şoarecii nu se mai văzură.

Cămilarul îi duse nevestei prinţului în locul pisoiului şaizeci de siri de aur, precum şi veşti proaspete. Şi îi zise femeii:

— Bărbatul ţi-a trimis un pisoi, dar eu l-am vândut pe drum şi am adus şaizeci de siri de aur.

Femeia se bucură nespus de mult, cumpără o capră şi o găină care, cu timpul, se înmulţiră. Şi iarăşi femeia se îmbogăţi.

În acest răstimp, prinţul îl slujea pe un alt om bogat. Iar când dori să-l părăsească, pentru felul cum se purtase, omul bogat îi dărui un cal din herghelia lui, o cămilă din cele multe pe care le avea, o vacă dintre cele strânse în cireadă, o oaie din turmă şi un bivol. Şi prinţul porni spre casă.

Şi iată că trecu pe-aproape de casa acelui om bogat care, în schimbul muncii, îi dăduse pisoiul şi găina. Atunci se gândi: „Ia să mă duc la el, să-mi iau rămas-bun, că doară l-am slujit mulţi ani”. Iar omul, când îl văzu, grăi:

— Fii atât de bun şi primeşte toată avuţia ce-o am!

— Dar la ce avuţie ţi-e gândul, că numai o găină mai am, mai bine să-ţi rămână ţie!

Auzindu-l, omul bogat îi răspunse:

— A fost o găină, iar acum atât s-au înmulţit că nu-mi ajung puterile să ţi le aduc pe toate. De la acea găină eu am vândut ouă, pe banii căpătaţi am cumpărat o capră, caprele s-au înmulţit mult, le-am vândut, am cumpărat o vacă, s-au înmulţit şi ele, le-am vândut şi am cumpărat o cămilă. Până la urmă, atât de mult s-au înmulţit toate încât nu mai au loc să stea nici în trei văi din munte. O parte din ele am să le mân acum pentru tine.

Şi îi aduse bivoli, cămile, vaci, iar vitele se dovediră a fi cu totul o mie de mii de capete. Prinţul le luă pe toate, se duse la bazar şi le vându. Cu banii căpătaţi cumpără două sute de măgari şi marfă. Nişte slugi încărcară măgarii cu poveri şi porni spre casă.

Când îi rămase doar puţin drum de străbătut până să ajungă acasă, prinţul se hotărî: „Ia să rămân să înnoptez aici şi să mă reped până acasă singur şi fără nimic. Să arunc o privire la casă, la nevastă, că poate ea deja s-a măritat cu altul, doar au trecut mulţi ani”. Şi iată că noaptea dădu o fugă la casa sa. Ajunse, coborî pe hornul vetrei, aprinse o lumânare, se uită la tot ce era prin casă, iar înăuntru totul era în ordine. Se uită şi la nevastă şi văzu că dormea, iar alături se dovedi a fi un bărbat cu mustăţi şi barbă. Atunci prinţul se gândi: „Să nu-i omor oare pe amândoi?”. Totuşi, chibzui aşa: „Mereu mi-am stăpânit mânia, am suferit şi, mulţumită acestui sfat am strâns o aşa de mare avuţie şi, curând, am să ajung iarăşi şah în oraşul meu. Mai bine să nu-i omor şi mâine o să vin şi o să lămuresc totul”.

Se întoarse prinţul şi se aşeză printre slugile sale, care întrebară:

— Dar unde ai fost noaptea asta?

— Să ştiţi că am fost foarte sărac, şi uite că m-am dus să-mi văd casa, să văd dacă totul este în ordine acolo. Mă frământa gândul dacă toate ce le-aveam se află la locul lor, dacă mai este câte ceva de-ale gurii. S-a dovedit că acasă totul s-a păstrat în deplină rânduială.

Mai târziu, îi zise uneia dintre slugi:

— Du-te acum şi vesteşte-o pe nevastă-mea că i-a sosit bărbatul!

Tot dimineaţa, când se treziră cu toţii şi începură să încarce măgarii, prinţul văzu că în întâmpinare îi vine nevasta şi alături de ea un bărbat. Prinţul privi cu atenţie. Era acelaşi bărbat pe care îl văzuse la el acasă. Se gândi: „Dar el ce mai caută aici?”. Şi cei veniţi se apropiară, dădură bineţe, întrebară de sănătate, dar el cu tânărul mustăcios nici nu dori să intre în vorbă. Nevasta băgă de seamă acest lucru şi zise:

— Nevasta ţi-e dragă, iar feciorul nu-ţi este?

— Dar unde mi-e feciorul? întrebă şi prinţul.

— El este feciorul tău. Când ai plecat avea numai un an, iar acum a crescut, uite cât este de voinic. Că doar şi tu te-ai schimbat, deja ai făcut şaptezeci de ani.

După ce nevasta spuse aceste vorbe, tatăl şi fiul se îmbrăţişară şi plânseră de bucurie. Iar femeia îi linişti:

— De-ajuns, potoliţi-vă, uite, în acest fel ne-am dus dorul!

Atunci prinţul le destăinui:

— Azi-noapte am venit acasă, ca să văd dacă e casa în ordine, şi am dat cu ochii de un bărbat care dormea alături de tine. Aş fi dorit să-l omor, dar m-am înfrânat, mi-am amintit de acele vorbe pentru care am plătit şaizeci de siri de aur: „Stăpâneşte-ţi mânia şi rabdă!”. Şi m-am hotărât să nu-i iau zilele. Acum văd cât mi-a fost de folos acel sfat. Mulţumită lui am ajuns iarăşi bogat, mi-am văzut şi feciorul.

Şi trăiră fericiţi şi în belşug.

1. Sir – greutate egală cu 75 g.

Pat zeci-de-Coţi

răia odată un şah care avea o fată. Tot o fată avea şi vizirul şahului. Şi amândouă fetele, şi cea a şahului, prinţesa, şi cea a vizirului, învăţau cu acelaşi dascăl şi toată vremea şi-o petreceau tot împreună. Dar iată că, într-o bună zi, prinţesa zise:

— Tu, fată a vizirului, hai să plecăm la vânătoare.

— Prinţesă, azi nu e o zi potrivită, să mergem duminică.

— Ba nu, să mergem azi, hotărî prinţesa.

Îşi luară arcurile, săgeţile, mai luară şi provizii. Laolaltă cu mulţi oameni, străbătură călare multe câmpii şi pustiuri şi ajunseră la Muntele Verde[1] şi începură vânătoarea. Vânară ce vânară, iar când să se întoarcă se porni un viscol şi se rătăciră, pierzând drumul. Atunci fata vizirului zise:

— Prinţesă! Hai să pornesc eu înainte, să caut drumul, iar tu vino cu oamenii, că altfel vor îngheţa cu toţii.

Şi fata vizirului îşi mână calul înainte. Iată că în faţa ei se ivi o cetate. Mai văzu din depărtare că din hornul ei se ridica fum. Aşa că dădu pinteni calului până la cetate, intră înăuntru, iar acolo erau divul-Patruzeci-de-Coţi[2] şi cei patruzeci de fraţi ai săi. Şi divul îi grăi:

— Fată a vizirului! Noi şi în somn te-am fi aflat!

La care fata, în loc de alte vorbe, porunci:

— Hei, Patruzeci-de-Coţi! Mai întâi aprinde focul, că altfel oamenii mei şi fata şahului îngheaţă acum acolo, departe.

Iar divii aprinseră focul. Tot atunci sosi şi prinţesa cu oamenii săi şi intrară. Divii le dădură de-ale gurii, le potoliră foamea şi îi duseră într-o odaie, încuiară uşa şi plecară. Cu toţii rămaseră închişi. Atunci, fata vizirului ceru un sfat:

— Prinţesă! Ce să facem ca să scăpăm din gheara divului?

Şi fata vizirului începu să sape în zid, făcând o gaură prin care ieşiră. Îşi prinseră caii şi strigară: „Să fugim de aici!”. Mânară caii, lăsară în urmă multe

câmpii şi pustiuri şi se întoarseră la palatul lor.

Numai ce intrară, că prinţesa şi băgă de seamă că nu mai avea talismanul verde dat de tatăl său. De aceea se căină:

— Am pierdut talismanul dat de tata. Trebuie să mă întorc să-l găsesc.

Dar fata vizirului o încredinţă că se gândeşte la ceva ce nu-i este la îndemână:

— N-ai să izbuteşti să-l găseşti, nu pleca!

Însă nu fu chip s-o înţeleagă prinţesa.

— Nimic n-ai să izbuteşti, mai zise fata vizirului.

— Atunci ce să fac?

— Rămâi aici, am să mă duc eu.

Şi îmbrăcă fata veşminte bărbăteşti, îşi luă calul şi porni la drum. Trecu peste multe câmpii şi pustiuri şi ajunse la divul Patruzeci-de-Coţi, că atât de mare era şi de aceea fusese botezat aşa. Ajunsă deci acolo, se dezbrăcă, îşi trase pe ea haine ponosite şi luă înfăţişarea unei bătrâne. Se duse şi se aşeză lângă cetatea lui Patruzeci-de-Coţi.

Când Patruzeci-de-Coţi ieşi pe uliţă, dădu cu ochii de bătrână. După ce intră în cetate, le grăi celorlalţi:

— Fraţilor! Acolo e o bătrână. Hai să o luăm aici, că ea ne va căra apă. Atâta vreme cât mama noastră s-a vlăguit de tot, bătrâna ne va fi de folos.

O aduseră înăuntru când unul dintre fraţi o recunoscu:

— E fata vizirului!

— Nu, nu e fata vizirului, zise altul.

Şi până la urmă ea rămase acolo şi îi sluji vreme îndelungată.

Dar iată că într-o zi unul dintre fraţi se gândi:

— Fraţilor! Hai să pornim la vânătoare, că acum avem pe cine lăsa acasă.

Plecară la vânătoare şi, pe dată, fata vizirului o omorî pe bătrâna lor mamă.

O omorî, luă cele patruzeci de chei pe care mama divilor le purta legate la cingătoare, se duse şi deschise uşile de la patruzeci de odăi, iar acestea erau pline de oameni. Când o văzură, unul din ei strigă:

— Eu nu sunt gras, uite, el e gras!

Altul zise:

— Nu, eu nu sunt gras, eu sunt slab!

— Apoi eu nu doresc să mănânc nici gras, nici slab, le răspunse fata.

Îi scăpă pe toţi şi le împărţi toate veşmintele ce erau pe acolo. Se înveşmântară şi plecară. Fata vizirului alese pentru ea ce îi era de trebuinţă, luă şi talismanul şi puse foc cetăţii. Şi singură se grăbi spre casă. Fraţii divi se întoarseră de la vânătoare, iar cetatea şi bătrâna lor mamă, de altfel şi tot ce era

prin împrejurimi, ajunseseră scrum. Atunci fratele cel mic, mezinul, zise:

— Oare nu v-am spus că era fata vizirului?

Pe dată, Patruzeci-de-Coţi ciopli şi încheie patruzeci de cufere, îşi ascunse fraţii în ele, le încărcă pe cai şi porni la drum. Lăsă în urmă multe câmpii şi pustiuri şi ajunse la palatul şahului. Descărcă povara şi pe dată veniră fata vizirului şi prinţesa. Fata vizirului întrebă:

— Ce ai în poveri?

— Sunt cu caravana, primi ea răspuns, mă duc să vând această marfă. Dar pot să fac cu tine un schimb.

— Desigur, încuviinţă fata, sunt gata să schimb.

— Dar ce îmi vei da? se mai interesă cel sosit.

— Îţi voi da nişte vite.

— Dar unde se află vitele?

— Se află pe Muntele Verde, răspunse ea.

— Hai împreună pe Muntele Verde, o îndemnă, să vedem ce fel de vite ai.

— Merg, desigur!

Fără să mai amâne, fata înşeuă calul şi porniră împreună. Ajunseră la Muntele Verde, iar Patruzeci-de-Coţi se urcă pe vârf şi începu să taie vitele. Şi fata făcu şi ea, în aceeaşi vreme, patruzeci de vergele ascuţite, le înroşi în foc, străpunse cu ele cuferele şi astfel omorî patruzeci de fraţi divi. Când coborâră de pe munte, fata vizirului îl întrebă pe Patruzeci-de-Coţi:

— Spune acum, ce-ai hotărât?

— Vitele tale sunt bătrâne, răspunse el, nu vom face târgul, nu facem schimb.

— Precum ţi-e voia, aşa că încarcă poverile.

Şi Patruzeci-de-Coţi încărcă poverile, plecă şi se opri pe un câmp.

Deschise cuferele şi ce văzu? Toţi fraţii erau fără suflare. Atunci înţelese: „Ea mi-a omorât fraţii!”. Luă cuferele şi le aruncă într-un şanţ, pe care într-atâta îl umplu, de era mai înalt decât pământul din jur. Acum luă pe el veşminte de kalandar3 şi plecă. Ajunse la şahul care era părintele prinţesei noastre. Şahul însuşi ieşi în întâmpinarea lui şi ce văzu? Un kalandar. Întrebă:

— Hei, cinstite kalandar, care îţi este dorinţa?

La care kalandarul răspunse:

— Eu nu cer nimic, numai să mă iei de grăjdar.

Şi şahul îl tocmi grăjdar. Kalandarul munci cu sârg, şi ajunse mai mare peste divan4. Câţiva ani sluji în această dregătorie, după care tot şahul hotărî să-l însoare cu fata vizirului. De aceea îl chemă pe vizir şi îi grăi:

— Slăvite vizir, dă-i fata de nevastă mai-marelui peste divan.

— Mărite şah, răspunse vizirul, mă duc s-o întreb şi pe fată.

Plecă să o întrebe pe fată, iar aceasta îl încredinţă:

— Tată, se vorbeşte că porunca şahului e ca moartea ce nu vine cu încetul, e neîntârziată pentru supuşii săi. Mă mărit cu el.

Şi şahul o mărită cu mai-marele peste divan. Respectară datina nunţii şi mai-marele peste divan o duse la el acasă. Însă fata scoase din teacă o sabie, o aşeză la mijloc între ei şi îl ameninţă:

— Hei, Patruzeci-de-Coţi! Atâta vreme cât nu mă duci la tine, acolo de unde ai venit, n-am să-ţi fiu nevastă.

Dimineaţa, fata îşi luă rămas-bun de la şah. Şahul îi dădu câteva slujnice mai-marelui peste divan, câteva slujnice îi dădu şi vizirul fetei sale şi plecară împreună.

Străbătuseră multe câmpii şi pustiuri şi ajunseră la un palat. Atunci divul zise:

— Tu, fată a vizirului! Până acum a fost treaba ta, de acum este numai treaba mea.

— Fă ce ai de gând să faci, nu mai pierde vremea, îl îndemnă fata.

Şi el plecă şi aduse pentru aceşti oaspeţi de mâncare, iar fata vizirului întinse aşternuturile.

Aici trebuie să mai povestim.

Fata adusese cu ea un dovleac scobit pe dinăuntru, plin cu sânge de oaie. Şi tocmai acest dovleac îl vârî sub plapumă, după care fugi să se ascundă. Şi veni Patruzeci-de-Coţi şi văzu că felinarul era stins. Luă sabia, lovi plapuma şi dovleacul crăpă. Atunci grăi:

— Blestemat să fie tatăl tău! Oare te-am omorât sau nu?

Aprinse felinarul, ridică plapuma, o dădu într-o parte şi ce văzu? Dovleacul spart, iar omul ia-l de unde nu-i. Strigă din toate puterile:

— Blestemata asta de fată iarăşi m-a prostit!

Şi neîntârziat o porni la goană după ea, mână pe urmele calului. Călări în galop peste nenumărate câmpii şi pustiuri şi izbuti s-o ajungă, însă fata vizirului întâlni un păstor pe care îl rugă:

— Bunule păstor! Ascunde-mă în desaga ta, că după mine aleargă Patruzeci-de-Coţi. Dacă mă scapi din gheara lui Patruzeci-de-Coţi, eu te voi urca pe tronul şahului.

Păstorul o vârî în desaga lui, legă desaga la gură, o aruncă pe spatele unui bou şi porni la drum. Şi se întâlni cu divul, care întrebă:

— Bunule păstor! Ai întâlnit pe careva pe-aici?

— N-am văzut pe nimeni, răspunse păstorul.

La care Patruzeci-de-Coţi îl mai iscodi:

— Bunule păstor, ce fel de om eşti tu de n-ai văzut pe nimeni?

— Eu am crescut numai între vite, răspunse acesta, pe oameni nu-i ştiu.

Patruzeci-de-Coţi trecu mai departe. Iar păstorul o duse pe fată acasă la el. Într-o bună zi, fata îi vorbi astfel:

— Bunule păstor! Te duci la bazar şi povestea mea n-o istorisi nimănui! Cumpără de acolo o ţesătură de mătase şi adu-mi-o ca să cos fesuri.

Ea cusu aceste fesuri, care nu erau decât un acoperământ pentru cap, şi i le dădu păstorului. Dacă alţii vindeau cu zece bani un fes, el să le vândă cu douăzeci, dacă alţii le dădeau cu douăzeci, el să ceară patruzeci. Dar iată că, într-o oarecare zi, prinţul din acele locuri porni să se plimbe şi dădu cu ochii de fata aflată în casa păstorului. Pe dată se îndrăgosti de ea cu înflăcărare. Aşa că se înfăţişă şahului şi ceru:

— Preabunule părinte! Dacă mi-o dai de nevastă pe sora păstorului, eu nu mă voi însura cu o fată de şah!

Şi şahul se văzu silit să se ducă la păstor.

— Bunule păstor, îngăduie să-l însor pe feciorul meu cu sora ta.

— Mărite şah, tu eşti atotputernicul cârmuitor, pe când eu nu sunt decât un umil păstor, se căină acesta. Cum să se înrudească şahul cu un păstor?

— Feciorul meu s-a îndrăgostit.

— Să-mi întreb sora, mai zise păstorul.

Se duse, o întrebă pe aşa-zisa soră, care răspunse:

— Mă mărit cu prinţul.

Şi astfel păstorul se înrudi cu şahul şi pe dată îi chemară pe toţi la sărbătoare şi la un mare ospăţ. Pe deasupra, şahul mai dădu şi aur cât să ducă patruzeci de măgari. Chiar şahul însuşi veni să înfăptuiască datinile nunţii feciorului său. Noaptea şi-o petrecură acolo, iar a doua zi se îndreptară spre casa lor, unde se mutară deoparte. Atunci fata vizirului îl sfătui pe prinţ:

— Slăvite prinţ! Pune străji la toate cele patru drumuri!

Iar fata scrise o chemare la luptă dreaptă. Patruzeci-de-Coţi află pe dată şi veni în goană în oraş. El omorî toate străjile ce erau puse de pază la cele patru drumuri. Veni şi intră la fata vizirului, grăind:

— Hei, tu, fată a vizirului, acum mi-ai căzut în gheară!

— Orice ţi-ai pus în gând să faci, n-ai decât! Iată o sabie pentru tine.

Şi Patruzeci-de-Coţi începu să o înţepe cu sabia. Iar ea îl iscodi:

— Spune, cum este, ţi-ai potolit mâhnirea din suflet? Acum lasă-mă să te lovesc şi eu o singură dată.

— Prea bine.

Îl lovi fata cu sabia în creştetul capului şi iarăşi îl iscodi:

— Ia zi, cum ţi se pare?

— Parcă o muscă mi-a smuls un fir de păr din creştet.

— Blestemat să-ţi fie tatăl! Doară te-ai prăvălit despicat pe din două. Mişcă-te mai repede, îi strigă fata.

Şi se mişcă până se despărţiră cele două părţi. Atunci ea porunci slugilor:

— Luaţi-l de picioare, târâţi-l şi azvârliţi-l în uliţă.

Prinţul şi fata vizirului scăpară de griji, ajunseră la fericire şi dobândiră şi tronul.

1. Muntele Verde – muntele Qaf, în mitologia orientală, munte de smarald.
2. Div – demon, personaj asemănător diavolului.
3. Kalandar – ascet pribeag; în basme apare ca vrăjitor.
4. Divan – sfatul înţelepţilor de la curtea şahului.

Puiul-cel-Şchiop

răia demult de tot un om sărac care, de când era, nu făcuse altceva decât să pască vitele şahului. Şi iată că i se născu un fecior asemenea unui pui de găină şi pe deasupra şi şchiop. Însă feciorul crescu nespus de iute. Oamenii cresc an după an, pe când acesta crescu din zi în zi, din ceas în ceas. Odată, el îi zise tatălui său:

— Du-te şi peţeşte-o pe prinţesă, vreau să mă însor!

— Apoi eu sunt păstor şi el este şah, răspunse tatăl. Cum să peţească un păstor fata unui şah, o prinţesă?

Dar tânărul o ţinea una şi bună:

— Tată, du-te la şah şi peţeşte-i fata. Şahul face azi o petrecere Pe deasupra, şahul este un om drept şi nu te va ocărî pentru asta. Du-te la petrecere şi, când îţi va da bucatele, nu le mânca, iar dacă te întreabă care îţi este nevoia, spune-i: „Eu am venit la tine în peţit”.

Şi tatăl se văzu silit să se ducă la palatul şahului şi acolo văzu că era petrecere. Iar şahul porunci:

— Daţi-i mâncare acestui om sărac.

Dar omul nostru se împotrivi:

— Nu, mărite şah, n-am să stau să mănânc.

— Atunci cu ce treabă ai venit? se interesă şahul.

— Am să-ţi spun numai atunci când oaspeţii vor fi plecaţi.

Oaspeţii se împrăştiară şi nu rămaseră decât şahul şi vizirul. Şahul iarăşi îl întrebă pe omul nostru:

— Hei, tu, om sărman. Ce pofteşti de la mine?

La care omul mărturisi:

— Mărite şah, am un fecior şi am venit la tine s-o peţesc pe prinţesă.

Auzind aceste vorbe, şahul se mânie şi porunci:

— Omorâţi-l!

Însă vizirul îl povăţui:

— Mărite şah, aşa o petrecere ai făcut, iar acum de-l vei omorî pe acest om sărman înseamnă că petrecerea nu va fi pe placul Celui de Sus.

— Dar cum să mă port cu el, vizire? întrebă şahul.

— Cere-i un rubob[1] care să vorbească şi să râdă. Nu-l va găsi şi va muri, îl îndemnă vizirul.

Vizirul îi zise şi omului sărman:

— Omule, te-am scăpat de la moarte, aşa că fă bine şi pleacă. Pe fata şahului am s-o peţesc eu în locul tău.

Iar şahul mai zise şi el:

— Fie ca omul să-mi aducă rubobul care să vorbească şi să râdă şi îi voi da fata.

Şi omul nostru o rupse la fugă şi nu se opri decât acasă, gâfâind nemaipomenit. Feciorul îl întrebă:

— Tată, de ce gâfâi?

— Fiule, răspunse omul, n-a ieşit nimic cu peţitul, a fost cât pe ce să mă omoare. Însă vizirul m-a scăpat, că altfel şahul m-ar fi spânzurat. Iar acum el cere să-i aduc rubobul care vorbeşte şi râde. Hai, fiule, să plecăm din acest oraş. Unde să găsim un asemenea rubob pentru el?

— Nu te nelinişti, tată, e uşor de găsit rubobul.

— Dar nu e cu putinţă, fiule, se destăinui omul.

— Se va găsi, întări feciorul. Şahul însuşi îţi dă fata, iar tu doreşti ca el să nu-ţi ceară rubobul care vorbeşte şi râde? Acum ascultă-mă. Porneşte pe acest drum, treci peste multe câmpii şi pustiuri şi ajungi la un pod. Treci podul. Şi iarăşi străbaţi câmpii şi pustiuri până când în faţa ta se va ivi o cetate de fier. Când te apropii de porţile cetăţii, deschide-le. Intri şi acolo ai să vezi multe peri. La început se vor arunca pe tine, dar tu spune-le: „Pe mine m-a trimis Puiul-cel-Şchiop”. Iar când pomeneşti numele meu, mai zi: „Puiul-cel-Şchiop vă trimite urări de bine”. După aceea te vor întâmpina cu toată cinstea. Iar dimineaţa îţi vor da rubobul, îl vei lua şi îl vei duce şahului.

Şi iarăşi tatăl se văzu nevoit să-şi ia toiagul şi să pornească la un drum lung. Străbătu multe câmpii şi pustiuri şi ajunse la acel pod. Lăsă podul în urmă şi mai trecu peste alte multe câmpii şi pustiuri până ajunse la acea cetate. Deschise porţile, intră, iar mai multe peri chiar se minunară de îndrăzneala de care dăduse dovadă.

— Ce vânt te aduce pe aici, cu ce nevoi ai venit?

— M-a trimis la voi Puiul-cel-Şchiop, răspunse omul.

— Şi cum, Puiul-cel-Şchiop e bine sănătos? se mai interesară ele.

— Slavă Celui de Sus!

Şi o peri îl mai iscodi:

— Dar tu cu ce eşti legat de Puiul-ce-Şchiop?

— Sunt tatăl lui.

— Şi de ce te-a trimis la noi?

— M-a trimis după rubobul care vorbeşte şi râde, le spuse omul.

Îl lăsară să înnopteze acolo, iar dimineaţa îi dădură rubobul cerut. Şi iarăşi porni la drum, străbătu multe câmpii şi pustiuri şi până la urmă ajunse acasă. Feciorul îi ieşi înainte şi îl îndemnă:

— Tată, acum nu mai zăbovi, du-i şahului rubobul care vorbeşte şi râde.

Şi omul plecă, dădu rubobul şahului, care îl întrebă pe vizir:

— Slăvite vizir! Şi acum ce să fac? Să-i dau fata sau nu?

— Mărite şah, se pare că el are o taină anume de a putut găsi rubobul care vorbeşte şi râde. Că doară unde să-l găseşti? răspunse vizirul. Mai mult nu-l mai sâcâi pe acest om sărman, fiindcă am să-i poruncesc altceva, şi anume: să aducă patruzeci de cămile albe şi pe fiecare cămilă să se afle o povară înaltă cât turnul palatului şi să mai aducă patruzeci de gazele albe cu coarnele întru totul asemănătoare şi într-o singură noapte să facă aşa o grădină ca de la casa lui şi până la palat să poţi merge numai la umbră şi să crească, tot acolo, cele mai felurite roade.

Când vizirul spuse aceste obligaţii sărmanului om, acesta se pierdu cu firea, ajunse la fecior şi grăi:

— Fiule, mi-a dat îndatorirea ce ţi-o zic: să aduc patruzeci de cămile albe încărcate, iar povara să fie înaltă cât turnul palatului, şi să mai aduc şi patruzeci de gazele albe, cu coarnele întru totul asemănătoare, şi să sădesc o grădină, de la poarta casei mele şi până la palatul şahului, în care să fie roade coapte şi felurite. Unde să le găsesc pe toate, fiule?

Feciorul răspunse:

— Apoi este uşor, tată!

Şi îi dădu trei pumni de poame şi-i mai zise:

— Când ieşi din casă, închide ochii, cu niciun chip nu privi înapoi, aruncă poamele în spatele tău şi păşeşte mai departe. Numai când ajungi la porţile palatului, atunci să te uiţi.

Omul nostru luă cei trei pumni de poame şi ieşi din casă. Închise ochii şi aruncă poamele în urma sa. Merse la porţile palatului şahului şi când se uită înapoi văzu că se iviseră atâţia copaci că nu se puteau număra. Se întoarse iarăşi la fecior şi acesta îl descusu:

— Tată, cum ai făcut?

Şi omul povesti:

— Fiule, eu am dus acele poame, am închis ochii, le-am aruncat în spate şi am tot păşit spre porţile palatului şahului. Când am privit, acolo deja răsărise o grădină şi în ea poame de foarte multe feluri.

Şi mai zise:

— Dar cum va fi cu cele patruzeci de cămile şi cu poverile lor? Şi unde să se găsească patruzeci de gazele albe?

— Tată, singur le voi găsi, îl încredinţă fiul.

Noaptea se duse la acele peri, ele îi dădură patruzeci de gazele albe şi patruzeci de cămile tot albe, cu poveri cu tot, iar el le mână şi le lăsă lângă palatul şahului. Când şahul ieşi dimineaţa, văzu că lângă palat erau lăsate patruzeci de gazele albe şi patruzeci de cămile albe cu acelaşi fel de încărcătură. Toate erau culcate şi aveau picioarele legate.

Feciorul îi zise tatălui:

— Tată, du-te şi împreună cu şahul hotărâţi nunta.

Aşa că omul nostru se duse şi hotărî cu şahul ziua nunţii. Îl îmbrăcă pe fecior ca pe un ginere, îl urcă pe un cal, însă sărmanul se răsturnă într-o parte, neputându-se ţine în şa.

Îi ziseră şahului:

— Cum de ţi-a trecut prin cap să-ţi dai fata nu unui prinţ, ci Puiului-cel-Şchiop?

La care şahul răspunse:

— Vizirul meu a peţit-o.

Şi mai zise:

— Nu-i aduceţi la palat, să plece de aici, să nu-i mai văd în faţa ochilor.

În aceeaşi zi, vizirul o dădu pe prinţesă, care îl văzu pe Puiul-cel-Şchiop de-abia seara.

— Vai de sufletul meu, se căină prinţesa, tata m-a dat Puiului-cel-Şchiop!

Văzând că nici nu doreşte să stea de vorbă cu el, tânărul o întrebă:

— Prinţesă, de ce te-ai mâniat?

Însă ea tăcu. Până la urmă îşi luă inima în dinţi şi strigă:

— Nu, nu vreau să fiu măritată cu tine!

De-abia atunci Puiul-cel-Şchiop îşi lepădă de pe el toate cele care îl făceau să aibă acea înfăţişare respingătoare, care stârnea milă. Se ivi în loc un tânăr nemaipomenit, frumos ca peri, într-un cuvânt, îţi lua ochii. Prinţesa se bucură nespus şi se împăcară. Tânărul o rugă:

— Prinţesă, nu pomeni nimănui de taina mea.

Însă atunci când mama prinţesei veni, iată ce îi mărturisi:

— Măicuţă, se dovedeşte că el este un peri. Noi nu îl ştim, însă o dată el mi s-a înfăţişat în acest chip şi mi-a zis: „Eu nimănui nu-mi arăt chipul, m-am însurat cu tine şi de aceea m-am înfăţişat astfel”.

Şi mama o sfătui:

— Fată dragă, mâine dimineaţă, când te trezeşti, aruncă-i masca în vatră, să ardă, şi atunci îşi va arăta chipul adevărat.

Când tânărul ieşi dimineaţa în curte, prinţesa îi arse masca. Se întoarse şi zise:

— Prinţesă, unde mi-e masca? Vreau s-o pun din nou.

Ea răspunse:

— Am ars-o!

— De-i aşa, pe dată am să iau altă înfăţişare. Am să mă prefac în porumbel şi am să înconjor de trei ori în zbor această cetate. Dacă nu mă vei putea prinde, am să mă îndrept spre Muntele Verde.

Şi luă înfăţişarea unui porumbel şi zbură de trei ori în jurul cetăţii. Cum prinţesa nici nu încercă, se înţelege că nu izbuti să-l prindă. Şi el zbură mai departe. De mâhnire, prinţesa mai-mai să-şi dea duhul.

Şahul şi soaţa lui aflară că fata lor picase fără simţire, de aceea o întrebară:

— Ce s-a întîmplat cu tine?

— Peri a zburat de la mine, m-a părăsit, le destăinui fata.

— Te vom mărita cu altul, îi făgăduiră ei.

— Nu, fiindcă atâta vreme cât nu-l voi găsi, inima nu mi se va linişti.

Şi prinţesa luă alături o slujnică şi porni la drum. Străbătu multe câmpii şi pustiuri şi nimeri într-un tufiş de cârcel. Atunci zise:

— Tu, cârcel, tu eşti verde cu totul, oare n-ai văzut un porumbel care a zburat pe-aici?

Şi cârcelul răspunse:

— A zburat un porumbel şi a zis: „Să ardă ea pe această lume pentru că mi-a ars masca”.

Porni mai departe şi îi ieşi înainte un desiş de ienupăr. Prinţesa iscodi ienupărul:

— Ienupăre, n-a zburat pe-aici un porumbel?

— Porumbelul a zburat, îi destăinui acesta prinţesei. Şi a zis aşa: „Pentru că mi-a ars masca, să ardă şi ea”.

Şi mână prinţesa calul mai departe până ajunse la un izvor care curgea într-un lac. Acolo creştea un platan. Se aşeză sub platan şi tot atunci se iviră trei bărbaţi peri care începură să se scalde. Când ridicară privirile, o văzură pe prinţesă. Era atât de frumoasă, încât nu-şi mai putură lua ochii de la ea. Unul

zise:

— O iau de nevastă!

— O iau şi eu de nevastă, hotărî altul.

Şi cei doi se certară. Zise şi al treilea:

— Nu vă bateţi unul cu altul, căci eu de mult m-am însurat cu ea.

Şi peri îşi luă nevasta şi o duse acasă. Acolo o încredinţă:

— Dacă îţi va fi bine aici, aici rămânem, de nu, mergem la casa tatălui tău.

Prinţesa însă alese:

— Eu vreau acasă la tata.

Peri plecă împreună cu dânsa şi o duse la casa tatălui ei. Când şahul îl văzu pe tânăr rămase uimit. „Ce flăcău grozav!”. Şi îl aşeză pe tron, iar şahul însuşi se făcu sultan.

Şi astfel ajunseră la fericire, dobândind totodată şi tronul.

1. Rubob – instrument muzical cu şase coarde.

Prințesa Pat zeci-de-Cosițe

În vremurile de demult, trăia un şah care avea patru feciori. Trei dintre ei erau de la aceeaşi mamă, iar al patrulea, de la alta. Şahul îi iubea doar pe primii trei. Pe al patrulea îl ura.

Şi iată că, odată, şahul îi porunci unei slujnice:

— Ia du-te pe acoperişul palatului, la feciorii mei, şi trage cu urechea, ascultă despre ce vorbesc.

Slujnica se duse şi se uită. Cei trei feciori iubiţi dormeau liniştiţi, iar al patrulea stătea de vorbă cu mamă-sa:

— Dacă tata pofteşte să ne trimită, noi plecăm şi pe munte, să-i aducem Mărgăritarul Scânteie-în-Noapte.

Se întoarse slujnica şi îi spuse şahului:

— Cei trei feciori iubiţi dorm, iar al patrulea stă de vorbă cu mamă-sa şi zice: „Nu ne trimite tata, că noi ne-am fi dus numaidecât şi i-am fi dobândit Mărgăritarul Scânteie-în-Noapte”.

— El e un om de nimic şi atâta tot, grăi şahul.

Şi mai zise:

— Am să-i trimit pe feciorii cei iubiţi!

Iar a doua zi, dis-de-dimineaţă, îi chemă şahul la el, apoi le pregăti provizii de drum. Dar cel de-al patrulea fecior, pe care şahul îl ura, dori din tot sufletul să plece şi el. De altfel, lui nu-i dădu niciun fel de mâncare. Îi dădu în schimb o mârţoagă şchioapă, cu care porni şi el în urma fraţilor săi.

Străbătură multe câmpii şi pustiuri şi ajunseră la o răspântie. Iar acolo, pe o piatră, era scris: „De mergi pe un drum, nu te mai întorci, iar de mergi pe alt drum, te întorci”.

Cei trei feciori iubiţi de şah porniră pe drumul unde era scris că te duci şi te

întorci, iar pe feciorul neiubit îl trimiseră pe drumul fără de întoarcere.

Străbătu şi el multe câmpii şi pustiuri, pe care le lăsă în urmă, şi ajunse într-un loc unde păştea o turmă mare. Îl întrebă pe păstor:

— Hei, păstorule, a cui e turma?

— E a Divului-cel-Negru, răspunse acesta.

— Dă-mi un miel, că sunt nespus de înfometat. Îl tai şi îl mănânc, zise prinţul.

— Nu cutez, răspunse păstorul.

Dar prinţul luă un miel cu de-a sila şi îl tăie. Pe dată îl fierse, îl mâncă şi porni mai departe.

Mai străbătu multe alte câmpii şi pustiuri şi se trezi într-un loc necunoscut, unde se găsea o cetate. Îi întrebă pe nişte oameni:

— A cui e cetatea?

— E a Divului-cel-Negru, îi răspunseră ei.

Şi prinţul intră în cetatea Divului-cel-Negru, iar acolo întâlni o peri. Ea strigă:

— Hei, tinere, mi-e milă de tine, pleacă de-aici!

— Nu plec, îi zise el.

— Dacă îţi este foame, îl îmbie peri, intră, că mâncarea fierbe acum pe vatră.

Aşa că intră, iar acolo găsi şapte cazane cu orez fiert. Le mâncă pe toate şapte, apoi se duse din nou la peri.

— Cât ai mâncat? îl iscodi peri.

— Cât a fost în cele şapte cazane, atâta am mâncat.

— Apoi tu mănânci mai mult decât divul, se minună peri. Ce-am să fac acum cu divul? se înspăimântă ea.

— Dar ce se întâmplă când vine divul? o iscodi prinţul.

— Când e timpul să sosească întregul pământ se cutremură, iar împrejur se face întuneric beznă, mărturisi peri.

Iar prinţul o mai iscodi:

— Când intră pe uşă, ce se mai întâmplă?

— Din gură îi iese foc, aşa un foc, că până şi lumina păleşte.

Prinţul trase sabia din teacă şi se ascunse după uşă. Sosi divul şi urlă:

— A, miroase a făptură omenească! De eşti plămădit din ţărână, te voi preface iarăşi în ţărână, de eşti plămădit din aer, te voi preface în vânt!

Dar divul nu izbuti să facă decât un pas că prinţul îl şi lovi cu sabia şi-l omorî. Îndată tânărul se duse la peri, care îi zise:

— Prinţe, tare eşti nechibzuit! Ţi-am zis doar să pleci, tu n-ai plecat şi uite

că acum vine divul.

— Dar eu l-am omorât, îi spuse prinţul.

— Nu glumi!

— Du-te şi vezi, o îndemnă el.

— Bine, se învoi peri.

Şi ea ieşi, văzu că divul e mort şi se căină:

— Hei, fecior de şah, divul îmi dădea să mănânc, iar acum ce-am să mă fac? Va trebui să rămâi cu mine!

Auzind spusele lui peri, prinţul se împotrivi:

— Nu pot, eu trebuie să îndeplinesc porunca tatălui meu.

— Ce fel de poruncă ai? voi să afle peri.

— Mă duc la Vulturul-cel-Alb după Mărgăritarul Scânteie-în-Noapte.

— Vai, dar tu eşti cu totul nesocotit. Acolo nici măcar leşul nu-ţi mai rămâne, îi zise peri.

— Eu am încredere şi mă duc!

Dar peri stărui:

— N-am să te las!

— Mă voi întoarce de acolo! făgădui prinţul.

Şi porni la drum, străbătu multe câmpii şi pustiuri şi ajunse într-un loc unde păştea o turmă. Îi ceru păstorului:

— Dă-mi şi mie un miel!

— Oare tu nu ştii că această turmă este a Divului-cel-Alb? întrebă păstorul.

Dar prinţul strigă:

— Dă-mi măcar unul să-l tai, căci mie nu mi-e teamă de Divul-cel-Alb.

Păstorul nu se învoi. Atunci prinţul îi legă mâinile şi picioarele păstorului, apoi tăie mielul, pe care îl fripse şi-l mâncă. După ce termină, dezlegă mâinile şi picioarele păstorului şi porni iarăşi la drum. Intră în cetatea Divului-cel-Alb şi acolo întâlni din nou o peri. Ea îi strigă:

— Hei, tinere, în zadar te-ai furişat în această cetate, fiindcă în curând va apărea Divul-cel-Alb.

— Dar ce treabă am eu cu Divul-cel-Alb? Dă-mi ceva de mâncare, ceru prinţul.

— Intră, îi zise ea, am pus de mult la fiert mâncarea divului. Mâncă după pofta inimii!

Intră şi văzu că pe vatră erau şapte cazane. Mâncă tot ce era în ele şi se duse iarăşi la peri, care îl întrebă:

— Cât ai mâncat?

— Am mâncat tot ce-a fost acolo, răspunse el.

— Apoi tu eşti un adevărat căpcăun, atâta ai mâncat! îi zise peri. Iar acum pleacă de-aici! Când se va ivi Divul-cel-Alb, te va mânca şi pe tine, mă va mânca şi pe mine.

— Dar ce se petrece când va veni? o iscodi prinţul.

— Când vine, totul dispare sub un strat de colb, îi dezvălui peri.

Iar prinţul nu plecă, săpă o groapă lângă prag şi se ascunse în ea.

Se ivi divul şi urlă:

— Se simte că aici e făptură omenească!

Vârî divul capul pe uşă, prinţul îl lovi cu sabia, îl omorî şi plecă la peri.

— Se dovedeşte că eşti un mare neobrăzat! îi zise ea.

— De ce?

— Pe dată se iveşte divul şi atunci te mănâncă şi pe tine, mă mănâncă şi pe mine.

— Dar când vine?

— Îndată.

— Nu mai vine, fiindcă l-am omorât, îi spuse prinţul.

— Nu minţi!

— Du-te şi vezi, o îndemnă prinţul.

Şi peri ieşi şi văzu că divul era într-adevăr mort. Atunci se jelui:

— Hei, prinţe! El îmi dădea mâncare, iar acum ce să mă fac? Rămâi cu mine!

Auzind aceste vorbe, prinţul îi zise:

— Eu mă duc să îndeplinesc porunca tatălui meu, nu pot rămâne cu tine.

Îşi luă rămas-bun şi plecă. Ajunse într-un loc unde păştea turma Divului-cel-Roşu. Se apropie, prinse un miel, îl tăie şi-l mâncă. Porni spre cetatea Divului-cel-Roşu, iar acesta stătea tocmai la porţi. Se luară la luptă, prinţul îl omorî şi se duse la peri. Aceasta îl preveni:

— Hei, tinere! Acum se va ivi Divul-cel-Roşu şi te va mânca.

— Dar l-am omorât pe Divul-cel-Roşu, îi răspunse prinţul.

— Nu minţi!

— Du-te şi vezi cu ochii tăi.

Ieşi peri şi se uită – într-adevăr, prinţul îl omorâse. Pe dată se repezi la tânăr.

— Rămâi, te rog, cu mine.

Dar el se împotrivi:

— Eu nu pot rămâne, mă duc să îndeplinesc porunca tatălui meu.

— Dar care ţi-e drumul? îl descusu ea.

— Mă duc la Vulturul-cel-Alb.

— Vai, prinţe! Se dovedeşte că eşti un neghiob. Acolo nici leşul nu rămâne

întreg, îi arătă peri.

Şi prinţul stărui:

— Fie ce-o fi, eu tot mă duc să îndeplinesc porunca tatălui meu.

Dar peri îi vorbi din nou:

— De aici încolo mai trăiesc câţiva divi şi ei nu te vor lăsa să treci.

— Dar ce să fac acum? o iscodi prinţul.

— Pleacă, îl povăţui ea, şi după ce vei străbate mai multe câmpii şi pustiuri ai să vezi pe-acolo pasărea Simorgh1. În fiecare an ea scoate pui pe malul unui lac, între crengile unui platan. Iar balaurul îi mănâncă de fiecare dată. Du-te şi omoară acel balaur şi poate Simorgh te va duce la muntele Qaf.

Prinţul porni la drum, străbătu iarăşi câteva câmpii şi pustiuri şi se opri la marginea acelui lac. Săpă o groapă, puse în ea vreascuri şi se ascunse înăuntru. Şi iată că seara văzu cum din apă se iveşte capul balaurului. El îl lovi cu sabia şi îi reteză capul. Dar un alt cap se ivi şi zise:

— Capul n-a fost de la trupul meu!

— Nici sabia n-a fost din teaca mea! răspunse tânărul.

Reteză şi acel cap. Iar balaurul iarăşi zise:

— Capul n-a fost de la trupul meu!

— Nici sabia n-a fost din teaca mea!

Se ivi şi al treilea cap. Îl reteză şi pe acesta. Iar când îl reteză, balaurul ieşi cu totul din apă. Cât un munte de mare!

Tot atunci se ivi şi pasărea Simorgh, care glăsui:

— Simt miros de făptură omenească! Dacă găsesc aici un om, îl sfâşii în bucăţi!

Dar puii îi strigară:

— Mamă, făptura omenească ne-a scăpat de balaur!

Şi pasărea întrebă:

— Dar unde e această făptură omenească?

— E în groapa asta, răspunseră puii.

Şi pasărea îl scoase pe prinţ din groapă, îl apucă cu grijă, îl aşeză pe spinare, între aripi, îl duse la ea acasă şi îl întrebă:

— Hei, prinţe! Ce doreşti?

— Iată dorinţa mea – eu mă duc după Mărgăritarul Scânteie-în-Noapte, la Vulturul-cel-Alb.

Ascultându-l, pasărea Simorgh îl povăţui:

— Slăvite prinţ, tu mi-ai făcut mult bine, de aceea am să te ajut. Pregăteşte-mi însă patruzeci de miei fripţi, patruzeci de pâini şi patruzeci de urcioare cu apă.

Prinţul plecă, adună patruzeci de miei, patruzeci de pâini şi patruzeci de urcioare cu apă, le încărcă pe aripi, apoi se urcă şi el. Zburară spre ceruri. Iar când mai aveau puţin până la muntele Qaf, pasărea întrebă:

— Slăvite prinţ, cum ţi se pare lumea de aici, de sus?

— Seamănă cu o sită, răspunse prinţul.

Merseră mai departe şi pasărea iarăşi întrebă:

— Cum ţi se pare lumea?

— Ca un vârf de ac, răspunse prinţul.

Şi îl rugă pasărea:

— Aruncă-mi carne în cioc!

— Dar carnea s-a terminat.

Simorgh coborî iarăşi în acel loc de unde îşi luase zborul şi zise:

— Slăvite prinţ, n-ai izbutit să-mi dai hrana trebuincioasă.

Şi din nou prinţul pregăti patruzeci de miei, patruzeci de pâini şi patruzeci de urcioare cu apă, din nou le urcă pe aripile păsării şi zbură pentru a doua oară.

Încă o dată întrebă Simorgh:

— Slăvite prinţ! Cum ţi se pare lumea de aici?

— Ca o sită.

Zbură pasărea Simorgh mai departe şi se auzi aceeaşi întrebare:

— Cum ţi se pare lumea?

— Ca vârful acului!

— Dă-mi carne! ceru Simorgh.

Dar carnea se terminase, aşa că el îşi tăie o bucată din picior şi o aruncă păsării şi nu peste mult coborâră pe muntele Qaf.

Pasărea întrebă:

— Prinţe! Carnea pe care mi-ai aruncat-o ultima oară a fost tare gustoasă. Ce fel de carne a fost?

— Carne de miel, răspunse prinţul.

— Nu, n-a fost carne de miel.

Până la urmă Simorgh îl făcu să recunoască:

— Mi-am tăiat carne din pulpă.

Atunci pasărea scoase carnea din guşă, o lipi la loc şi rosti:

— Tu mi-ai făcut mult bine. În fiecare an scoteam pui, iar acel balaur îi mânca. Acum tu ne-ai scăpat de el. Uite că şi eu te-am adus pe muntele Qaf.

Şi prinţul întrebă:

— Dar acum ce să fac?

— Tu pleacă şi, în ziua când treaba o vei termina, am să vin să te iau jos, îl încredinţă pasărea Simorgh. Şi îţi mai dau un sfat, fiindcă tu nu eşti un om

încercat! Uite, ai ajuns până aici, dar cum ai să dobândeşti tu Mărgăritarul Scânteie-în-Noapte de la Vulturul-cel-Alb?

— Nu am habar!

— Mărgăritarul Scânteie-în-Noapte şi Vulturul-cel-Alb sunt la prinţesa cu părul împletit în patruzeci de cosiţe, iar prinţesa se află aici pe muntele Qaf. Prinţesa Patruzeci-de-Cosiţe are tainele ei.

— Ce fel de taine? se interesă mai departe prinţul.

Şi pasărea îi dezvălui taina:

— Alături de palatul ei sunt două grădini – o grădină înflorită şi o grădină uscată. Grădinii uscate să-i zici: „Tu eşti Grădina-cea-Înflorită”, iar grădinii înflorite să-i zici: „Tu eşti Grădina-cea-Uscată”. Apa din grădina înflorită s-o îndrepţi spre grădina uscată. Când vei pleca de acolo, ai să vezi un pod. El se cheamă Podul-cel-Strâmb. Când treci peste el să-i zici: „Hei, Pod-Drept” şi el te va lăsa să treci. Pleci de acolo şi vei vedea nişte porţi. Prinţesa Patruzeci-de-Cosiţe le zice „Porţile-cele-Strâmbe”. Tu să le zici: „Ce porţi drepte, dar şi bune” şi ele te vor lăsa să treci. Când vei pleca şi de acolo, ai să vezi că prinţesa are un cal şi un câine. Şi calul, şi câinele au culoarea florii de migdal. Înaintea câinelui e pus fân, iar înaintea calului sunt oase. Tu să iei fânul şi să-l aşezi înaintea calului, iar oasele să le aşezi înaintea câinelui. Când vei ajunge deja la ţel, când te vei hotărî să intri în palat, să-ţi aminteşti că prinţesa Patruzeci-de-Cosiţe, când doarme, are ochii deschişi, iar atunci când stă de veghe îi ţine închişi. Prinţesa are părul lung de patruzeci de coţi, iar în palat sunt patruzeci de stâlpi. Ia-i părul şi înnoadă-l de cei patruzeci de stâlpi. Ea are un mărgăritar la cap şi altul la picioare. Tu ia mărgăritarul de la picioare şi pune-l la cap, iar acela de la cap pune-l la picioare. Ia cele patruzeci de chei şi du-te să descui patruzeci de odăi. Vulturul-cel-Alb este legat cu un lanţ de aur, iar Mărgăritarul Scânteie-în-Noapte se află alături de el.

Îi destăinui pasărea Simorgh aceste lucruri, apoi îşi întregi spusele:

— Pleacă, îndreaptă-te spre Grădina-cea-Uscată.

Şi prinţul se duse acolo şi grăi:

— Foarte frumoasă grădină. E înflorită ca o grădină din rai!

Iar despre Grădina-cea-Înflorită spuse că parcă ar fi uscată. Stăvili apa care curgea în Grădina-cea-Înflorită şi o îndreptă spre Grădina-cea-Uscată, apoi plecă şi se duse la Podul-cel-Strâmb. Păşi pe el şi glăsui:

— Dar cât e de drept acest pod!

Se duse la Porţile-cele-Strâmbe şi rosti:

— Ce porţi drepte!

Plecă şi de acolo la calul de culoarea florii de migdal şi văzu că avea în faţă

oase, iar fânul era înaintea câinelui. Le schimbă locul, intră în palatul prinţesei Patruzeci-de-Cosiţe şi văzu că ea era cu ochii deschişi. Îi înfăşură părul în jurul celor patruzeci de stâlpi, apoi îl bătu în patruzeci de cuie, luă mărgăritarul de la picioare şi îl puse la căpătâi, iar mărgăritarul de la căpătâi îl aşeză la picioare. Îi desfăcu legătura de la brâu cu cele patruzeci de chei. Le luă şi descuie cele patruzeci de odăi. Intră şi luă Vulturul-cel-Alb şi Mărgăritarul Scânteie-în-Noapte. Se îndreptă spre ieşire, dar Vulturul-cel-Alb ţipă şi prinţesa Patruzeci-de-Cosiţe se trezi.

Când încercă să se ridice nu izbuti – părul îi era doar legat de cei patruzeci de stâlpi. Voi să se întoarcă pe o parte, dar nu izbuti – părul era bătut în cuie şi nu avea putinţa de a scăpa din strânsoare. Strigă atunci:

— Hei, Cal Floare-de-Migdal! Prinde-l!

Dar calul răspunse:

— N-am să-l prind! Tu nu mi-ai dat fân, tu mi-ai dat oase, pe când prinţul mi-a aruncat în faţă fân şi a luat oasele!

Şi iarăşi prinţesa strigă:

— Hei, Câine Floare-de-Migdal! Prinde-l!

— Tu mi-ai dat fân, iar el a luat fânul şi mi-a dat oase. N-am să-l prind, răspunse şi câinele.

Prinţul se apropie de porţi. Prinţesa Patruzeci-de-Cosiţe strigă din nou:

— Hei, Porţi-Strâmbe, prindeţi-l!

Dar porţile răspunseră:

— Tu, prinţesă Patruzeci-de-Cosiţe, îmi zici Porţi-Strâmbe, pe când prinţul mi-a zis Porţi-Drepte, cum să-l prind?

Se duse prinţul şi la Podul-cel-Strâmb. Prinţesa Patruzeci-de-Cosiţe iarăşi strigă:

— Hei, Pod-Strâmb, prinde-l pe prinţ!

Iar acesta răspunse:

— Prinţesă Patruzeci-de-Cosiţe, tu îmi zici strâmb, iar prinţul mi-a zis drept. Eu n-am să-l prind!

Ajunse prinţul la Grădina-cea-Uscată. Prinţesa Patruzeci-de-Cosiţe strigă:

— Hei, Grădină-Uscată, prinde-l!

Dar grădina răspunse:

— Prinţesă Patruzeci-de-Cosiţe, tu îmi zici uscată, iar el mi-a zis înflorită, aşa că n-am să-l prind!

Ajunse şi la Grădina-cea-Înflorită. Prinţesa strigă:

— Hei, Grădină-Înflorită, prinde-l!

Dar Grădina-cea-Înflorită răspunse:

— Nu-l prind, fiindcă eu sunt o grădină uscată, iar tu m-ai înşelat spunându-mi că sunt înflorită.

Şi porni prinţul la drum, străbătu multe câmpii şi pustiuri, ajunse în acel loc unde îl adusese pasărea Simorgh. Pasărea se ivi, îl urcă pe aripile sale şi coborâră lângă lac. Acolo şi înnoptă, apoi porni mai departe, străbătu din nou câmpii şi pustiuri, pe care le lăsă în urmă, ajunse în locul unde fusese Divul-cel-Roşu şi o luă şi pe peri cu el. Încărcă avuţiile acesteia şi plecă la Divul-cel-Alb. Luă cu el şi pe cea de-a doua peri şi porni spre Divul-cel-Negru. Şi pe peri de aici o luă cu el, îi luă şi avuţiile. Ea însă avea şi un câine de vânătoare, pe care prinţul nu se învoi să-l părăsească. Apoi se grăbi. Străbătu multe pustiuri şi câmpii, ajunse la răspântie şi văzu că fraţii săi nu-i scriseseră nimic pe piatră.

Atunci el lăsă acolo toată avuţia pe care o avea. Le lăsă tot acolo şi pe peri, într-un cort, şi porni singur pe drumul de întoarcere, iar în urma lui păşea câinele. Ajunse la un oraş, iar în oraş unul din fraţii săi era sacagiu, altul lucra cu ziua la un bucătar, iar al treilea căra lemne cu spinarea.

Se duse prinţul nostru la bucătar şi întrebă:

— Cât îţi este dator fratele meu?

— O sută de bănuţi, răspunse bucătarul.

Îşi răscumpără fratele şi se duse la negustorul de apă. Îl întrebă:

— Cât îţi este dator fratele meu?

— O sută cincizeci de bănuţi, fu răspunsul.

Îi plăti prinţul o sută cincizeci de bănuţi şi se duse la fratele care căra lemne cu spinarea.

Plăti şi stăpânului acestuia o sută de bănuţi, îşi răscumpără fratele, apoi le cumpără la toţi veşminte şi le grăi aşa:

— Fraţilor, voi aţi fost feciorii iubiţi ai şahului. Câţi cai şi câte provizii pentru drum v-a dat! Ce-aţi făcut cu ele?

Şi prinţul îi trimise pe cei trei fraţi înainte, iar el merse în urma lor. Ajunseră la locul unde rămăseseră avuţiile şi cele trei peri. Şi fiecărui frate îi dădu câte o peri.

Îşi încărcară avuţiile pe cai şi porniră la drum. Străbătură multe câmpii şi pustiuri. Ajunseră într-o vale dintr-o ţară necunoscută. Prinţul nostru le zise celorlalţi:

— Hai să vedem ce ţară e aceasta.

Dar fraţii nu se învoiră:

— Nu, noi rămânem aici şi ridicăm corturi.

Ridicară corturile şi înnoptară. La miezul nopţii, fraţii apucară săbiile, îl legară pe prinţ de stâlpii cortului şi strigară:

— Hei, frate! Ne-a atacat un tâlhar!

Prinţul sări din aşternut, iar o sabie îl lovi peste picioare şi i le tăie. De spaimă, orbi.

Dimineaţa, fraţii se sculară, încărcară avuţiile, iar pe prinţul nostru îl lăsară acolo. Trezindu-se, el începu să-i roage:

— Fraţilor! Toată averea să fie a voastră, numai luaţi-mă cu voi! Duceţi-mă la mama mea, nimic altceva nu vă cer!

Dar ei nu-l luară. Iar acel câine rămase cu prinţul. Şi câinele se ducea în oraş şi îi aducea de acolo mâncare. Sărmanul prinţ plângea în hohote şi se jeluia:

— O, Doamne, vindecă-mă! Dă-mi înfăţişarea dinainte!

Şi iată că, odată, el avu un vis. Se făcea că un om îi grăia astfel: „Hei, tinere. Apucă coada câinelui tău şi ia cu tine ochii. Undeva este un Izvor Fermecat. Când ai să ajungi la acest izvor, spală-ţi de trei ori faţa cu Apa Vie şi ochii tăi vor vedea iarăşi. Spală-ţi de trei ori genunchii şi te vei vindeca!”.

Şi prinţul apucă coada câinelui, iar acesta îl târî la Izvorul Fermecat. Îşi spălă faţa de trei ori cu Apa Vie şi îşi recăpătă vederea. Îşi spălă de trei ori genunchii şi se vindecă.

Se bucură, îşi luă câinele şi plecă. Străbătu multe câmpii şi pustiuri, ajunse la împărăţia tatălui său, iar acolo îi zise mamă-si:

— Mamă, ascunde-mă şi păstrează taina.

Iar cei trei fraţi aduseseră Vulturul-cel-Alb, le aduseseră pe cele trei peri şi şahul era foarte mulţumit. Dar, odată, şahul întrebă:

— Voi nu l-aţi văzut deloc pe fratele acela rău?

— Nu l-am văzut, răspunseră ei. Cine ştie în ce pustiu o fi pierit.

Şi iată că, într-o bună zi, înaintea palatului şahului se opri prinţesa Patruzeci-de-Cosiţe şi, fără să descalece, strigă:

— Hei, şahule, ieşi afară!

Şahul ieşi din palat şi întrebă:

— Prinţesă Patruzeci-de-Cosiţe, ce vânt te-a adus pe la noi?

— Să iasă acel fecior al tău care mi-a luat Vulturul-cel-Alb şi Mărgăritarul Scânteie-în-Noapte ca să-l întreb cum de-a izbutit. Iar de nu va spune, atunci am să fac praf şi pulbere împărăţia ta.

Şahul îşi chemă feciorii. Unul dintre ei ieşi, se apropie de prinţesa Patruzeci-de-Cosiţe şi îi dădu bineţe. Prinţesa îl întrebă:

— Cum de-ai luat Vulturul-cel-Alb, cum de-ai luat şi Mărgăritarul Scânteie-în-Noapte?

— Întocmai cum mi-a fost la îndemână. M-am dus şi le-am luat.

— Nu, nu-i adevărat. Asta a fost peste poate. Până n-ai să-mi spui care sunt tainele mele, n-am să-ţi dau pace.

Iar prinţul acesta nu i le putu spune. Atunci prinţesa îi tăie nasul şi îi ceru şahului:

— Cheamă-l pe al doilea fecior, fie ca el să spună tainele mele!

Şahul plecă şi îl aduse pe cel de-al doilea prinţ. Prinţesa Patruzeci-de-Cosiţe îl iscodi:

— Cum de-ai luat Vulturul-cel-Alb, cum de-ai luat şi Mărgăritarul Scânteie-în-Noapte?

Şi prinţul răspunse:

— Aşa şi aşa… M-am dus şi le-am luat.

— Vorbele tale sunt minciuni! strigă prinţesa şi îi tăie o mână.

Apoi îi zise şahului:

— Hei, mărite şah! Tu nu glumi cu mine! Adu-l aici pe acel fecior care le-a luat!

Şi şahul îl aduse pe al treilea prinţ. Îl întrebă şi pe el:

— Cum de ai izbutit să iei Vulturul-cel-Alb şi Mărgăritarul Scânteie-în-Noapte?

— Uite, m-am dus şi, cum-necum, le-am luat.

— Minciuni! strigă prinţesa.

De aceea, îi tăie tânărului un picior, după care întrebă:

— Tu glumeşti, şahule. Nu-ţi cauţi feciorul celălalt?

— Într-adevăr, am mai avut un fecior, pe care îl uram, dar s-a prăpădit.

Însă o bătrână îl văzuse pe al patrulea prinţ acasă la mamă-sa. De aceea, ea îi zise şahului:

— Plăteşte-mi şi eu am să-l găsesc.

Şi şahul o plăti bine pe bătrână şi aceasta mai spuse:

— Mărite şah, feciorul e la mamă-sa.

Se duse şahul la fecior şi grăi:

— Ai să ne faci mult rău! A venit prinţesa Patruzeci-de-Cosiţe şi a vorbit astfel: „Feciorul tău mi-a luat Vulturul-cel-Alb împreună cu Mărgăritarul Scânteie-în-Noapte”. Toată împărăţia mi-o face una cu pământul, aşa m-a îngrozit.

Vorbi şi feciorul cel urât de şah:

— Unde sunt cei trei feciori iubiţi de tine, de ce nu răspund ei prinţesei? Când ţi-au adus Vulturul-cel-Alb şi Mărgăritarul Scânteie-în-Noapte tu nu i-ai întrebat cum de le-au înhăţat de la prinţesa Patruzeci-de-Cosiţe? Pe ei îi iubeai, le-ai dat cai, le-ai dat arme, cum de nu te scot ei din mâinile prinţesei?

Dar până la urmă se văzu nevoit să se ducă el însuşi. Se îmbrăcă în veşminte de prinţ, înşeuă calul, încălecă şi se îndreptă spre prinţesă. I se închină şi întrebă:

— Ce vânt te-a adus aici, prinţesă?

— Tu ai luat Vulturul-cel-Alb? întrebă ea.

— Da, eu!

— Cu ajutorul căror vicleşuguri?

Şi el istorisi:

— Tu ai două grădini – una uscată, alta înflorită. Grădinii înflorite eu i-am zis uscată, iar celei uscate i-am zis grădină înflorită. Am stăvilit apa din grădina înflorită şi am îndreptat-o spre cea uscată. Tu i-ai zis podului strâmb, eu i-am zis drept. Când m-am dus la porţile cărora tu le-ai zis strâmbe, eu le-am zis drepte. Am mers mai departe şi ce-am văzut? Înaintea Calului Floare-de-Migdal erau oase, în faţa Câinelui Floare-de-Migdal, fân. Eu am luat oasele de la cal şi le-am aruncat câinelui, iar fânul de la câine l-am strâns şi i l-am dat calului. Am intrat la tine în palat, iar tu aveai ochii deschişi. Ţi-am legat cosiţele de patruzeci de stâlpi. Un mărgăritar îl aveai la căpătâi, un altul la picioare. Pe cel de la căpătâi l-am pus la picioare, iar pe cel de la picioare l-am pus la căpătâi…

Dar prinţesa nu mai aşteptă şi glăsui aşa:

— De-ajuns, totul este adevărat. Te iau de bărbat.

Şi astfel prinţesa Patruzeci-de-Cosiţe îl luă de bărbat pe prinţul nostru, şahul îl urcă pe tronul său şi grăi:

— Fii binecuvântat ca şah al ţării!

Aşa că prinţul ajunse şi la fericire, şi la tron.

1. Simorgh – pasăre legendară uriaşă.

Vrăjitorul şi feciorul omului sărman

A fost sau n-a fost.

Trăia odată un om sărman care avea un singur fecior. Iar omul nostru strângea vreascuri în pădure şi din vânzarea lor avea cu ce să-şi ducă traiul. Dar iată că, într-o bună zi, când se ducea după vreascuri, se întâlni cu un drumeţ care îl întrebă:

— Omule, nu cumva ai un fecior să mi-l dai spre învăţătură? Îl voi învăţa felurite ştiinţe.

— Am un fecior, răspunse culegătorul de vreascuri, dar nu e în stare de nimic.

— Apoi lasă-l să vină cu mine, să-l învăţ. De toate am să-l învăţ, făgădui omul.

Îşi aduse culegătorul de vreascuri feciorul şi îl dădu omului pentru învăţătură.

Iar acel om era un vrăjitor. El mai avea şi o fată. Iar când fata îl văzu pe feciorul acelui om sărman, se îndrăgosti pe dată, căci era neasemuit de frumos. Vrăjitorul îl adăposti pe tânăr într-o odaie din josul casei şi se apucă să-l şcolească. Îl învăţă şi îl dăscăli şi astfel feciorul omului sărman ajunse mare învăţat.

Se întâmplă că, într-o zi, fata vrăjitorului îi zise tânărului:

— Dragul meu, dacă tata te va întreba ce anume ai învăţat, tu răspunde-i că nu ştii nimic şi atunci el te va lăsa liber. Iar dacă îi vei spune că ai învăţat multe, atunci se va speria că deja l-ai întrecut şi te va omorî. Că doar el este vrăjitor!

Veni tatăl tânărului şi ceru să-l lase pe feciorul său să plece. Atunci vrăjitorul îl iscodi pe tânăr:

— Câte litere ai învăţat?

Şi el răspunse:

— Niciuna nu ştiu.

Auzind, vrăjitorul îi zise omului:

— Hei, sărmane, feciorul tău până acum n-a învăţat nimic. Fie ca el să rămână la mine încă un an.

Tatăl se mâhni mult. Oare cum va putea să-şi ducă zilele, să trăiască fără fecior? Se pare că de aceea vrăjitorul îi dădu un ştergar, iar omul întrebă:

— Dar ce folos voi avea de la ştergar?

Vrăjitorul îl povăţui:

— Du-l acasă şi atinge-l cu mâna. Se vor ivi pe dată felurite bucate – şi carne, şi vin, şi altele. Mănâncă şi fii sănătos.

Şi îl lăsă sărmanul nostru pe fecior încă un an şi se întoarse acasă. Împreună cu nevasta, în fiecare zi, el bău şi mâncă de la acest ştergar şi ajunse până la urmă un beţiv. Odată, nevasta îl sfătui:

— Bărbate, hai să-i chemăm în ospeţie pe şah şi pe vizir.

Se duse sărmanul la şah şi la vizir şi îi pofti. Îi aduse la el acasă, îi aşeză la loc de cinste şi începu să vorbească cu ei. Şahul îi zise vizirului:

— Blestemat să-i fie tatăl! Ne-a chemat în ospeţie şi el nu a gătit niciun fel de bucate, nici măcar n-a făcut focul.

Se neliniştiră oaspeţii, însă atunci sărmanul îi ceru nevestei:

— Du-te şi adu ştergarul!

Femeia aduse ştergarul, îl întinse, duse mâna pe deasupra lui şi, dintr-odată, se arătară şapte feluri de bucate, şi carne friptă, şi vin, şi altele. Se puseră ei pe mâncat şi băut, iar omul nostru se îmbătă. Atunci vizirul îi şopti şahului:

— Eu am un ştergar care arată aproape ca acesta. Am să-l dau omului, am să-l schimb.

Şi aduse vizirul ştergarul lui, îl luă pe celălalt, după care plecă.

Când sărmanul om se trezi, pofti să mănânce, de aceea strigă:

— Nevastă, adu ştergarul, mi-e foame!

Aşternură ei ştergarul, dar oricât făcură cu mâna, nu se ivi nimic. Atunci înţeleseră că vizirul şi şahul schimbaseră ştergarul. Se duse omul iarăşi la vrăjitor şi se jelui:

— Nu am cu ce să mai trăiesc. Eliberează-mi feciorul.

Auzind, vrăjitorul căută să afle:

— Dar unde este ştergarul?

— L-au luat vizirul şi şahul, se mai jelui omul.

Atunci vrăjitorul îi dădu un dovleac şi îl povăţui:

— Ia acest dovleac, du-l acasă şi atârnă-l de grindă, sub tavan. După aceea ia-l de acolo, despică-l şi dinăuntru va ieşi o adevărată oştire. Porunceşte oştenilor să-ţi înapoieze ştergarul. Iar feciorul tău n-a învăţat nimic. Fie ca el să

mai rămână încă un an.

Şi omul sărman luă dovleacul şi se întoarse acasă. De îndată ce despică dovleacul ieşi oştirea şi oştenii îl iscodiră:

— Ce trebuie făcut?

La care săracul se plânse:

— Şahul mi-a luat ştergarul.

Oştirea se găti şi porni spre şah. Ajunseră şi grăiră:

— Mărite şah, ori ne înapoiezi ştergarul, ori ieşi şi te luptă cu noi.

Şahul se înspăimântă şi îi porunci vizirului:

— Dă-le ştergarul, altfel va fi vai de noi.

Înapoie vizirul ştergarul, iar oştenii îl dădură mai departe omului nostru. Şi omul iarăşi începu să trăiască în belşug.

După ce trecură câţiva ani, îşi aduse din nou aminte de fecior. Se duse la vrăjitor şi întrebă:

— Omule învăţat, oare n-a venit vremea să-l laşi liber pe feciorul meu?

Atunci vrăjitorul îl descusu pe tânăr:

— Tu ce ştii?

— Eu nu ştiu nimic, răspunse.

De data aceasta, vrăjitorul îl lăsă să plece cu tatăl său.

Plecară, iar feciorul se gândi: „Ia să vedem, cam ce-am învăţat?”. Mai zise el ce ştia deja şi, preschimbându-se, luă înfăţişarea unui cal. Porni să alerge în galop şi să-l izbească cu copitele pe tatăl său. Îl lovi foarte tare. Apoi se întoarse şi se făcu la loc om, se apropie de tată şi din nou începu să vorbească.

Tatăl întrebă:

— Fiule, unde ai fost? Aici s-a ivit un cal nărăvaş care m-a lovit rău cu copitele.

— Dar unde e calul?

— A fugit în galop de aici, răspunse tatăl.

Iar feciorul îşi sfătui tatăl:

— Tu mergi înainte, iar eu am să arunc o privire în partea aia.

Se depărtă el într-o parte, iarăşi zise nişte vorbe şi luă înfăţişarea unei cămile. Îl ajunse din urmă pe tatăl său şi iarăşi începu să-l lovească şi să se bată cu el. Îl prindea cu dinţii de mijloc şi îl izbea de pământ. Aşa îl izbea, că nu se poate povesti. Apoi sări într-o parte şi se făcu om. Tatăl întrebă:

— Unde ai fost? S-a ivit aici o cămilă, numai ce nu m-a mâncat.

— Dar unde e? întrebă feciorul.

— A fugit.

Tânărul îi mai zise:

— Tu mergi înainte, iar eu mă abat într-o parte.

Se depărtă, zise ce zise şi luă înfăţişarea unui lup. Îl ajunse din urmă pe tatăl său şi se apucă să-l muşte şi să-l trântească la pământ. Aşa îl chinui, că de-abia scăpă bietul om cu viaţă. Apoi tânărul fugi într-o parte şi se prefăcu iarăşi în om. Se gândi: „Am învăţat toată ştiinţa vrăjitoriei”. Se întoarseră acasă şi îşi duseră traiul mai departe.

Odată, feciorul omului sărman zise:

— Tată, am să iau înfăţişarea unui cal, tu să mă duci în oraş la bazar şi vinde-mă acolo cu câţi bani izbuteşti. Însă fii cu băgare de seamă, nu da şi căpăstrul meu!

Luă pe dată înfăţişarea unui cal, tatăl încălecă şi se duse în oraş. Îl vându pe o mie de bani, iar căpăstrul îl aduse acasă. Feciorul se întoarse şi îşi recăpătă chipul omenesc.

Se scurse o vreme şi feciorul îi grăi tatălui:

— Am să iau înfăţişarea unei cămile, tu du-mă la bazar şi vinde-mă. Dar fii cu băgare de seamă, nu da şi frâul!

Iar la urechile vrăjitorului ajunse zvonul că un om adusese la piaţă un cal, pe care-l vânduse, după care nici urmă de cal. Pe dată vrăjitorul înţelese: „Da, e ucenicul meu”.

Veni vrăjitorul în oraş, se duse la bazar şi întrebă:

— Bătrâne, cu cât vinzi cămila?

— Cu o mie de bani, răspunse omul.

Vrăjitorul scoase o mie de bani şi plăti. Sărmanul nostru îi dădu cămila, dar fără frâu. De aceea, vrăjitorul zise:

— Dar ce să fac eu cu o cămilă fără frâu? Dacă o vinzi cu frâu cu tot, atunci o iau. Fără frâu n-o cumpăr.

Astfel silit, bătrânul îi vându frâul pentru încă o mie de bani. Se urcă vrăjitorul pe cămilă şi goni spre casa lui. Ajunse acasă, priponi cămila de un copac şi îşi strigă fata:

— Fată, adu-mi un cuţit! Am cumpărat o cămilă, o să-i tai capul.

Iar fata înţelese pe dată că acolo se găsea tânărul însuşi, de aceea se duse şi ascunse cuţitul, iar tatălui îi zise:

— Tată, cuţitul nu este.

— Du-te şi pregăteşte cămila, am să caut eu cuţitul.

Fata se apropie de cămilă, iar tatăl plecă după cuţit. Numai ce plecă şi fata dezlegă frâul şi strigă:

— Tată, cămila a fugit!

Vrăjitorul se grăbi, dar cămila nu mai era. Atunci vrăjitorul se prefăcu în cal

şi porni pe urmele cămilei. Şi numai ce-o ajunse că tânărul şi luă înfăţişarea unui iepure. Dar şi vrăjitorul se prefăcu în câine. Porni să-l prindă, însă feciorul omului sărman se prefăcu într-un porumbel. Dar vrăjitorul se făcu şi el uliu. Iar numai ce ajunse în zbor la porumbel, că acesta coborî grăbit în palatul şahului, luă înfăţişarea unei flori şi căzu la picioarele fetei şahului. Uliul se aşeză pe marginea hornului, pe acoperiş, şi ceru:

— Fecioară a şahului, dă-mi floarea mea!

Prinţesa se sperie. Aruncă floarea jos şi pe dată floarea se prefăcu în boabe de mei. Un bob de mei căzu lângă uşă, iar alt bob se rostogoli aproape de vatră. Tot atunci vrăjitorul luă înfăţişarea unei găini şi începu să ciugulească meiul de pe podea. Ciuguli tot meiul, afară de cele două boabe. „Dacă o iau pe cea de lângă vatră”, gândi vrăjitorul, „atunci cea de la uşă va fugi. Dacă o ciugulesc pe cea de la uşă, atunci cea de lângă vatră va fugi prin horn până pe acoperiş”. Se mai gândi şi hotărî: „Ia s-o ciugulesc pe cea de lângă vatră, fiindcă pe cealaltă, până va deschide uşa, o prind”. Se aruncă spre vatră, iar bobul de mei care se găsea la uşă se preschimbă într-o pisică. Pisica se aruncă asupra găinii şi îi suci gâtul.

Apoi feciorul sărmanului nostru se duse la fata vrăjitorului, luă iarăşi chip de om şi se însură cu ea. Se întoarseră acasă şi trăiră fără spaimă, aşa cum scăpaseră de vrăjitor.

Să dea Allah ca şi tu să scapi de duşmanii avuţi şi de necazuri.

Zemci voinicul

e zice că demult trăia un om sărac care nu avea pe lume decât două fete şi o nevastă. Şi el se tot văita şi plângea că n-are de niciunele pe lumea aceasta. Dar iată că, odată, într-o noapte, visă că pe umărul lui drept era aşezat soarele, iar pe cel stâng luna. Se trezi dis-de-dimineaţă şi îi vesti nevestei:

— Am să pornesc la un drum lung. Dacă ai un felinar, aprinde-l, să-mi găsesc toiagul.

Femeia se plânse:

— Dar noi nici măcar felinar n-avem.

Aşa că omul nostru îşi căută pe întuneric toiagul, îl găsi şi plecă. Străbătu multe câmpii şi pustiuri şi ajunse într-un loc. Era mort de foame. Acolo se ivi un păstor care îl văzu şi gândi: „Oare acesta să fie div?”. Şi mai chibzui: „Dacă este om, n-am să-l omor”. Îl chemă şi întrebă:

— Hei, tu eşti div sau om?

— Nu sunt div, sunt om, răspunse săracul.

Auzindu-l, păstorul îl iscodi:

— Încotro ai pornit-o?

— Hei, păstorule, de ce mă descoşi atâta? Mai bine îmi dai o fărâmă de pâine.

— Spune-mi cu ce treabă eşti pe-aici, căută să mai afle păstorul, şi numai după aceea îţi dau pâine.

— N-ai să poţi tu pricepe ce treabă am eu, zise săracul.

— Ba am să pot.

Iar săracul îi povesti:

— Am văzut în somn că pe un umăr al meu era aşezat soarele, iar pe celălalt

luna. Şi cum am visat, pe dată am pornit la drum.

Atunci îi zise păstorul:

— Dă-mi mie visul tău şi în schimb eu îţi voi da turma.

— Cinstite păstor, nu mă lua în râs.

Iar păstorul spuse iarăşi:

— Îţi voi da toată turma.

Până la urmă, săracul nostru îi dădu visul la schimb cu turma. De aceea, făcu cale întoarsă şi într-un miez de noapte ajunse acasă şi strigă:

— Hei, nevastă! Scoală şi deschide poarta!

Femeia îşi strigă fetele:

— Fetiţele mele, sculaţi şi deschideţi poarta!

Iar ele răspunseră:

— Măicuţă! Noi suntem tinere, iar tu bătrână. Dacă se dovedeşte că acolo se află un tâlhar? Mai bine ieşi tu!

Astfel că ieşi femeia în uliţă şi văzu că, într-adevăr, bărbatul său o chemase. Deschise poarta. Mare era turma. Şi bărbatul zise:

— Nevastă, uite ce turmă am mânat!

Dar femeia îl îndemnă pe dată:

— Potoleşte-te, altfel se va dovedi că ai furat turma cine ştie cărui şah şi ne vâri în vreun necaz.

Atât de săraci erau, că nici măcar şiştar să mulgă turma n-aveau. De aceea, omul se duse şi căută ceva potrivit, găsi un urcior crăpat, apoi mulse şi bău lapte.

Noaptea se schimbă cu ziua, el iarăşi mulse oile şi duse laptele unui negustor.

— Cumpără laptele acesta, de nu, am să mor de foame.

Negustorul lovi gâtul urciorului, urciorul se sparse, iar omul nostru se porni pe un plâns amar şi se văită:

— Hei, negustorule! Toată avuţia mea a stat în acest urcior. Tu l-ai spart, iar eu în ce am să mai mulg oile?

— De vreme ce ai turmă, îi răspunse negustorul, îţi dăruiesc găleata asta. Mulge sănătos în ea, dar să-mi aduci şi mie lapte.

Săracul luă găleata, mulse în ea laptele pe care-l bău sănătos şi îi mai duse şi negustorului, care îl plăti. În felul acesta, săracul se îmbogăţi. Îşi ridică aşa un palat, încât era mai frumos decât al şahului. Astfel ajunse săracul să-şi îndeplinească dorinţa.

Iar păstorul pe care-l întâlnise şi îi luă visul străbătu şi el multe câmpii şi pustiuri şi ajunse într-o ţară. Acolo el muncea ziua, iar noaptea se ducea şi

dormea la zidul palatului şahului.

Şi şahul de care pomenim avea o fată, iar vizirul avea un fecior, care învăţase să scrie şi să citească împreună cu această prinţesă.

Iată că, odată, feciorul vizirului veni la prinţesă şi acolo văzu o roabă a acesteia. Faţa ei era foarte frumoasă. Feciorul vizirului întrebă:

— Hei, tu, roabă, unde este prinţesa?

— De unde să ştiu unde eşti tu şi unde este prinţesa ta? răspunse roaba.

Iar feciorul vizirului se mânie:

— Oricât eşti tu de frumoasă, tot roabă rămâi, iar cât e de urâtă ea, tot prinţesă va fi.

Roaba îşi zgârie rău trupul şi faţa, se duse la şah şi se plânse:

— O, stăpâne! Priveşte cum se foloseşte feciorul vizirului de puterea lui. El nici pe fata ta n-o lasă în pace.

De aceea, şahul porunci:

— Dimineaţă aduceţi-l, aduceţi-o şi pe fata mea, legaţi-i pe amândoi de ţeava tunului şi rupeţi-i în bucăţi!

Iar prinţesa avea o doică bătrână. Aceasta ascultase toate poruncile, aşa că îi spuse ei:

— Hei, prinţesă, în această dimineaţă se pregătesc să vă sfâşie în bucăţi, legându-vă de ţeava tunului, şi pe tine, şi pe feciorul vizirului.

Prinţesa îl chemă pe feciorul vizirului, se sfătui cu el şi hotărâră să fugă chiar în acea noapte.

Aşa că feciorul vizirului şi prinţesa se pregătiră de drum. Însă tânărul nimeri în mâinile străjilor, care îl aruncară în temniţă. Iar prinţesa veni la locul hotărât şi văzu că acolo nu era nimeni. Se urcă pe zidul palatului şi privi în jos. Chiar acolo se afla un om. Gândi: „Se vede că e feciorul vizirului”. Coborî, luă calul de căpăstru, se apropie de omul văzut de sus, care dormea, şi îl scutură să se trezească. Acesta se trezi, încălecă şi pe prinţesă o aşeză la spatele său. Străbătură ei multe câmpii şi pustiuri şi ajunseră la o pădure când încă era întuneric. Prinţesa zise:

— Hei, fecior de vizir! Dacă în această pădure s-ar găsi şi pentru tine un cal ar fi foarte bine.

Iar păstorul, că de fapt păstorul era, răspunse:

— Hei, prinţesă! Dacă aici ar fi fost o turmă mare ar fi fost şi mai bine.

De-abia atunci fata înţelese cele petrecute şi gândi: „Vai, el m-a înşelat, se dovedeşte a fi păstor!”. Se repezi să ia pumnalul ca să-l lovească şi să-l omoare. Dar se linişti. „Se vede că asta mi-e soarta, trebuie să fiu împreună cu el”, găsi ea cu cale. Aşa că merseră mai departe şi ajunseră la alt oraş. Se opriră acolo şi

ridicară cortul tocmai în mijlocul oraşului.

Şi atunci prinţesa începu să-l povăţuiască pe păstor:

— În primul rând, nu lua pe nimeni pe lângă tine, chiar dacă îţi zice frate; în al doilea, nu spune nimănui ce ai pe suflet!

Se gândi păstorul: „Prinţesa asta se dovedeşte tare neghioabă! Cum să nu-mi iau un om apropiat, un fârtat? Dacă mă voi îmbolnăvi cândva, fârtatul o să aibă grijă de mine”.

Şi-l luă pe grăjdarul şahului ca fârtat, iar acesta îi zise:

— Hei, cinstite păstor! Sau tu mă chemi în ospeţie, sau te chem eu.

Păstorul îi zise fetei:

— Prinţesă! Pregăteşte azi bucate alese, că îmi vine fârtatul în ospeţie.

La care ea îi răspunse oarecum supărată:

— Ţi-am spus să nu-ţi iei fârtat şi nu m-ai ascultat.

— Într-adevăr, şi cu toate astea mi-am luat, răspunse păstorul.

Pregăti prinţesa bucatele, sosi fârtatul, îi puseră în faţă şapte feluri de bucate, iar acesta îşi rosti gândurile pe faţă:

— Fârtate! N-am venit să mă ospătez, am venit să-mi văd sora.

Aşa că păstorul o aduse pe prinţesă şi i-o arătă. Fârtatul căzu fără simţire, după care mai aruncă o privire şi fugi. Se duse şi îi destăinui şahului din acel oraş:

— S-a ivit aici un om venit din alt oraş. El are o nevastă de o frumuseţe strălucitoare. E vrednică să fie a ta.

Şahul îi chemă pe cei doi viziri ai săi – cel al mâinii drepte şi cel al mâinii stângi – şi le porunci:

— Vizirilor! Omorâţi-l pe acel om de curând venit aici, am să-i iau nevasta pentru mine.

Vizirul mâinii stângi nici nu se împotrivi:

— Prea bine!

Dar vizirul mâinii drepte avea alt gând:

— Mărite şah! Nu se cade să-i luăm viaţa. Se va răspândi zvon rău despre oraşul nostru, iar dacă acest zvon va ajunge la urechile altui şah, ne vom acoperi cu totul de ruşine.

Atunci şahul întrebă:

— Vizire, cum ar fi mai bine să facem?

La care acesta răspunse:

— Cheamă-l mâine la tine şi plecaţi împreună în pădurea din Mazandaran[1], duceţi-vă la vânătoare.

Şahul întrebă:

— Cine mi-l aduce?

Iar fârtatul răspunse:

— Eu îl aduc.

Veni la păstor şi îi grăi:

— Fârtate! Şahul te cheamă la el. Zice că are să-ţi dea o dregătorie.

Astfel plecară împreună, intrară la şah şi i se închinară. Şahul îl întrebă:

— Care este numele tău?

— Mi se spune Zemci voinicul, răspunse păstorul.

— Şi care este vitejia ta de voinic? îl mai iscodi şahul.

— Numele acesta mi l-au dat tata şi mama, eu n-am făcut niciun fel de vitejie.

Atunci şahul grăi:

— Vino mâine dimineaţă, ai să mergi cu mine la vânătoare în pădurea din Mazandaran.

— Prea bine, răspunse el.

Ajunse acasă şi prinţesa îl întrebă:

— Ce fel de dar ţi-a făcut şahul? Sau poate ţi-a dat vreo dregătorie?

— Nu mi-a dat nimic. Mi-a zis doar să mergem la vânătoare în pădurea din Mazandaran.

Auzind, prinţesa se mânie:

— Neghiobule! De la începutul începutului ţi-am zis: nu-ţi lua fârtat, iar tu ţi-ai luat. Uite că acum te ia şahul la vânătoare, şi toate astea din pricina mea. Iar în pădurea din Mazandaran sunt lei şi tigri. Toate lighioanele, toate fiarele câte sunt pe lume vieţuiesc în pădurea din Mazandaran.

Zemci voinicul căzu pe gânduri. Prinţesa însă nu terminase ce avea de spus:

— Dimineaţă, când pleci la vânătoarea şahului, ia Paloşul-de-Oţel, ia Calul-Iute-ca-Vântul şi când ajungi la pădure grăieşte: „Hei, Paloş-de-Oţel! Hei, Cal-Iute-ca-Vântul! Singuri ştiţi ce-aveţi de făcut!”. Pune frâul la oblâncul şeii, după aceea Paloşul-de-Oţel şi Calul-Iute-ca-Vântul ştiu singuri ce-au de făcut. Paloşul va tăia, Calul va înşfăca cu dinţii – tu să nu te amesteci, să stai de o parte.

Dimineaţa se îndreptă spre palat, iar şahul deja îşi pregătise calul de drum. Porniră şi când se apropiară de pădurea din Mazandaran, şahul urcă pe un deal, iar pe Zemci voinicul îl trimise singur în pădure. Cum pătrunse în pădure, şi grăi:

— Hei, Paloş-de-Oţel! Hei, Cal-Iute-ca-Vântul!

Puse frâul pe oblâncul şeii şi lovi cu biciul Calul-Iute-ca-Vântul. Calul se aruncă în hăţişul pădurii. Paloşul tăia, iar Calul azvârlea din copite şi înşfăca cu

dinţii.

Astfel, Paloşul tăie pădurea din Mazandaran. Apoi, păstorul se întoarse pe deal, se apropie de şah, iar acesta şedea abătut. Numaidecât, şahul se întoarse la palat şi iarăşi ceru sfatul vizirilor săi:

— Slăvite vizir al mâinii stângi! Zemci voinicul a tăiat pădurea din Mazandaran. Ce să mai facem acum?

— Hai să-l omorâm, îşi spuse vizirul gândul.

Însă vizirul mâinii drepte nu se învoi:

— Asta ar însemna pentru noi ocară, căci se va spune că în ţara asta a venit un viteaz pe nume Zemci voinicul şi că el a tăiat pădurea din Mazandaran. Toate astea pentru noi sunt o mare ocară.

De aceea, şahul întrebă:

— Slăvite vizir, atunci ce să mai fac?

La care i se răspunse:

— Cheamă-l din nou la tine, trimite-l pe muntele Qaf după Iapa-cu-Patruzeci-de-Mânji. Acolo îl vor mânca cei patruzeci de divi.

— Dar cine mi-l aduce? întrebă iarăşi şahul.

Grăjdarul şahului, acela care era fârtatul lui Zemci voinicul, ieşi în faţă şi făgădui:

— Eu îl aduc!

Iarăşi se duse şi-l chemă, cum că şahul, chipurile ar fi zis: „Fie, să vină să-i dau o dregătorie”. Şi din nou plecară împreună la palatul şahului. Iarăşi dădu Zemci voinicul bineţe şahului, care îi ceru:

— Pleacă după Iapa-cu-Patruzeci-de-Mânji!

— Prea bine, răspunse el şi se întoarse acasă.

Iar prinţesa îl descusu:

— Ce fel de dregătorie ţi-a dat şahul?

— Nicio dregătorie, m-a trimis după Iapa-cu-Patruzeci-de-Mânji.

— Neghiobule, Iapa-cu-Patruzeci-de-Mânji e pe muntele Qaf, se mânie prinţesa. Patruzeci de divi te vor mânca acolo.

— Fie ce-o fi, răspunse Zemci voinicul.

— Am să-ţi coc de-ale gurii, să ai pe drum. Să te trezeşti cu noaptea în cap, dis-de-dimineaţă. Când ajungi acolo, o să vezi că la revărsatul zorilor cei patruzeci de divi încă dorm. Când te apropii de palatul pe care îl întâlneşti, pune Paloşul-de-Oţel pe oblâncul şeii Calului-Iute-ca-Vântul şi strigă: „Hei, voi, patruzeci de divi, ieşiţi afară, că a sosit oastea să se bată cu voi!”. Şi tot atunci mai zi: „Hei, Cal-Iute-ca-Vântul! Hei, Paloş-de-Oţel! Voi singuri ştiţi ce aveţi de făcut!”. Calul şi Paloşul aşa se vor război, că întreaga lume se va minuna.

Şi când prinţesa îi lămuri toate acestea, omul se ridică, înşeuă Calul-Iute-ca-Vântul, luă Paloşul-de-Oţel şi goni cât fu în stare. Străbătu multe câmpii şi pustiuri şi până la urmă ajunse la palatul celor patruzeci de divi. Strigă:

— Hei, voi, patruzeci de divi! V-a înconjurat oastea!

Divii se treziră, ieşiră buimaci din palat. Iar omul nostru mai strigă:

— Hei, Cal-Iute-ca-Vântul! Hei, Paloş-de-Oţel! Singuri ştiţi ce-aveţi de făcut!

Paloşul-de-Oţel şi Calul-Iute-ca-Vântul aşa se bătură, că îi omorâră pe toţi cei patruzeci de divi. Apoi Zemci voinicul intră în palat, iar acolo se afla o peri, care grăi:

— Hei, Zemci voinicule! Pleacă, fiindcă de se vor trezi cei patruzeci de divi te vor ucide.

— Eu am omorât patruzeci de divi, răspunse el.

La care peri, auzindu-l, se îndoi de adevăr:

— Nu spune minciuni!

Peri ieşi din palat, iar pe jos erau prăvălite leşurile celor patruzeci de divi. Aşa că se hotărî îndată şi îl pofti:

— Zemci voinicule, rămâi cu mine.

— Plec după Iapa-cu-Patruzeci-de-Mânji, îi răspunse.

Dar peri îl descurajă:

— Pe această Iapă-cu-Patruzeci-de-Mânji n-au putut-o înşeua cei patruzeci de divi, cum ai să poţi tu să-i pui şaua?

— Eu totuşi mă duc.

Peri îi vorbi mai mult:

— Prea bine, atunci te voi învăţa cum să faci.

— Ce să mă înveţi?

— În drumul tău după Iapă ai să întâlneşti Izvorul-Dorinţelor[2]. Iapa se duce acolo în zilele de vineri[3] ca să se adape. Când te îndrepţi într-acolo, ia cu tine lapte acru într-un vas şi să mai ai o şa de argint, căpăstru şi cioltar. Şi cum ajungi la Izvorul-Dorinţelor, sapă o groapă, ascunde-te înăuntru şi acoperă-te cu uscături ca să nu fii văzut. Şaua şi căpăstrul aşază-le lângă izvor.

Când Iapa-cu-Patruzeci-de-Mânji vine să se adape şi privirea îi cade pe şaua de argint şi căpăstrul aflate lângă izvor, gândeşte: „Unde e acel stăpân care mă înşeua?”. Atunci tu spune-i: „Iată, eu sunt stăpânul tău!”. Când ieşi din groapă, îi legi şaua şi încaleci. Pe dată Iapa îţi va zice: „Înainte fugeam cu salturi de patruzeci de gazi[4], iar acum voi galopa cu şaptezeci!”. Când încaleci şi porneşti în galop, loveşte-o în cap cu acea oală, care de altfel e un dovleac scobit. Oala se va sparge şi laptele acru i se va prelinge pe bot. Ea va zice speriată: „Mi s-a

scurs creierul. Hei, făptură omenească, eşti prea neîndurătoare, cu o lovitură mi-ai scos creierii”. Iar tu spune-i: „Eu te-am lovit încetişor. Dacă ai să te mai zbuciumi, aşa am să te lovesc, că vei cădea în nesimţire”. Şi atunci ea ţi se va supune.

Zemci voinicul porni la drum, ajunse la Izvorul-Dorinţelor, săpă groapa, intră în ea, o acoperi cu uscături şi se ascunse acolo. Vineri se ivi Iapa-cu-Patruzeci-de-Mânji, se adăpă pe săturate şi când ridică privirea zări în apropiere şaua de argint. Se întrebă:

— Unde e acel stăpân care să mă înşeueze?

— Eu sunt, răspunse Zemci voinicul.

— Ieşi de acolo! îi strigă iapa.

El ieşi, îi puse şaua şi încălecă. Iapa-cu-Patruzeci-de-Mânji mai zise:

— Până acum pasul meu era de patruzeci de gazi, iar acum voi alerga în galop cu şaptezeci.

Pe dată Zemci-voinicul se ridică în scări. Iar când Iapa porni în galop, el îi turnă laptele acru pe după urechi şi acesta se prelinse pe bot. Iapa se plânse:

— Hei, făptură omenească! Crudă mai eşti, nu ai suflet!

— De ce?

— Cu o singură lovitură mi-ai scos creierii, zise ea.

— Dacă te mai zbuciumi încă o dată, aşa am să te lovesc, că te vei prăvăli, o îngrozi Zemci.

Iapa-cu-Patruzeci-de-Mânji se potoli şi i se supuse. Şi el apucă de căpăstru cei patruzeci de mânji şi îi duse la peri. O luă şi pe peri, iar pe deasupra şi toate bunurile celor patruzeci de divi, pe care le încărcă pe Iapă şi porniră la drum. Iar Iapa îl ridică în văzduh şi coborî chiar în ţara aceea.

Prinţesa îl întrebă:

— Ai adus iapa?

— Am adus şi iapa, am adus-o şi pe peri, răspunse.

El duse iapa la şah. Şahul căzu iarăşi pe gânduri, îşi chemă vizirii şi îl întrebă pe vizirul mâinii stângi:

— Ce să fac cu el?

— Să-l omorâm, zise vizirul mâinii stângi.

Dar vizirul mâinii drepte spuse:

— Nu!

Şi iarăşi întrebă şahul:

— Bine, dar ce să facem?

Vizirul mâinii drepte îl sfătui:

— Spune-i să vină din nou şi trimite-l pe cealaltă lume.

Iarăşi îl chemară pe Zemci-voinicul, iar şahul îi grăi:

— Hei, Zemci voinicule! Tu eşti nemaipomenit! Du-te şi adu-mi din cele patruzeci de lumi veste despre părinţii mei.

— Prea bine, se învoi acesta pe dată.

Se întoarse acasă şi prinţesa îl iscodi:

— Ţi-a făcut şahul vreun dar sau ţi-a dat vreo dregătorie?

La care Zemci răspunse:

— Nu mi-a dat nimic. Mi-a zis aşa: „Du-te şi adu-mi de pe lumea cealaltă veste despre tata şi mama”.

Prinţesa îl mai iscodi:

— Oare vei fi în stare să ajungi pe lumea cealaltă?

— Dar ce pot face, asta mi-e soarta! răspunse el.

Iar prinţesa tot bombăni:

— Până acum te-am scăpat de nenorociri, dar de data asta du-te la peri. Dacă nici peri nu poate, atunci vino la mine.

Aşadar se duse la peri, îi povesti totul, iar ea îl povăţui:

— Nu te duce la şah şapte zile, iar peste şapte zile îţi voi spune ce trebuie să-i răspunzi.

Trecură cele şapte zile şi peri îl sfătui:

— Hei, Zemci voinicule! Când te duci la şah vorbeşte-i aşa: „Eu am fost pe lumea cealaltă la tatăl şi la mama ta. Ei au spus să scoţi din pădure lemne, pe care să le aşezi într-o stivă înaltă de patruzeci de gazi şi lată tot de patruzeci de gazi. Pe deasupra, părinţii ţi-au mai poruncit ţie, ca şah, şi vizirului mâinii stângi să vă urcaţi pe stivă”.

Şi îl sfătui mai departe:

— Iar când ei se vor urca, tu şi cu vizirul mâinii drepte să aduceţi foc şi să-l puneţi sub stivă. Când lemnele se vor aprinde, ei nu vor putea coborî şi vor arde. Atunci ţara ţi se va cuveni ţie.

Când peri îşi termină vorba, Zemci voinicul se duse la şah, iar acesta îl descusu:

— Ai fost pe cealaltă lume?

— Da.

Şahul îi dădu crezare şi mai întrebă:

— Cum le merge alor mei?

— Totul le merge bine părinţilor tăi. Au zis aşa: „Fie ca şahul să poruncească să se scoată din pădure lemne, să fie aduse şi stivuite – stiva să aibă patruzeci de gazi lăţime şi patruzeci înălţime. Fie ca apoi şahul să se urce pe stivă împreună cu vizirul mâinii stângi, ca de acolo, de sus, să vadă cum ne

merge în această lume”.

Şahul porunci să se scoată lemne din pădure, să fie aşezate în stivă. Când le stivuiră, el nu măsură, dar se dovedi să aibă patruzeci de gazi în lăţime şi patruzeci în înălţime. Apoi se urcă pe stivă împreună cu vizirul mâinii stângi. Vizirul mâinii drepte şi Zemci voinicul aduseră foc şi-l puseră sub stivă. Şi cei de sus nu putură coborî nicăieri, aşa că arseră acolo. Vizirul mâinii drepte rămase tot vizir, iar Zemci voinicul ajunse şah.

Odată cu Zemci voinicul se urcară pe tron şi peri şi prinţesa. Ajunseră nu numai pe tron, ci şi la fericire!

1. Mazandaran – provincie în nordul Iranului, considerată în Pamir ca fiind un ţinut îndepărtat.
2. Izvorul-Dorinţelor – izvor legendar care îndeplineşte orice dorinţă.
3. Zi de odihnă la musulmani.
4. Gaz – unitate de măsură pentru lungime, puţin mai mare de un metru.

O poveste cu o vulpe

În vremurile de demult, trăia un om pe nume Armîtik. Şi acest om avea trei pomi. Vindea poamele şi cu câştigul îşi ducea zilele. Dar treburile nu-i mergeau aşa cum s-ar fi cuvenit. O vulpe îi făcea viaţa amară, fiindcă îi fura poamele. Sărmanul Armîtik nu mai putea îndura. Răbdarea îi ajunsese la capăt. De aceea, el dădu cu clei pe trunchiul pomilor.

Şi iată că, odată, vulpea cea hoaţă se ivi iarăşi. Se căţără pe o cracă şi începu să mănânce. Se întâmplă că tot atunci veni şi Armîtik. Vulpea voi să se facă nevăzută, se repezi mai sus, dar coada i se lipi de trunchi. Armîtik se apropie şi o prinse.

— Vulpe hoaţă ce eşti, îi zise el, acum am să te omor!

— Vai, Armîtik, se văită vulpea, ce folos ai dacă mă omori? Hai mai bine să fim prieteni şi atunci am să te fac pahişah şi am să-ţi dau de nevastă o prinţesă.

— Dar cum să-mi dai de nevastă o prinţesă? întrebă omul.

— Mai întâi vinde cei trei pomi, îl sfătui vulpea.

Aşa că Armîtik vându cei trei pomi. Cu banii căpătaţi pe ei cumpără doi saci în care erau îngrămădite patru sute de căciuli din blană, după care vulpea plecă la padişah. Dar mai întâi ea îi zise omului:

— Tu aşteaptă aici, pe malul râului, iar eu mă duc la padişah. După ce ajung acolo, îţi va ieşi în întâmpinare padişahul, în fruntea oştirii sale. Când se va apropia, scoate neîntârziat căciulile din saci şi aruncă-le pe apă.

Îi spuse vulpea aceste vorbe şi porni spre palat.

După ce pătrunse pe porţile împărăteşti se închină şi padişahul îi grăi:

— Îndrăzneşte, vulpe! Ce vânt te-aduce?

— Am venit cu o treabă, răspunse vulpea. Mi-e teamă însă să nu-mi pierd capul dacă voi spune.

— N-ai să păţeşti nimic, o linişti padişahul, vorbeşte!

Ca şi cum şi-ar fi luat inima în dinţi, vulpea grăi:

— M-a trimis Armîtik, padişahul unei alte ţări. Am venit să-ţi peţesc fata.

— Dar nu-i nimic rău în asta, nu e cum crezi tu, mărturisi padişahul. Sunt gata să ţi-o dau pe prinţesă chiar de o sută de ori.

Se ridică vulpea, mulţumi şi se pregăti să plece când pahişahul mai vru să ştie:

— Dar unde se află acum padişahul Armîtik?

— A venit împreună cu mine. E în fruntea unei oştiri de paisprezece mii de săbii, îl minţi vulpea pe padişah.

Auzind aceste vorbe, padişahul dădu neîntârziat poruncă oştirii sale. Oştenii îşi luară arcurile şi porniră în întâmpinarea padişahului oaspete. Se uită Armîtik şi văzu cum dinspre palatul împărătesc se apropia o oştire mare. Fără să piardă o clipă, scoase căciulile din saci şi le aruncă pe apă. Iar padişahul se apropie cu oştirea sa. De tulburare, Armîtik se pierdu cu totul. Căciulile pluteau mai departe pe apă.

Ajungând foarte aproape, vulpea zise:

— Mărite padişah! Lucrurile nu mai sunt întocmai precum ţi le-am spus. Se pare că padişahul Armîtik a intrat în apă însoţit de oştirea sa. Şi uite că s-au înecat cu toţii. Dar fii cu luare aminte şi păzeşte-te. Dacă nu-l găseşti pe Armîtik, atunci tatăl său, şi el un mare padişah, va şterge de pe faţa pământului ţara ta şi îţi vei pierde tronul. Străduieşte-te să-l găseşti cu orice preţ!

— Bine, încuviinţă padişahul, îngrozit de vorbele vulpii, şi mânară caii în lungul râului ca să-l caute.

Alergară ca vântul şi ajunseră într-un loc unde, pe mal, stătea Armîtik. Fugi şi vulpea înapoi şi îl vesti pe padişah:

— Să ne trăieşti, măria ta! L-am găsit pe padişahul Armîtik, ai avut noroc, ţara ţi-a rămas întreagă, altfel tatăl lui s-ar fi socotit cu tine.

Padişahul se bucură, îl urcă pe Armîtik pe calul său şi îl duse la palat. Acolo porunci să i se aducă veşminte. Slugile le aduseseră şi îl îmbrăcară. Iar Armîtik nu mai văzuse asemenea veşminte arătoase. Nici măcar în vis. Când se uită cum arăta el, când se uită şi la vulpe, îl bufni râsul. Dar padişahul pricepu că la mijloc e ceva necurat, de aceea o chemă pe vulpe şi o iscodi:

— De ce râde padişahul Armîtik?

La care vulpea răspunse:

— Padişahul Armîtik zice că o astfel de îmbrăcăminte purtau grăjdarii lui, slugile, şi de aceea râde.

Padişahul se tulbură auzind spusele vulpii, aşa că se duse el însuşi şi aduse

cele mai scumpe veşminte. După ce padişahul plecă, vulpea îi zise lui Armîtik:

— Parcă acum te-ai fi născut pe lume. Nu ştii de niciunele. Chiar mă încurci. De aici înainte să nu-mi mai ieşi din vorbă. Cum zic eu, întocmai să faci!

— Am înţeles, rosti Armîtik.

Se înseră şi se pregătiră felurite bucate. Printre ele era şi pilaf. Iar Armîtik, deşi trăise o viaţă destul de lungă, încă nu avusese în faţa ochilor orez, de aceea se miră şi o întrebă pe vulpe în şoaptă:

— Dar ce e asta, cumătră vulpe? Or fi gândăcei?

— Vorbeşte mai încet, om nătâng! se mânie vulpea. Nu ne da de gol! E orez!

Iar când ei îşi tot şopteau, padişahul bănui ceva.

— Vulpe, o iscodi el, despre ce vorbeşti cu padişahul Armîtik?

— Pilaful tău nu prea are grăsime, minţi vulpea fără să stea mult pe gânduri.

Padişahul se ridică imediat, ieşi şi dădu poruncă să se mai aducă la masă halva. Iar cum padişahul se făcuse nevăzut în spatele uşii, vulpea îi ceru lui Armîtik:

— Nu mai scoate nicio vorbă. Orice aş zice eu, tu să mă asculţi!

— Prea bine, se învoi Armîtik.

În acea zi, li se dădu întreaga cinstire cuvenită. Iar când se înnoptă, li se întinse aşternuturile şi se culcară. Se treziră dimineaţa, băură ceaiul şi padişahul vesti în oraş că hotărâse să facă nuntă. Aşa că şapte zile şi şapte nopţi petrecură.

Dar şi nunta se termină. Padişahul Armîtik trăi fericit şi în îndestulare cu soaţa. Atâta vreme nu făcură nimic, însă mai departe cum putea fi? Liniştea îi pria şi nimic nu izbutea să-i tulbure sufletul.

Se scurse astfel destulă vreme. Dar, într-o bună zi, vulpea îl chemă la ea pe padişahul Armîtik şi îi zise:

— Mai mult nu se mai cade să trăieşti în aşa fel. Spune-i prinţesei că a sosit timpul să plecaţi. Ea să-şi vestească părinţii ca ei să facă pregătirile trebuincioase.

Iar soaţa lui Armîtik zise: „Bine” şi îşi vesti părinţii. Aceştia nu se împotriviră plecării. Mai mult, puseră şi ei mâna la treabă. Încărcară lucrurile pe catâri, le dădură oşteni pentru pază şi îi conduseră.

Dar padişahul Armîtik pe dată se nelinişti: „Ce să mă fac acum?”, se gândi el. „Câţi oşteni merg cu mine şi nici măcar eu singur n-am unde să mă opresc, n-am adăpost! Ce să mă fac?” Şi o chemă pe vulpe.

— Hei, cumătră, îi zise el, că tot am plecat, spune-mi, sub ce pom ne vom opri?

Dar când o întrebă pe vulpe, prinţesa se mânie peste poate.

— Cum, tu n-ai niciun fel de adăpost? strigă ea. Înţeleg că eşti un om de nimic, un hoinar! Eu mă întorc!

Iar când ea strigă aceste vorbe, padişahul Armîtik nu izbuti să răspundă nimic şi se pierdu cu firea. Nu acelaşi lucru se întâmplă însă cu vulpea, care îi desluşi prinţesei cele auzite:

— Prinţesă, de ce te mânii? Înţelesul vorbelor padişahului Armîtik e altul, adică el are palate în două locuri. În amândouă locurile sunt livezi de pomi. La acest lucru s-a gândit când a vorbit. Tu nu te întrista, nu te nelinişti.

Prinţesa dădu crezare vorbelor vulpii şi iarăşi porniră la drum. Iar vulpea îl trase deoparte pe padişahul Armîtik şi îl sfătui:

— Am să-mi leg de coadă un spin mare şi pe unde se va vedea urma, pe acolo să veniţi şi voi, deci să mergeţi după mine.

Îi spuse aceste vorbe şi porni înainte. Aşa că ei toţi mergeau după urma lăsată de spin. Cu toate acestea, Armîtik rămânea încă nespus de îngrijorat.

Iar vulpea ajunse într-un loc şi văzu că acolo păştea o turmă, într-atâta de mare, că de-abia avea loc în întreaga lume. Vulpea se apropie şi strigă păstorii. Când aceştia se apropiară în fugă, ea întrebă:

— Păstori, a cui este turma?

— Este a vrăjitoarei care are Cetatea-de-Fier, răspunseră ei.

— Ia priviţi înapoi, îi îndemnă vulpea.

Şi păstorii se uitară şi văzură cum se apropia o oaste, dar ce oaste, că nici nu puteau număra câţi oşteni erau!

— Aţi văzut? întrebă vulpea.

— Am văzut, răspunseră păstorii.

— Deci, dacă ei vă vor întreba a cui este turma, voi să răspundeţi că oile şi caprele sunt ale padişahului Armîtik. Iar dacă nu veţi spune astfel, atunci au să vă taie capul.

— Întocmai vom spune, răspunseră ei îngroziţi.

Şi vulpea porni mai departe.

După ce trecu o vreme, ajunse şi padişahul Armîtik. Se apropiară şi păstorii fură întrebaţi:

— A cui este turma?

— Este a padişahului Armîtik, răspunseră ei.

Numai ce răspunseră păstorii astfel şi Armîtik îşi şi ridică plin de mândrie capul, se bucură şi cu toţii îşi văzură de drum.

Iar vulpea tot atunci ajunse într-un loc în care păştea o herghelie atât de mare, încât cu greu încăpea pe această lume. Herghelia era în grija a şase

oameni, pe care vulpea îi chemă şi îi iscodi:

— A cui este herghelia?

— Este a vrăjitoarei care are Cetatea-de-Fier, răspunseră oamenii.

— Ia uitaţi-vă în spatele vostru!

Şi ei se uitară. Venea o oaste atât de mare, că parcă acoperise întreaga lume.

— Aţi văzut? întrebă vulpea.

— Am văzut!

— Uite ce e, dacă ei vor întreba a cui este herghelia, voi să spuneţi că este a padişahului Armîtik, îi învăţă vulpea.

— Prea bine, se învoiră oamenii.

Şi vulpea îşi văzu de drum.

Şi ajunse ea într-un loc unde era aşezată Cetatea-de-Fier, iar înăuntru o vrăjitoare pusese în vatră un buştean şi se aşezase alături. Picioarele şi le prefăcuse în vătrai, iar din păr făcuse mătură. Aşa şi şedea. Vulpea intră şi dădu bineţe.

— A, vulpe, îi zise vrăjitoarea. Ce vânt te-aduce?

— A pornit o oaste împotriva ta, babă. Am venit să te vestesc.

— Unde-i oastea? întrebă vrăjitoarea.

— Uite-acolo, priveşte afară.

Vrăjitoarea ieşi afară şi se uită – oastea umplea tot drumul.

— Vai de mine, vulpe, ce să mă fac? se căină ea.

— Născoceşte şi tu ceva, o sfătui vulpea.

— Nu-mi stă în putere să născocesc ceva.

— Dacă nu eşti în stare, vorbi vulpea, am să-ţi arăt eu. Uite, aici e o grămadă de ienupăr. Ascunde-te în ea. Iar dacă lemnele încep să trosnească, atunci intră mai în adâncul grămezii.

— Bine, se învoi vrăjitoarea şi intră între crengile de ienupăr.

Iar vulpea aduse foc şi îl puse în patru locuri. Crengile se aprinseră şi începură să trosnească. Vrăjitoarea ţipă de teamă şi se vârî tot mai în adânc. Arseră cu totul lemnele, iar odată cu ele se mistui şi vrăjitoarea. Nu rămase în urma focului decât o grămăjoară de cenuşă. Şi tot atunci sosi padişahul Armîtik cu oastea lui. Astfel ajunse padişah în acel oraş şi trăi în fericire cu soaţa lui.

Se scurse iar o vreme, chiar câţiva ani buni. Dar iată că, într-o bună zi, vulpea se duse la padişahul Armîtik.

— Prietene, îi grăi ea, te-am făcut om bogat, iar acum, dacă vom muri, cum avem să ne purtăm unul cu altul?

După ce ascultă vorbele vulpii, padişahul Armîtik îi mărturisi:

— Prietenă vulpe, tu m-ai slujit cu credinţă, iar viaţa mea e atât de legată de

a ta. Câtă vreme vom fi printre cei vii, vom fi prieteni, vom trăi în înţelegere şi îndestulare. Dacă vom muri, atunci unul îl va jeli pe celălalt.

Mai trecură câteva zile şi vulpea se prefăcu moartă. Padişahul Armîtik era tocmai atunci la vânătoare. Când se întoarse, soaţa îi ieşi în întâmpinare şi îl vesti:

— Prietena ta vulpea a murit azi!

— Moartea unei vulpi mârşave e o veste plăcută, răspunse padişahul.

Zicând aceste vorbe, intră în palat. Dar vulpea auzi spusele lui. Iar când padişahul se uită la ea, cum zăcea fără suflare, îi porunci soaţei sale:

— Aruncă mortăciunea cât mai departe!

Iar când soaţa se apropie şi o apucă de coadă, vulpea sări în picioare şi strigă:

— Să trăieşti prietene, padişah Armîtik, eu te-am învăţat să înoţi şi acum tu mă îneci?

— Dar nu-i chiar aşa, cumătră! îi zise padişahul. Eu doar ştiam cât poţi fi tu de şireată, de aceea am şi spus: „apoi aruncaţi-o încolo”, însă tu tot prietena mea apropiată rămâi.

— Bine, prietene, mai zise vulpea. Şi pentru atât îţi mulţumesc, că am priceput ce înseamnă prietenia ta pentru mine. Iar acum, dacă vrei să fii drept, lasă-mă să plec. Mă gândesc că ţi-am slujit îndeajuns. Cred că şi tu gândeşti întocmai ca mine. Iar dacă eşti nemulţumit, nu e decât treaba ta. Am şi eu copii, am şi eu familie. Mi-a venit şi mie rândul să-mi trăiesc viaţa. Dă-mi încuviinţarea să plec.

La rugămintea vulpii, padişahul Armîtik răspunse: „Bine”. Îi dădu ca merinde un miel de lapte şi o conduse o bucată de drum. Aşa că vulpea îşi aruncă mielul pe spinare, se uită spre răsărit şi porni într-acolo.

Ajunse într-un loc şi se uită: erau oameni. Intră într-o casă unde trăia o bătrână împreună cu fiică-sa. Iar fata babei era atât de gingaşă, atât de frumoasă. Şi fata avea un prieten. Vulpea o văzu pe fată şi pe dată o plăcu.

— Cumătră vulpe, eşti o fiinţă respingătoare, îi zise baba. Ai venit peste noapte şi mi-ai mâncat cocoşul. Te-ai mai ivit şi azi?

— Dar cum de crezi aşa ceva? Vulpea aceea a venit dinspre răsărit, iar vulpile de acolo sunt nişte hoaţe. Eu sunt alt fel de vulpe, am venit dinspre apus şi m-am rătăcit, zise ea şi se pregăti de culcare.

Se făcu seară şi toate trei aranjară aşternuturile. Vulpea noastră se întinse pe locul ei.

— Bunicuţă, zise ea, eu am să adorm curând, dar fata ta pare a fi o hoţomană, de nu mi-ar fura şi mânca mielul.

— Culcă-te şi dormi liniştită, vulpe, fata mea nu face astfel de lucruri, o potoli bătrâna.

— Nu, n-am să mă culc. Mi-a teamă că ea totuşi îmi va mânca mielul.

Atunci bătrâna se mânie şi o încredinţă:

— Dacă fata mea îţi va mânca mielul, atunci ţi-o dau pe ea în schimb.

— Aşa voi fi cu sufletul liniştit, se bucură vulpea.

Nu mult după aceea, vulpea se culcă şi se prefăcu că doarme. Mai aşteptă puţin şi se încredinţă că atât bătrâna, cât şi fiică-sa deja visau. Atunci se ridică cu băgare de seamă, să nu le trezească, se duse grăbită la miel şi îl mâncă. Nu peste mult o mânji pe fată pe la gură cu grăsime, iar în mână îi puse un os. Cum termină, se duse iarăşi să se culce la locul ei.

Iar când mijiră zorile, vulpea se trezi şi începu să ţipe:

— Vai, mielul meu e de negăsit!

— Trebuie să fie pe aici, pe undeva, o linişti bătrâna.

— Nu se poate, fata ta l-a mâncat, strigă vulpea.

Bătrâna se grăbi la aşternutul fetei – într-adevăr, în jurul gurii ei se vedea grăsime. Se mai vedea şi osul pe care îl ţinea strâns în mână. Atunci vulpea o mustră:

— Vezi, bunicuţo, fata ta mi-a mâncat mielul!

Bătrâna se apropie iarăşi de fată şi o privi cu luare aminte: cu neputinţă de tăgăduit, era murdară de grăsime în jurul gurii, iar în mână ţinea un os. Aşa că, vrând-nevrând, o dădu pe fată vulpii. Iar vulpea o vârî pe fată într-un sac, îşi puse sacul pe spinare şi plecă.

Dar în acest timp veni prietenul fetei, care n-o găsi pe aceasta acasă şi o întrebă pe bătrână:

— Unde e fata ta?

— Vai, ce nenorocire! Mai bine nu întreba. Nici n-aş putea să-ţi spun. Aseară m-am pomenit cu o vulpe, care a rămas la noi să înnopteze. A adus cu ea un miel. Înainte de culcare mi-a zis: „Cum să fac să nu mi se prăpădească mielul?”. Mi-a împuiat capul şi nu mai ştiu cum s-a făcut că i-am zis: „Dacă mielul tău va pieri, atunci îţi voi da în schimb fata”. Aşa i-am făgăduit. Când m-am sculat dimineaţa, mielul de negăsit. M-am apropiat de fată, iar ea era murdară pe la gură, şi în mână ţinea un os. Eu însămi îi făgăduisem, aşa că să mai zic altceva pe deasupra, îmi era peste putinţă. Şi uite-aşa i-am dat fata în schimbul mielului. Vulpea a vârât-o într-un sac şi dusă a fost.

Numai ce auzi tânărul povestea bătrânei, că se şi aruncă pe cal, chemă un ogar şi dădu pinteni.

Iar vulpea ajunsese deja într-o vâlcea şi i se făcuse tare sete. Dar apă nu era

nicăieri. Când se uită mai bine, văzu un fel de fântână. Ajunse acolo şi o lăsă alături pe fată, care era tot în sac, şi coborî în adânc, unde se găsea apa. Dar tocmai în acel timp, alergând după urme, ajunse şi tânărul la fântână. Când se uită, alături era un sac. Îl desfăcu la gură şi găsi fata. O scoase pe dată afară, vârî ogarul în locul ei şi legă sacul. Pe fată o aşeză pe cal, la spatele său, şi se grăbi să se întoarcă.

Vulpea bău apă pe săturate, îşi potoli deci setea, se căţără afară din fântână mulţumită şi gândi: „Scot acum fata din sac şi mă veselesc puţin, apoi plec mai departe”. Astfel se hotărî şi desfăcu sacul. Iar ogarul sări din sac şi porni pe urmele vulpii, care o rupse la fugă. Dar unde s-ar fi putut vulpea ascunde? Nicăieri. Doar un copac era în vâlceaua aceea şi în copac mai găsi şi o vizuină strâmtă. Intră în ea. Ogaru, neavând încotro, plecă acasă.

Şi uite-aşa rămase vulpea în vizuină. Dar mai sus, în copac, era aninat un dovleac scobit. Când sufla vântul în el se auzea un zgomot ce aducea foarte bine a urlet de câine. De aceea vulpea rămase trei zile în această vizuină, flămândă, neîndrăznind să iasă. Se tot gândea: „Ogarul e încă aici”. Dar până la urmă vântul se potoli, încetă să mai sufle. Tremurând de frică, vulpea ieşi din vizuină şi se uită: nu mai era nimeni. Se uită şi în sus: iar acolo era aninat dovleacul.

— Câte zile m-ai speriat, zise vulpea, cât m-ai făcut să tremur în vizuina asta! Apoi cum să nu mă răfuiesc cu tine?

Şi se urcă mai sus în copac. Luă dovleacul scobit şi se duse cu el la râu. Îl băgă în apă şi când acesta se umplea se auzea un zgomot ca o bolboroseală.

— Aha, zise vulpea, vasăzică e un lucru bun!

Până la urmă vulpea îşi legă dovleacul de coadă, lăsă coada în apă şi dovleacul se umplu. Şi ce greutate! Vulpea trase într-o parte, apa trăgea în alta. Puţin lipsi ca vulpea să se înece. Dar până la urmă îşi rupse coada şi astfel ajunse bearcă. Când văzu cât păgubise, îşi şopti:

— Ce să-i faci? De ce să te superi dacă ţi-ai făcut-o cu mâna ta? Doar sunt singură vinovată.

Şi porni mai departe.

Se urcă pe un deal şi acolo se arătară patru vulpi. Să te ţii râs…

— Vulpe bearcă! strigau ele. Şi-a mâncat coada!

De aceea, pe vulpea noastră o cuprinse ruşinea.

„Ce să mai faci acum?”, îşi zise ea şi porni şi mai departe.

Şi toate vulpile fugiră într-un loc unde erau câţiva duzi. Iar dudele erau atât de coapte, că mai bune nici că s-ar fi găsit. Celelalte vulpi o îmbiară pe vulpea bearcă:

— Urcă-te şi scutură-ne şi nouă nişte dude!

— Să facem o învoială, le spuse vulpea noastră. Am să vă scutur dude, dar până să cobor eu din pom voi o să mâncaţi toate dudele.

— Da’ de unde, te vom aştepta pe tine, spune-ne care e învoiala, o îndemnară celelalte.

— Învoiala mea este asta, zise vulpea bearcă, am să vă leg cozile la toate şi numai după aceea am să urc în pom şi să-l scutur.

Şi toate se arătară gata să-i îndeplinească cerinţa. Aşa că vulpea cea bearcă le înnodă strâns cozile toate la un loc. Apoi se căţără în pom şi mai întâi se sătură ea de dude. Iar vulpile de jos se jeluiau:

— De ce nu ne scuturi şi nouă?

— Pe dată, le liniştea vulpea.

Dar ea se mai uită şi în zare, de aceea strigă cât o ţinură puterile:

— Vai, ce nenorocire pe capul nostru! Uite ce câine ne-a luat urma! O să ne mănânce! Cu el nu e de şagă!

Şi numai ce le strigă aceste vorbe, că vulpile legate începură să tragă în toate părţile. Cozile li se rupseră şi ajunseră toate berce şi de spaimă îşi luară tălpăşiţa, mâncând pământul, care încotro văzu cu ochii.

Iar vulpea noastră coborî încetişor din dud şi porni spre casa sa.

Fecior l săracului și prințesa

Trăia odinioară un om pe nume Garib. Şi el avea o nevastă. Mai avea o iapă şi o căţea. Iar nevasta lui Garib nicicum nu năştea copil. La fel, iapa nu dădea mânz, şi căţeaua tot aşa, nu aducea pe lume căţei.

Într-o bună zi, Garib se duse de-a lungul râului şi văzu că pe apă pluteşte o rodie. Luă această poamă şi pe dată din apă se ivi un balaur care grăi:

— De ce mi-ai luat rodia?

Iar Garib începu să se jeluiască:

— Hei, balaure, nevasta mea nu naşte un copil, iapa nu îmi dă mânz, şi nici căţeaua nu îmi aduce căţei. Eu am să împart rodia în trei, o parte o dau nevestei, alta iepei şi a treia căţelei, poate nevasta naşte un copil, iapa aduce un mânz şi căţeaua căţei.

Atunci balaurul îl povăţui:

— Tu, Garib, să faci aşa: îţi voi da două rodii, o rodie împarte-o în două, câte o jumătate să dai iepei şi căţelei, iar cealaltă rodie împarte-o cu nevasta. După ce se scurge o vreme, nevasta îţi va naşte un fecior cu bucle aurii, iapa ta va aduce pe lume un mânz cu coama aurie, iar căţeaua un căţel cu gheare de fier. Toţi ai mei vor fi. Iar după încă o vreme, când nevasta ta va naşte încă un fecior, iapa va aduce încă un mânz, iar căţeaua încă un căţel, uite, aceştia toţi ai tăi vor fi.

Garib luă cele două rodii şi porni spre casă.

Ajunse acasă, jumătate de rodie o dădu nevestei, cealaltă jumătate o mâncă el. A doua rodie o împărţi pe din două, pentru iapă şi căţea. După o vreme, nevasta născu un fecior, iapa aduse pe lume un mânz, iar căţeaua un căţel. Se uită Garib: feciorul avea bucle aurii, mânzul coama aurie, iar căţelul ghearele de fier. Şi mult se mai bucură. Feciorului îi dădu numele Gioniheir, pe mânz îl numi Cal, iar pe căţel Câine.

Dar iată că, odată, Garib îi zise nevestei:

— Cel de Sus nu ne-a dăruit nouă copil, iapa nu ne-a făcut mânz, nici

căţeaua căţel. Apoi, mulţumită rodiei pe care mi-a dat-o balaurul, noi ne-am ales cu fecior, iapa noastră a dat viaţă mânzului şi căţeaua puiului ei. Iar acum o să se ivească balaurul să îi ia de la noi.

Feciorul lui Garib, Gioniheir, auzi aceste vorbe. Pe dată îl încălecă pe Cal, îl luă cu el şi pe Câine şi porni spre locul unde trăia balaurul.

Aşa ajunse Gioniheir la un platan aproape de care se întindea un lac mare. Din lac se arătă balaurul. Îl văzu pe tânăr şi îl descusu:

— Hei, Gioniheir, ai venit? Cum de ai răzbit călare pe Cal? L-ai adus şi pe Câine?

Gioniheir răspunse:

— Da, am venit călare pe Cal şi l-am adus şi pe Câine. Acum am să îndeplinesc tot ce îmi vei porunci, numai să ne înapoiezi pe toţi tatălui şi mamei mele!

— Află, tinere, că într-o ţară trăieşte un şah. Şi el are o fată. Pe ea adu-mi-o!

— Întocmai voi face, se învoi Gioniheir.

Aşa că încălecă pe Cal, îl luă cu el şi pe Câine şi porni ca vântul. Ajunse într-un loc unde îi ieşi înainte Fiara-de-Gheaţă, care îl stârni:

— Hai să ne luptăm!

— Hai, încuviinţă pe dată tânărul.

Şi Gioniheir săltă Fiara-de-Gheaţă şi o izbi încât aceasta intră în pământ până la glezne. Atunci îi strigă:

— Acum te omor!

Gioniheir apucă un paloş: îl ridică deasupra Fiarei-de-Gheaţă, care încă se ruga fierbinte.

— Nu mă omorî, mai bine ia-mă cu tine şi vom fi patru!

Lui Gioniheir i se făcu milă, coborî paloşul, îl vârî în teacă şi porniră mai departe toţi patru.

Pe neaşteptate însă le ieşi în întâmpinare Fiara-de-Foc, care grăi:

— Gioniheir, hai să ne luptăm!

— Hai, încuviinţă tânărul şi de această dată.

Se luptară ce se luptară şi, până la urmă, Gioniheir o ridică şi aşa o trânti, că o vârî în pământ până la genunchi. Când scoase paloşul şi îşi luă avânt să lovească, strigă:

— Acum am să te omor!

Se rugă Fiara-de-Foc:

— Şi care va fi folosul tău dacă mă omori? Mai bine ia-mă cu tine şi vom fi cinci.

Gioniheir lăsă jos paloşul, îl vârî în teacă şi toţi cinci porniră mai departe.

Dar iată că merseră şi merseră şi, pe negândite, se întâlniră cu altă fiară, Arcaşul, care îl întrebă pe Gioniheir:

— Care este ţinta spre care vă îndreptaţi?

— Noi mergem la şah, vreau să mă însor cu fata lui. Dar tu încotro? îl întrebă şi Gioniheir.

— Am venit să mă lupt cu tine!

Îndelung se luptară Gioniheir şi Arcaşul. Până la urmă, Gioniheir îl trânti pe Arcaş încât acesta intră până la brâu în pământ. Apoi scoase paloşul din teacă, îl ridică şi se răsti:

— Acum am să-ţi despic capul în două!

— Nu-mi tăia capul, se rugă Arcaşul, mai bine ia-mă cu tine şi vom fi şase!

Şi iarăşi Gioniheir îşi vârî paloşul în teacă şi toţi şase porniră la drum.

Merseră, merseră şi, pe neaşteptate, le ieşi în cale fiara numită Hârleţ.

— Voi încotro vă îndreptaţi? îi iscodi, uitându-se la Gioniheir.

Acesta răspunse:

— Mergem la şah, vreau să mă însor cu fata lui. Dar tu încotro ai pornit-o?

— Eu am picat aici ca să mă lupt cu tine!

Îndelung se luptară amândoi şi, până la urmă, Gioniheir îl ridică pe Hârleţ şi aşa îl izbi de pământ, că nu se mai văzură din el decât umerii şi capul. Înşfăcă paloşul, îşi luă avânt să lovească, când întrebă:

— Ce să fac, să te omor?

Auzind, Hârleţul se rugă fierbinte:

— Ai îndurare, mai bine ia-mă cu tine, vom fi şapte!

Şi toţi şapte, împreună, îşi văzură de drum.

Dar iată că ajunseră într-un sat, iar acolo furnicile, câtă frunză şi iarbă de multe, orbecăiau, nici ele neînţelegând încotro. Neliniştiţi, drumeţii întrebară:

— Şi ce vom face mai departe?

Atunci Gioniheir grăi:

— Aşezaţi-vă unul în spatele celuilalt şi urmaţi-mă!

Şi drumeţii se rânduiră în spatele lui Gioniheir. Iar el apucă un bici şi începu să împrăştie furnicile în toate părţile. Astfel străbătură întregul sat. Iar când ajunseră la marginea satului se înfăţişă şahul furnicilor şi rosti:

— Mulţumesc ţie, Gioniheir, că ai făcut în aşa fel încât furnicile mele n-au fost strivite. Drept mulţumire, am să-ţi dau mustaţa mea. Pune-o în traista pe care o ai pentru drum. Când vei avea nevoie de ajutorul meu, arunc-o în foc şi degrabă voi fi în faţa ta!

Gioniheir luă mustaţa, o puse în traista legată de şa şi porniră cu toţii mai departe. Ajunseră într-un alt sat. Şi acolo erau şoareci câtă frunză şi iarbă.

Drumeţii noştri se neliniştiră din nou:

— Cum să străbatem satul acesta?

La care Gioniheir îi sfătui:

— Rânduiţi-vă unul după altul în spatele meu. Şi aşa, unul după altul!

Întocmai şi făcură. Primul păşea Gioniheir, urma Calul, după el Câinele, apoi Fiara-de-Gheaţă, în spatele său Fiara-de-Foc, apoi Arcaşul, iar după el Hârleţul. Gioniheir dădea în lături şoarecii cu biciul ce îl avea şi astfel străbătură ei satul. Când deja ieşiseră din sat, deodată se arătă şahul şoarecilor, care vorbi astfel:

— Sunt foarte bucuros, Gioniheir, că nu aţi pricinuit niciun rău supuşilor mei şi pentru asta am să-ţi dau un fir din blană, ca atunci când vei intra în vreo încurcătură să arunci firul în foc şi astfel eu mă voi ivi de îndată.

Gioniheir mulţumi şahului şoarecilor şi îşi văzu de drum.

În sfârşit, în depărtare se arătă palatul şahului. Se opriră în preajmă să facă popas, strânseră uscături şi aprinseră focul. Fumul învălui întregul oraş, aşa că se făcu întuneric beznă. Se găsi pricină pentru ca şahul să iasă din palat. Se uită, dar nu izbuti să zărească ceva în depărtare. Atunci îşi chemă vizirul şi porunci:

— Du-te şi întreabă ce se întâmplă! Cine a venit acolo?

Vizirul se duse şi întâlni o mulţime foarte neobişnuită. Dar se dovedi peste poate să afle ce se întâmplă, fiindcă nu era chip să vadă ceva ca lumea. Atunci strigă:

— Voi cine sunteţi? De ce aţi venit aici?

La care ei răspunseră:

— Am venit la şah să-i peţim fata!

Auzind spusele, vizirul se întoarse la şah şi îi mărturisi:

— N-am prea văzut eu limpede, am strigat: „Cine sunteţi voi, de ce aţi venit aici?” şi au răspuns că, cică, au venit la şah să-i peţească fata.

Auzind cele spuse de vizir, şahul iarăşi porunci:

— Mai du-te o dată, dar apropie-te mai mult de ei, iscodeşte-i cum se cuvine!

Vizirul plecă iarăşi, dar nu găsi cutezanţa de a se apropia prea mult, se întoarse şi de această dată la şah şi zise:

— N-am izbutit să-i văd prea bine.

Atunci şahul îl trimise pe al doilea vizir:

— Neapărat apropie-te de ei şi să nu-ţi fie teamă. Descoase-i despre toate cele şi, oricine ar fi, cheamă-i aici!

Vizirul plecă şi el, ajunse acolo, dar se temu să se apropie prea mult, de aceea le strigă din depărtare:

— De ce-aţi venit? Ce vânt v-a adus aici?

— Am venit s-o peţim pe fata şahului, îi răspunseră. Dacă şahul se învoieşte să-şi mărite fata cu Gioniheir, atunci noi ne ducem la el. Iar dacă nu se învoieşte, atunci nu ne ducem. Întocmai să-i spui.

Vizirul se întoarse şi îi mărturisi şahului:

— Ei au zis, chipurile: „Dacă şahul se învoieşte să-şi mărite fata cu Gioniheir, noi ne ducem la el, iar dacă nu se va învoi, nu ne ducem, vom rămâne aici să şedem”.

Şahul mai porunci vizirului:

— Du-te şi adu-i aici, deoarece am să-i supun la încercări. Dacă le îndeplinesc, le voi da fata, iar dacă nu le duc la bun sfârşit, am să le tai capul la toţi şi am să îi arunc în grajd!

Vizirul plecă şi le zise:

— Şahul vă cheamă, dar vă supune la încercări. Dacă le duceţi la capăt, îi va da fata de nevastă lui Gioniheir, iar dacă nu le îndepliniţi, atunci are să vă taie capul la toţi şi o să vă arunce în grajd.

— Ne învoim. Şahul poate să ne supună la orice încercare, că noi ne vom descurca!

Şi grăiră astfel fără niciun fel de tocmeală.

Se înfăţişară şahului şi i se închinară. Şahul porunci să îi adăpostească într-o casă. Iar în acea casă era atât de frig, încât nici om şi nici altă fiinţă nu putea îndura, aşa încât ar fi înţepenit pe dată. Zăboviră ei în această casă o vreme oarecare şi începură să îngheţe. Atunci le veni în ajutor focul cel purtat de Fiara-de-Foc, care se porni să alerge dintr-un colţ în altul şi începu să se încălzească toată casa.

Dimineaţa, şahul porunci vizirului:

— De bună seamă că deja sunt îngheţaţi cu totul. Du-te şi taie-le capul.

Vizirul se duse şi îi găsi pe toţi vii şi nevătămaţi. Se întoarse într-un suflet şi îl înştiinţă pe şah:

— Se pare că n-au îngheţat, sunt vii, sunt teferi.

Atunci şahul porunci să-i mute în altă casă. Iar în această casă era atât de cald, încât cine intra acolo ajungea pe dată fript şi îşi dădea duhul. Însă acolo le-a venit în ajutor Fiara-de-Gheaţă. Începu şi ea să alerge din colţ în colţ şi în casă se aşternu răcoarea.

În dimineaţa ce urmă, şahul îl chemă pe vizir şi porunci:

— Du-te, slăvite vizir, să vezi ce se petrece acolo. Fără îndoială că au pierit. Taie-le capul şi adu-i aici cum vor fi, fără suflare!

Vizirul plecă şi, când ajunse, ce văzu? Cu toţii erau vii şi nevătămaţi. Se

întoarse la şah şi îl vesti:

— Nu s-au prăpădit, sunt vii şi nevătămaţi. S-ar cuveni să le dai fata. Eşti şah, dar ei se dovedesc a fi mai tari decât tine.

Însă şahul nu se învoi cu spusele vizirului.

În ziua următoare, şahul îi trimise într-un loc întunecat, într-o pădure de nepătruns, şi le ceru:

— Tăiaţi toată pădurea, scoateţi şi rădăcinile, ca acolo să se facă ogor!

Atunci le sări în ajutor Hârleţul. Cum se înfipse de două ori, nici urmă de pădure nu se mai zărea. Iar după Hârleţ curăţară cu toţii pământul şi-l neteziră. Se întoarseră la şah şi grăiră:

— Deja am îndeplinit tot ce ne-ai poruncit.

Deşi rămăsese uluit, şahul îi povăţui:

— Prea bine, acum plecaţi acasă şi odihniţi-vă, că mâine am să vă pun în faţă altă încercare!

Iar în ziua ce veni la rând, şahul îşi chemă vizirul şi îi porunci:

— Ia o traistă plină cu mei şi răstoarn-o pe jos. Dacă adună meiul tot, adică pe jos să fie curat şi traista e umplută la loc, atunci această încercare va fi îndeplinită.

Vizirul luă traista cu mei, se duse în câmp şi o răsturnă. Apoi îl chemă pe Gioniheir şi pe toţi cei care îl însoţeau şi le porunci să adune meiul, să umple traista. Dar ajutorul veni chiar de la Gioniheir. El zise:

— Am să iau acum mustaţa furnicii, o vâr în foc, după care se vor ivi multe furnici. Ele ne vor ajuta să strângem meiul.

Pe dată duse la foc mustaţa furnicii şi, cât ai clipi, furnicile se iviră. Gioniheir le ceru să adune tot meiul de pe jos. Furnicile îl strânseră repede, îl puseră în traista pe care tânărul o aruncă pe spinarea Hârleţului şi plecară cu toţii la şah. Ajunseră şi îi arătară acestuia:

— Mărite şah, noi am adunat până la ultimul bob, uite traista plină cu mei!

Iarăşi se mânie şahul şi le grăi:

— Prea bine, acum duceţi-vă acasă, că mâine am să poruncesc să îndepliniţi altă învoială!

Şi din nou se duseră acasă şi se culcară.

Dimineaţa, vizirul se înfăţişă şahului şi îi vorbi:

— Mărite şah, oricum cu ei n-o scoţi la capăt, că sunt mai puternici decât tine, sunt pricepuţi şi pot face totul, orice le vei porunci. Ar fi mai bine să le dai fata.

Dar şahul nu se învoi:

— Fie ca ei să îndeplinească totul până la sfârşit, adică tot ce am născocit, şi

numai după aceea am să dau fata.

Şi îl mai îndemnă:

— Du-te şi cheamă-i la mine!

Vizirul îi chemă pe toţi. Veniră la şah, dădură bineţe şi şahul le zise din nou:

— Iată acum o altă îndatorire. Am să vă dau un măgar şi să-mi aduceţi lemne din pădure!

— Prea bine, se învoi Gioniheir.

Şahul intră în palat, iar acolo era o vrăjitoare bătrână care i se destăinui:

— Mărite şah, eu te pot ajuta. Am să iau înfăţişarea unui măgar şi tu să mă trimiţi cu ei. Numai ce vor pregăti lemnele, că eu voi lua pe dată chipul unei păsări şi voi zbura de acolo. Şi uite cum, atunci, le vei tăia capul!

Se bucură şahul şi numaidecât bătrâna se preschimbă în măgar. Însuşi şahul îl mână să plece. Gioniheir încălecă pe măgar şi porni după lemne.

Ajunseră în pădure şi începură să strângă lemne. Tot în acest timp priponiră măgarul să pască. Când lemnele erau stivuite, se apropiară de măgar, îl dezlegară şi, pe neaşteptate, măgarul se prefăcu în pasăre. Tot atunci, în grabă, Arcaşul o lovi în aripă şi pasărea căzu la pământ. În cădere, iarăşi se preschimbă în măgar. După aceea încărcară măgarul cu lemne, iar deasupra îl aşezară pe Hârleţ. Iar Gioniheir încălecă pe Cal şi cu toţii porniră spre şah.

Ajunseră, se opriră la porţile palatului, apoi se grăbiră când şahul le ieşi înainte, iar acesta îi iscodi:

— Cum este, aţi adus lemnele?

— Priveşte, le-am adus, răspunse Gioniheir.

Iar şahului nu prea îi mai era la îndemână, de aceea porunci să îi mute în alt loc, să îi adăpostească într-o odaie bună. Stătură acolo mult şi, pe negândite, Gioniheir auzi dintr-o odaie alăturată glasul fetei şahului. Numaidecât îşi aminti de firul de blană pe care i-l lăsase şoarecele. Îl vârî în foc şi cât ai clipi se arătară o mulţime de şoareci.

Şi şahul şoarecilor întrebă:

— Gioniheir, care îţi este încurcătura?

— Faceţi o gaură, uite, în peretele acesta, ca să mă pot furişa prin ea, să ajung înăuntru la fata şahului.

Fără să mai zăbovească, şoarecii se apucară de treabă şi nu peste mult se făcu o gaură mare. Gioniheir pătrunse în odaia fetei şahului, dar când dori să-i scoată de pe mână o brăţară, ea se trezi. Văzându-l pe tânăr, întrebă:

— Cum ai nimerit aici? În ţara tatălui meu nu se mişcă nicio fiară, nu zboară nicio pasăre fără voia lui, cum ai izbutit să te furişezi aici? Cum te cheamă, care îţi este numele?

La care Gioniheir răspunse:

— Draga mea, deja este un an de zile de când am venit aici şi de când m-am învoit să duc la capăt încercările date de tatăl tău. Iar pe mine mă cheamă Gioniheir. Până acum am biruit cinci încercări, nu ştii cumva câte au mai rămas?

— Au mai rămas trei, răspunse fata. Tatăl meu îşi va asmuţi câinii săi asupra Câinelui tău, va pune caii săi să se întreacă cu Calul tău, apoi va aşeza în faţa ta un drug de fier. După ce îţi va da în mâini un topor cioplit din lemn, va porunci să tai drugul în bucăţi.

Gioniheir se nelinişti şi recunoscu:

— Pentru Câine nu mă tem, că îi vine de hac oricărui alt câine, şi nici pentru Cal nu îmi este frică atâta vreme cât el biruie orice cal, dar uite, nu ştiu cum să tai drugul de fier cu un topor cioplit din lemn. Învaţă-mă tu.

Iar fata şahului îi şopti:

— De este aşa, am să-ţi dau o şuviţă din părul meu, iar tu ascunde-o la tine în buzunar. Când tata porunceşte să-ţi aducă fierul şi toporul de lemn, tu fereşte-te să nu te zărească nimeni, scoate părul meu şi înfăşoară ascuţişul toporului cu el. Când ridici toporul deasupra capului să izbeşti, pe dată fierul va zbura în bucăţi. Şi aşa o să se termine cu învoiala şi încercările cerute de tatăl meu.

Gioniheir îi mulţumi, apoi mai rămase o vreme la ea şi se minună de frumuseţea ei şi numai după aceea se întoarse în odaia lui.

Veni şi ziua când şahul îi porunci vizirului:

— Du-te şi adu-l pe Gioniheir!

— Pregăteşte-te, Gioniheir, te cheamă şahul! îi strigă vizirul.

Şi, împreună cu toţi care îl însoţeau, tânărul se înfăţişă şahului, care îl iscodi:

— Spune, cum o mai duci, Gioniheir, te-ai odihnit cum se cuvine?

— Prea bine, mărite şah, răspunse el. Dacă mai ai vreo încercare, spune, sunt gata s-o îndeplinesc, de nu ai, atunci am să plec!

Dar şahul vorbi mai departe:

— Noi punem azi la cale o luptă de câini şi eu am să asmut câinii mei pe Câinele tău. Să vedem care biruie.

Gionoheir îşi aduse Câinele şi, când se uită, văzu în jur puzderie de câini. Câinele tânărului se aruncă pe dată asupra haitei, pe unii îi sfâşie cu ghearele, pe alţii îi rupse în bucăţi cu dinţii, iar câinii rămaşi în viaţă o luară la sănătoasa. Astfel termină Câinele cu toţi câinii şahului.

În ziua următoare, şahul porunci să fie strânşi toţi caii pe care îi avea. Apoi îl chemă pe Gioniheir şi grăi:

— Acum scoate Calul tău şi să vedem de ce este în stare!

Gioniheir scoase Calul şi, când se uită, în faţa ochilor văzu un imaş plin de cai. Atunci, pe loc, tânărul dădu drumul Calului, care zbură spre herghelia şahului şi începu încleştarea. Calul îi muşcă pe unii, iar pe alţii îi izbi cu copitele. Pe o parte îi apucă cu dinţii şi, după o vreme, nu mai rămase acolo niciun cal, iar tot imaşul era plin de sânge. Gioniheir se aruncă pe Cal şi porni spre şah, căruia îi grăi:

— Priveşte, mărite şah, cum s-a răfuit Calul meu cu ai tăi!

Şahul ieşi, privi, iar pe imaş nu se mai putea înţelege nimic, totul era numai sânge.

— Da, Gioniheir, m-am încredinţat de puterea Calului tău, poţi să-l duci de aici!

Iarăşi întrebă Gioniheir:

— Mărite şah, oare mai ai şi altă încercare pe deasupra?

— Mai am un drug de fier, îl înştiinţă şahul. Doresc să-l sfărâmi cu un topor de lemn. Încearcă mâine!

— Prea bine, se învoi tânărul, sunt gata. Să aducă mâine fierul şi toporul!

Dimineaţa, şahul ceru să fie adunat tot poporul. Când se strânseră cu toţii, porunci să fie chemat Gioniheir. Acesta apăru şi intră în mijlocul oamenilor ce stăteau roată, că acolo îl aşteptau drugul de fier şi toporul de lemn. Se apropie, apucă toporul şi le vorbi celor de faţă:

— Aţi văzut voi vreodată ca un om să facă bucăţi un drug de fier cu un topor de lemn?

Oamenii strigară toţi odată:

— Apoi care este treaba ta ce-am văzut sau n-am văzut noi? Ce-ţi pasă ţie?

Pe dată Gioniheir apucă toporul şi, fără să bage nimeni de seamă, scoase din buzunar şuviţa de păr dăruită de fata şahului. Răsuci părul pe tăişul toporului, pe care îl ridică deasupra capului, şi, cum izbi, drugul de fier, cât ai clipi, zbură cu totul, făcut ţăndări. Iar ţăndările zburară şi căzură şi pe oameni. Pe unii îi orbiră, altuia îi rupseră mâinile şi picioarele, încât muri pe loc. Gioniheir lăsă toporul jos, privi şi ce văzu? Ia-l pe şah de unde nu-i! Parcă îl înghiţise pământul.

Se duse Gioniheir la palatul şahului şi glăsui către vizir:

— Cheamă-l pe şah, ca să vadă şi el de ce sunt eu în stare, cum i-am spart drugul de fier cu toporul cioplit din lemn!

Vizirul plecă şi îl vesti pe şah. Acesta ieşi şi înţelese că drugul zburase în bucăţi şi bucăţele, iar în jur oamenii erau vătămaţi. Gândi şahul: „În zadar nu i-am dat fata mai demult lui Gioniheir. Câţi câini şi câţi cai s-au pierdut! Câtor

oameni le-a adus necazuri!”.

După aceea se apropie de Gioniheir şi mărturisi:

— Acum, că ai îndeplinit toate cele cerute de mine, pregăteşte-te de peţit, iar eu o voi pregăti pe mireasă, ţi-o voi da ţie de nevastă.

Gioniheir mulţumi şi plecă.

Seara, când toţi se culcară, tânărul nostru se strecură în taină la fata şahului şi văzu că ea deja dormea. O mişcă, ea se trezi, dădu cu ochii de Gioniheir şi întrebă:

— Cum este, ai adus la îndeplinire încercările cerute de tatăl meu?

— Pe toate le-am îndeplinit, răspunse Gioniheir, n-a rămas niciuna să nu fie dusă până la capăt. Mâine va fi nunta noastră.

După aceea zise mai departe, stăruind:

— Spune-mi, dar tu te învoieşti să te măriţi cu mine?

— Sunt foarte bucuroasă să mă mărit cu tine, se destăinui fata, căci până la tine mulţi viteji au încercat să îndeplinească încercările cerute de tata. Dar niciunul dintre ei n-a fost în stare. Pe toţi i-a omorât tata, le-a zidit capetele în perete, cu trupurile a hrănit mumele pădurii, oasele le-a ars, iar cenuşa a slobozit-o în vânt. De aceea sunt nespus de mulţumită că până la urmă ai izbutit să îndeplineşti tot ce a poruncit el. Acum sunt gata să merg cu tine şi până la capătul lumii.

Atunci Gioniheir vorbi şi el:

— Apoi dacă este aşa precum spui, vom face nunta mâine.

Termină de zis fetei vorbele pe care dorea cu ardoare să i le spună, se întoarse în odaia lui şi se culcă. Dimineaţa, după ce îşi făcu rugăciunea, le dezvălui însoţitorilor săi:

— Acum, prieteni, gătiţi-mă de nuntă, că şahul şi-a dat încuviinţarea să îi iau fata de nevastă.

Auzind, Arcaşul grăi:

— Dar Gioniheir n-are daruri pentru mireasă, n-are nici veşminte potrivite pentru nuntă.

Numaidecât, Fiara-de-Foc, Fiara-de-Gheaţă şi Hârleţul ziseră într-un glas:

— Noi deja ne-am îngrijit. Toate sunt pregătite.

Şi începură să-l îmbrace şi să-l gătească de nuntă, după care îl însoţiră pe Gioniheir la palat. Vizirul intră şi vesti:

— Mărite şah, mirele a sosit, aduceţi lapte şi unt1.

Atunci nevasta şahului îi aduse lui Gioniheir o cupă de lapte fierbine cu unt şi el bău. Apoi tânărul nostru intră înăuntru, unde Arcaşul săvârşi cele legate de obiceiurile de nuntă, după care, cu nevasta, trecură amândoi în faţa şahului şi i

se închinară. Şahul îi binecuvântă şi îi conduse în altă încăpere, unde aveau să locuiască. După ce se scurseră câteva zile, Gioniheir îi vorbi şahului:

— Tată, ar fi timpul să mă întorc acasă, întrucât acolo au rămas şi mă aşteaptă mama şi tata. Îngăduie să plec împreună cu nevasta şi cu însoţitorii mei.

— Fireşte, dar nu plecaţi astăzi, plecaţi peste trei zile. Am să poruncesc să i se pregătească cele trebuincioase la drum.

După cele trei zile, Gioniheir, cu nevasta şi cu însoţitorii, era gata să se îndrepte spre casă. Şahul poruncise să li se dea fel de fel de avuţii, cât să poată căra patruzeci de măgari. Aşa că îşi luară rămas-bun şi porniră.

Merseră ce merseră şi ajunseră într-un loc unde se opriră să înnopteze. Se treziră dimineaţa şi fata şahului, prinţesa, văzu că tânărul era mâhnit cât nu se poate povesti. Întrebă:

— Ce s-a întâmplat, Gioniheir, de ce eşti atât de mâhnit?

— Câte piedici am avut de învins cu gândul la tine! răspunse Gioniheir. Am izbutit să-ţi câştig mâna, să ajung bărbatul tău, însă acum fericirea noastră se năruie. Nu departe de aici trăieşte un balaur. Să ştii că el m-a trimis după tine, ca tu să-i fii lui nevastă. Când vom ajunge pe aproape de meleagurile lui n-o să ne îngăduie să trecem mai departe.

Dar prinţesa îl linişti:

— Nu te întrista, totul va fi bine!

Şi îşi văzură de drumul lor. Merseră şi iarăşi merseră şi, pe neaşteptate, ce văzură? Din spate se apropia o făptură omenească. De fapt, şahul trimisese în urma lor o vrăjitoare care să-l prefacă pe Gioniheir în măgar şi s-o aducă pe fată înapoi. Şi când bătrâna vrăjitoare ajunse lângă ei, tânărul o iscodi:

— Cu ce gând ai venit, bătrânico?

— M-a trimis şahul, răspunse ea. Şi mi-a poruncit să vă aduc nişte prafuri ca în fiecare dimineaţă să presăraţi în mâncare şi tu, şi nevasta ta.

Bătrâna le spuse aceste vorbe şi porni şi ea alături de ei.

Tot mergând, ajunseră la un lac, acolo unde vieţuia balaurul. Şi ce văzură? Din apă se arătă capul balaurului, apoi acesta ieşi cu totul. Dând cu ochii de balaur, Gioniheir şi prinţesa se bucurară. Gioniheir zise:

— Aşteaptă puţin, pe dată am să ridic pe mal cele patruzeci de corturi de aur pe care le am, toate comorile mele am să le aduc la lumina zilei şi vom face nunta.

Câtă vreme se pregătiră cele cerute la ospeţie, Gioniheir n-o scăpă din ochi pe bătrână. Băgă de seamă cum scoase din buzunar două cârpe. Dintr-una se zări un leac nevătămător, pe care îl aşeză alături de zahăr, iar din cealaltă o

pulbere fermecată, pe care o amestecă cu zahăr. Înfăşură cârpele la loc. Prima cârpă o vârî în buzunarul drept, iar cealaltă în buzunarul stâng. Apoi se duse şi se aşeză între Gioniheir şi prinţesă.

Gioniheir văzu toate cele întâmplate şi, la fel, fără a fi zărit de alţii, amestecă într-o cârpă zahăr şi un leac nevătămător şi le făcu un mic pacheţel pe care îl puse în buzunarul său stâng. După aceea se apropie de bătrână, vârî cu grijă mâna în buzunarul ei stâng şi scoase pacheţelul cu pulberea fermecată. Iar leacul pe care îl avea el îl strecură în buzunarul ei.

Şi iată că aduseră pilaf pe două tăvi. O tavă o aşezară în faţa lui Gioniheir şi a prinţesei, iar cealaltă tavă înaintea vrăjitoarei şi a balaurului. Atunci bătrâna scoase din buzunarul său stâng leacul şi îl presără pe pilaful lui Gioniheir şi al prinţesei. Gioniheir scoase şi el din buzunar leacul furat de la bătrână şi, fără să-l vadă careva, îl presără pe tava bătrânei şi a balaurului. După ce se scurse o vreme, bătrâna şi balaurul se preschimbară în măgari şi, scoţând răgete, fugiră la păşune.

Mulţumit, Gioniheir îi zise prinţesei:

— Ei bine, acum nu mai am duşmani, acum eşti a mea pentru totdeauna.

Pe loc împărţiră cu bucurie toată avuţia lor şi comoara balaurului celor care îi însoţiseră, îşi luară rămas-bun de la ei şi porniră spre casă.

Ajunseră acasă. Întâlniră părinţii amândoi. Tatăl şi mama lui Gioniheir orbiseră. Grădina se uscase cu totul. Tânărul îşi trecu mâna peste ochii tatălui, care îşi recăpătă atunci vederea, apoi peste ochii mamei, care pe dată se umplură de lumină. Aduse apă în grădină şi grădina înflori din nou.

Astfel Gioniheir a ajuns la fericire şi belşug.

1. Lapte şi unt – se oferă mirelui de către mama fetei la intrarea acestuia în casa socrilor.

Vulpea, lupul, uliul, ursul şi prinţ l

Trăia odată un şah care avea trei feciori. Şi iată că, într-o bună zi, şahul se îmbolnăvi şi căzu la pat. De aceea, îşi chemă feciorii şi le lăsă cu limbă de moarte:

— Toţi banii mei, avuţia mea, pământurile mele luaţi-le voi, cei doi fraţi mai mari, iar armele mele şi ţara daţi-le mezinului!

Şi şahul muri. După moartea lui, vizirii îi întrebară pe feciori:

— Ce moştenire a lăsat tatăl vostru? Neascunzând nimic, aceştia răspunseră cu sinceritate:

— Avuţia, pământurile şi banii ni le-a lăsat nouă, feciorilor mai mari, iar ţara şi armele le-a lăsat moştenire fratelui nostru mai mic, mezinului.

Atunci vizirii se sfătuiră şi hotărâră: „De-i aşa, atunci mâine îl vom aşeza pe tron pe cel de-al treilea fecior, pe mezin, el să fie şahul nostru!”.

Fraţii mai mari aflară şi se înţeleseră între ei:

— Hai să-l omorâm pe cel mic şi să cârmuim ţara pe rând, să fim pe rând şahi. Că doară el este cel mai tânăr şi, dacă nu-l omorâm, înseamnă că el va muri după ce noi nu vom mai fi pe faţa pământului. Astfel n-o să mai apucăm să cârmuim ţara niciodată.

Aşa că hotărâră să-şi omoare fratele. Însă nevasta fratelui mijlociu auzi de toate cele puse la cale. Nu răbdă şi se duse să-l vestească pe cumnatul său, fratele cel mic. Iar acesta, cum află vestea, îşi luă arcul şi dispăru.

În ziua următoare, când se adunară toţi vizirii şi poporul, feciorii mai mari ai şahului dădură de ştire:

— Fratele nostru, mezinul, azi-noapte s-a ascuns, pesemne s-a speriat că îl vor face şah şi înţelege că nu e în stare să cârmuiască. Iată că a fugit de teamă.

Atunci vizirii grăiră:

— Dacă aşa stau lucrurile, noi îl vom aşeza pe tron pe feciorul cel mare al şahului, fie ca el să ne cârmuiască!

Aşa ajunse şah feciorul cel vârstnic şi începu să cârmuiască ţara.

Iar mezinul alergă vreme îndelungată prin văi şi munţi, până nimeri într-o vale pustie. Flămânzise de-a binelea şi se istovise, aşa că se lungi la pământ. După o vreme văzu în vale o gazelă.

— Ia să încerc s-o vânez! se gândi.

Ochi cu arcul ce îl avea de la tată-său, săgeata porni şi omorî gazela.

Ar fi dorit să fiarbă carnea, dar nu avea unde, aşa că, neavând încotro, o mâncă crudă. Mâncă puţin, restul îl îngropă. În acest fel îşi potoli foamea şi apoi se culcă.

Când se trezi, ce văzu? La căpătâi era aşezată o vulpe care îi vorbi cu duioşie:

— Omule, dă-mi şi mie să mănânc puţin!

El tăie pulpa din faţă a gazelei şi i-o aruncă. Vulpea mâncă şi recunoscu:

— Te-ai dovedit a fi un om bun, acum îmi eşti prieten.

— Foarte bine, zise şi prinţul, numai că eu am fost singur. În doi ar fi mai bine decât de unul singur.

Nu peste multă vreme veni acolo şi un lup.

— Hei, omule, dă-mi şi mie să mănânc puţin!

Prinţul se ridică repede, tăie celălalt picior din faţă al gazelei şi i-l aruncă lupului. Lupul mâncă şi mărturisi:

— Te-ai dovedit a fi un om bun, aşa că voi fi prieten cu tine!

Prinţul răspunse:

— Am fost singur, iar acum suntem trei, e foarte bine.

După un timp, veni în zbor un uliu, care ceru:

— Hei, omule, am flămânzit rău, poate îmi dai şi mie să mănânc puţin.

Prinţul tăie de la gazelă un picior din spate şi i-l aruncă uliului. Uliul mâncă şi zise:

— Te-ai dovedit om bun, acum îmi vei fi prieten pentru totdeauna!

Prinţul îi răspunse şi uliului:

— Foarte bine, am fost trei, acum suntem patru.

Şi începură să-şi ducă traiul împreună. După ce se scurse o vreme, veni şi un urs care se jelui:

— Hei, omule, am flămânzit rău, dă-mi şi mie ceva să mănânc!

Prinţul se ridică, apucă restul gazelei şi i-l aruncă ursului. Ursul se sătură şi îl încredinţă pe binefăcătorul său:

— Te-ai dovedit un om prea bun, aşa că îmi vei fi prieten până la sfârşitul vieţii.

Prinţul îi răspunse şi ursului:

— Foarte bine, am fost patru, acum suntem cinci.

Şi toţi cinci ajunseră să-şi ducă zilele împreună.

Însă după un timp din nou voiră să mănânce. Vulpea zise:

— Prieteni, noi toţi am flămânzit. Dacă vom sta şi ne vom uita unul la altul n-o să ajungem sătui, hai să născocim ceva.

Atunci lupul se gândi:

— De pildă, eu pot să hăituiesc gazelele în munte!

Şi pe dată o rupse la fugă şi se pierdu în munţi. Într-o clipită mână o mie de gazele între nişte stânci. Prinţul apucă arcul şi întreaga zi slobozi săgeţi în ele. Până le răpuse, vulpea mai scorni ceva:

— Uite, dacă m-ar lua pe mine să fac ceva, însă eu nu sunt o fiinţă mare. Apoi şi uliul la fel, că şi el este mai slab de puteri. Numai lupul a făcut treabă grozavă, a mânat din urmă atâtea gazele, le-a gonit între stânci. Prinţul le-a vânat pentru noi. Să le jupoaie şi să le care aici acum e deja treaba ursului, că doar el este foarte puternic, uite cât de mare este!

Şi ursul nu se împotrivi:

— Prea bine, fie ca eu să jupoi gazelele.

Zise aceste vorbe şi în trei ceasuri jupui toate acele gazele, le cără şi le aruncă grămadă.

Astfel îşi duseră traiul alte câteva zile, până când vulpea grăi:

— Noi patru suntem vieţuitoare sălbatice şi putem mânca şi carne crudă. Pe când omul o fierbe şi apoi o mănâncă. Trebuie foc, aşa că de foc mă îngrijesc eu.

Spuse asta şi se îndreptă spre oraş. Alergă trei zile şi trei nopţi şi până la urmă ajunse acolo unde se afla foc. Vulpea băgă de seamă că un om arunca cenuşă şi în cenuşă mocnea un tăciune mic. Pe dată căută o cârpă în care înveli tăciunele, îl luă în labă şi în numai o zi şi o noapte de drum îl dădu prietenului său, prinţul. Dar îi porunci totodată ursului:

— Eu am făcut rost de foc, acum adu tu lemnele!

Ursul plecă, adună repede cioate pe care le aduse târându-le după el. Prinţul aprinse focul, îşi fripse carnea, mâncă şi iarăşi rămaseră acolo să-şi ducă zilele.

Dar într-o zi vulpea iarăşi se gândi:

— Cum să facem noi să-i găsim o nevastă prinţului, că a fi neînsurat nu e o treabă grozavă?

Şi hotărâră: „În orice chip, trebuie să-i găsim nevastă!”.

Tot atunci vulpea iarăşi chibzui:

— Să găsim nevastă! Treaba asta n-o putem face decât eu şi uliul.

Uliul zbură în înaltul cerului, iar vulpea alergă pe pământ.

— Prietene, îi strigă ea uliului, nu zbura atât de repede! Cum fug eu pe pământ, tot aşa de repede să zbori şi tu, că altfel n-am să te pot ajunge din urmă. Spre oraşul în care mă îndrept eu, tot într-acolo să zbori şi tu. Să te aşezi într-un copac şi să mă aştepţi. În oraş trăieşte un şah care are o fată nespus de frumoasă. Iar şahul are o grădină în care cresc flori scumpe. Are şi un grădinar care le îngrijeşte. Tot acolo, în grădină, paşte un viţel alb. Viţelul este legat. Tu zboară, aşază-te pe un copac înalt, iar eu am să mă strecor în grădină printr-o gaură din zid şi am să rod sfoara cu care este priponit viţelul. Când viţelul va scăpa, se va grăbi să pască flori. Iar când începe să pască, prinţesa nu va răbda să vadă aşa ceva, va ieşi din palat să prindă viţelul. Şi când se va duce să-l prindă, eu am să trec iute prin faţa ei, iar ea atunci mă va vedea şi îi va plăcea mult blana mea frumoasă. Când se va afla într-un loc deschis, tu, uliule, zboară la prinţesă. Însă nu-ţi vârî ghearele în trupul ei, ci doar apuc-o de guler şi întoarce-te repede cu ea în zbor. Ai grijă, n-o istovi pe fecioară, du-o vie şi nevătămată prietenului nostru.

Vulpea şi uliul făcură totul întocmai. Fără să fie simţiţi de careva, ajunseră în grădina şahului. Uliul se aşeză pe un copac înalt, iar vulpea se furişă printr-o gaură din zid. Acolo ea văzu viţelul care era priponit. Roase sfoara şi slobozi viţelul, care porni mai departe. Şi numai ce se apucă să pască florile că fata şahului văzu, se grăbi şi coborî în grădină. Prinse viţelul, îl legă şi, când dădu să se întoarcă, vulpea îşi ciuli urechile şi trecu la iuţeală, în toată frumuseţea ei, prin faţa prinţesei. Pe dată prinţesa o văzu şi se hotărî: „Ia să prind eu vulpea!” şi fugi în urma ei. Vulpea însă o luă la sănătoasa. Se îndreptă spre un loc deschis din grădină, prinţesa după ea. Atunci veni în zbor uliul, o prinse pe prinţesă de guler şi o duse. Zburând, drumul de trei zile îl făcu în trei ceasuri, şi pe prinţesă o înfăţişă prinţului. După trei zile ajunse şi vulpea.

Se odihniră o zi şi iarăşi se strânseră la sfat:

— Prieteni, el e un om. De aceea, nu doreşte să-şi ia nevastă fără să respecte datinile nunţii. Ne trebuie un învăţat, om al credinţei lor.

Vulpea şi uliul iarăşi porniră spre acelaşi oraş în căutarea omului trebuincios. Pe drum, vulpea hotărî:

— În faţa moscheii se află un copac, tu aşază-te acolo şi aşteaptă, că până dimineaţă ajung şi eu. Când mollahul1 iese să facă rugăciunea, eu am să-ţi dau de veste. Şi asta aşa o să fie, mollahul se apropie de porţile moscheii, atunci eu am să mă grăbesc. Când voi alerga, că doar mollahul n-a mai văzut o fiinţă asemeni mie, se va minuna şi tot atunci prinde-l de cingătoare şi zboară!

Întocmai şi făcură. Când mollahul ieşi pentru rugăciune, uliul era deja aşezat în copac. Văzându-l pe mollah, vulpea fugi degrabă. Într-o clipită,

mollahul gândi: „Ce jivină frumoasă!”. Cât se opri mollahul să o privească, uliul se apropie în zbor, îl prinse de cingătoare şi îl ridică în văzduh. În două ceasuri îl duse la prietenul său, prinţul. Ajunse şi vulpea în trei zile, în care fugi mâncând pământul. Când ajunse, îl găsi pe mollah întreg şi sănătos. Atunci vulpea îi mărturisi:

— Noi te-am adus, preacinstite mollah, ca tu să îndeplineşti cele cerute de datină, adică să o dai de nevastă pe această prinţesă prinţului nostru.

Pe dată săvârşiră cele trebuincioase, aşa că prinţul şi prinţesa ajunseră soţ şi soţie.

Atfel se scurseră opt zile. Şi de-abia atunci şahul, tatăl prinţesei, află de cele întâmplate. Slujnicele se temuseră să-i spună că pe fată o luase un uliu. Toate cele opt zile ele jeliseră. Când şahul le găsi jelind, întrebă:

— Dar unde este fata mea?

— Deja sunt opt zile de când prinţesa a pierit, răspunseră ele.

— Cum adică a pierit?

La care slujnicele răspunseră într-un glas:

— A venit un uliu, a prins-o în grădină, a ridicat-o în văzduh şi a zburat mai departe.

Amarnic mai plânse şahul, învinuindu-se:

— Fără îndoială că fata mea acum e moartă!

Şi începu să împartă hrană ca pomană pentru prinţesă. Dar tot atunci îl vestiră că doar cu o zi înainte, ziua în amiaza mare, uliul l-a prins şi pe mollah la moschee şi l-a dus. Pe dată şahul îşi strânse vizirii şi înţelepţii şi se apucă să-i întrebe:

— Aţi auzit voi ca un uliu să mănânce oameni aşa precum sunteţi voi?

La care vizirii şi toţi înţelepţii răspunseră:

— Noi nu ştim ca uliul să fi mâncat oameni!

Tot atunci, din mulţime se ridică o bătrână de optzeci de ani şi dezvălui în gura mare:

— Neghiob mai eşti, şahule! Cum de n-ai ghicit? Uliul care ţi-a răpit fata şi-a dus-o nu se ştie încotro s-a împrietenit cu un om, de aceea i-a dus-o, ca să o ia el de nevastă. Şi cum omul nu poate să se însoare fără să respecte obiceiul străvechi, aşa se face că acest uliu a zburat şi l-a luat şi pe mollah.

După ce o ascultă, şahul îi zise bătrânei:

— Dacă tu îmi vei găsi fata şi mi-o vei aduce teafără şi nevătămată, atunci mie să nu-mi rămână decât numele, iar toate bunurile mele ale tale să fie!

— De-i aşa, pregăteşte-mi o căruţă zburătoare şi în două ceasuri plec şi ţi-o aduc pe fată, se învoi bătrâna.

Şi îi pregăti şahul căruţa zburătoare. Bătrâna se urcă şi într-un ceas ajunse acolo unde se afla prinţesa. Îşi ascunse căruţa şi se arătă în faţa ei.

Când se ivi, prinţul se bucură peste poate: „Noi cu vulpea am fost şase, iar cu bătrâna ajungem şapte”. O descusu pe bătrână:

— Cum de-ai răzbit, bunicuţo, atâta vreme cât până aici nimeni n-a ajuns?

Iar bătrâna minţi:

— Eu m-am sfădit cu soră-mea, m-am supărat şi am fugit. Atunci eu aveam douăzeci de ani. Patruzeci de ani m-am hrănit cu iarbă şi iată că, până la urmă, am ajuns aici. Acum sunt o bătrână nefericită. Dacă îmi îngăduiţi, am să deretic casa, am să aduc apă, adică am să vă slujesc. Asta îmi este rugămintea!

Şi bătrâna rămase la ei. În acest timp, vulpea dormea. Când se trezi, văzu că o bătrână şedea acolo. Şi îi zise vulpea prietenului ei:

— Dă această bătrână lupilor s-o sfâşie, fie ca ei s-o mănânce, căci are un chip respingător!

Şi prinţul îi zise:

— Eşti neroadă, acestei bătrâne nu i-au mai rămas de trăit decât trei zile, de ce s-o omor? Ce rău ne-a făcut ea nouă?

Însă vulpea nu răspunse nimic.

Trecură trei zile şi li se isprăvi mâncarea. Prinţul hotărî să pornească la vânătoare. Dar numai ce plecă şi bătrâna îi mărturisi prinţesei:

— Bărbatul tău nu te iubeşte. Altfel ţi-ar fi spus care îi este taina vieţii. Când el se va întoarce, tu prefă-te nemulţumită şi nu-i zice nicio vorbă. Dacă el îţi va dezvălui taina ce-o are, înseamnă că te iubeşte. Dacă nu, înseamnă că nu te iubeşte.

După-amiază sosi şi prinţul. De obicei, nevasta îi ieşea în întâmpinare, dar de această dată nu se întâmplă acest lucru. Nu-i zise nici măcar o vorbă. Iar bătrâna se prefăcea că doarme, fiind culcată, şi pe deasupra mai şi sforăia. De aceea, prinţul crezu că bătrâna doarme adânc şi începu să o învinovăţească pe prinţesă:

— De ce nu mi-ai ieşit înainte, de ce nu mi-ai dat bineţe?

Iar prinţesa răspunse:

— Fiindcă tu nu mă iubeşti!

— Dar eu te iubesc mai mult decât mă iubesc pe mine!

— Dacă mă iubeşti mai mult, atunci spune-mi taina vieţii tale!

Şi prinţul se destăinui:

— Nevastă, nu-mi place această întrebare. Dar fie cum doreşti, îţi spun. În buzunar am un cuţitaş. De acest cuţitaş atârnă viaţa mea.

Iar bătrâna, care se prefăcea că doarme, asculta.

Când se făcu miezul nopţii, prinţul şi nevasta lui adormiră. Bătrâna se ridică, scoase cuţitaşul din buzunarul prinţului, îl rupse, apoi se duse în curte şi îl vârî în cenuşă. Pe dată prinţul muri. Dimineaţa, bătrâna o trezi pe prinţesă:

— Hei, gură-cască, bărbatul tău a murit!

Prinţesa îi legănă capul prinţului, îl strigă şi înţelese. Cu adevărat, era mort. Ce nenorocire! Ce să mai facă?

Atunci bătrâna se căină:

— Acum ne mănâncă pe amândouă lupul, ursul, vulpea şi uliul, că doar am ajuns hrana acestor jivine!

Prinţesa se puse pe plâns. Iar bătrâna mai zise:

— Linişteşte-te şi zi că te duci după apă, dar după ce ieşi afară îndreaptă-te spre râpa aceea şi de acolo vom fugi împreună până ajungem în oraşul tatălui tău!

Pe furiş, prinţesa se îndreptă spre râpă. Bătrâna o urmă, o urcă în căruţa zburătoare şi peste zece zile, aşa cum promisese, o aduse pe prinţesă şahului. Văzându-şi fata, acesta se bucură şi împreună îşi duseră zilele mai departe.

Iar dimineaţa, vulpea trecu pe la prinţ. Intră şi îl găsi fără suflare. De aceea îi chemă pe toţi – ursul, lupul şi uliul.

— Prietenul nostru e acum supărat pe noi, nu vorbeşte şi cere să-i găsim un meşter. Tu, lupule, şi tu, ursule, până nu mă întorc eu şi nu se întoarce şi uliul, să nu vă apropiaţi de prietenul nostru, că este foarte mânios şi ferească Cel de Sus să nu vă omoare!

Zise vulpea aceste vorbe şi, împreună cu uliul, porni în căutarea unui fierar.

Într-o fierărie văzură un om care lucra. Vulpea îi zise uliului:

— El va munci până la amiază, după care va începe să-şi adune sculele şi să le bage în traistă. Când îşi va ridica traista de la pământ ca s-o arunce pe spinarea măgarului său, tot atunci să-l apuci pe fierar cu o gheară, iar cu cealaltă gheară să apuci traista, şi ia-ţi zborul!

Uliul se înălţă şi se aşeză apoi în copacul ce se ridica deasupra fierăriei. Când fierarul se pregăti să încarce pe samarul măgarului sculele, uliul se grăbi, îl prinse pe fierar cu o gheară, cu cealaltă săltă traista, se ridică în văzduh şi aduse totul acolo unde era de trebuinţă. De frică, fierarul leşină. Îşi veni apoi în fire şi văzu că se află pe o insulă. Atunci veni şi vulpea în pripă, scoase din cenuşă cuţitaşul rupt şi îl dădu fierarului.

— Ia şi drege aşa cum se cuvine acest cuţitaş! Dar să ştii, de nu-l dregi, am să poruncesc acestui urs şi acestui lup şi ei te vor mânca pe dată!

Se apucă fierarul să dreagă cuţitaşul. Îl încinse în foc, iar când îl cufundă în apă să-l răcească, prinţul strănută şi reînvie.

— Dar ce adânc am putut să dorm, zise el uimit.

Iar vulpea îi mărturisi adevărul gol-goluţ:

— Prietene, tu n-ai dormit. Ai fost mort de-a binelea. Oare nu ţi-am zis să o omori pe bătrână, iar tu n-ai dorit? Uite că bătrâna te-a omorât, ţi-a luat nevasta şi a dus-o.

Prinţul se uită, nevasta nicăieri.

Iar şahul, când auzi că în ziua dinainte, chiar în toiul zilei, uliul zburase şi-l înhăţase pe cel mai vestit fierar din oraş, pe dată adună toată oastea şi se pregăti să se bată cu prinţul. Atunci vulpea îi chemă pe lup, pe urs şi pe uliu şi le porunci:

— Voi rămâneţi aici, iar eu mă voi duce chiar azi în oraş la şah, fiindcă el şi-a pus în gând să facă o nenorocire!

Şi vulpea plecă.

Ajunse, însă şahul deja pornise cu oastea. Văzu şi fugi înapoi cât o ţineau puterile, fără să se cruţe. Străbătu drumul de trei zile în doar trei ceasuri şi îi chemă pe cei trei – lupul, uliul şi ursul – şi le grăi:

— Şi acum, uliule, arată de ce eşti în stare!

Răspunse uliul:

— În toată lumea, eu sunt şahul uliilor!

Îi grăi apoi lupului:

— Ia să vedem, lupule, de ce eşti tu în stare!

Lupul răspunse:

— În toată lumea, eu sunt şahul lupilor!

Apoi îi grăi ursului:

— Ia să vedem, ursule, cât eşti de destoinic!

Ursul răspunse:

— În toată lumea, eu sunt şahul urşilor!

Cât despre vulpe, ea se lăudă:

— Eu sunt şahul vulpilor din toată lumea!

Şi le mai mărturisi vulpea:

— Astăzi şi mâine adunăm toţi ulii, lupii, urşii şi vulpile, fiindcă şahul deja s-a pregătit să se lupte cu noi.

Astfel că vulpea adună toate vulpile ce se aflau pe faţa pământului, uliul strânse câţi ulii erau. Ursul adună toţi urşii, lupul adună toţi lupii. Se pregătiră şi porniră.

Urcară cu toţii pe un munte şi ce văzură? Şahul cu oastea lui se oprise într-o vale ca să înnopteze. Atunci vulpea iarăşi grăi:

— Mă voi duce cu vulpile mele să roadem centurile oştenilor lui, să le

împrăştiem armele, să roadem şi chingile cailor, să le roadem căpestrele şi pripoanele. Când caii se vor împrăştia, fugind care încotro, tu, cinstite lup, să te arunci pe ei cu toţi lupii tăi şi să-i mănânci!

Şi ursului îi grăi:

— Iar tu, cinstite urs, porneşte şi smulge din rădăcini copacii şi mergi drept spre oaste!

— Când oastea va fugi, îi grăi vulpea şi uliului, că doar ai ghearele ascuţite, agaţă-te în capetele oştenilor, ciuguleşte-le ochii, răpune-i!

Se întunecă şi vulpea împreună cu toate celelalte vulpi se năpustiră tocmai când oştenii dormeau osteniţi. Caii erau priponiţi. Vulpile roaseră cu totul curelele şi risipiră săgeţile oştenilor. Apoi roaseră pripoanele, căpestrele, lăsând în voie caii, care se împrăştiară în toate părţile.

Se lumină de ziuă. Oştenii se treziră şi se uitară: nu mai era nicio curea, nicio săgeată, totul era amestecat cu pământul. Nu era niciun cal, niciun pripon, niciun căpăstru. Caii fugiseră. Mult se minunară. După trei ceasuri veni şi rândul lupilor, care tăbărâră pe cai. Într-un singur ceas îi sfâşiară, le scoaseră măruntaiele, îi omorâră. Niciun cal nu mai rămase. Peste alte trei ceasuri se iviră urşii. Aceştia apucară în labe copacii şi îi aruncară asupra oştirii, care se împrăştie în toate părţile mâncând pământul. Iar în vreme ce oştirea fugea, din urmă o ajunseră ulii, care le ciuguliră ochii oştenilor. Astfel, biruiră oastea şahului.

După o vreme, vulpea lăsă să plece, fiecare încotro poftea, toate vulpile, uliul, toţi uliii, ursul, toţi urşii, lupul, toţi lupii.

Şi cei patru prieteni ai prinţului, ursul, uliul, lupul şi vulpea, toţi laolaltă, se duseră în oraş la şah. Ajunseră acolo, iar şahul nu lăsase din supuşi decât pe cei mai mici de opt ani şi pe cei mai mari de optzeci de ani. Pe ceilalţi îi trimisese la luptă. Şahul însuşi murise, iar oamenii lui şi ei pieriseră de pe faţa pământului. Aşa că prinţul ajunse şah. Întâlnind-o pe fata şahului dispărut, adică pe nevasta lui ce fusese răpită, noul şah se bucură nespus.

Trecu o vreme, şi iată că lupul căzu bolnav şi se prăpădi. Când îşi dădu sufletul, veni una dintre slugi şi îi vesti şahului:

— Azi-noapte lupul s-a prăpădit.

Prinţul nostru, prietenul lupului, porunci:

— De ce să-l plângem? Aruncaţi-l la câini!

Vulpea văzu şi se prefăcu bolnavă. Sluga îl vesti iarăşi pe şah:

— Şi vulpea noastră şi-a dat azi-noapte duhul!

Şi din nou şahul porunci:

— Dacă a murit, aruncaţi-o în prăpastie!

Târâră vulpea şi o aruncară. Şi ea zăcu acolo trei zile, după care fugi la prietenul ei şi i se jelui:

— Te-ai dovedit un prieten necredincios. Câte fapte bune am făcut pentru tine! Când a murit lupul, nu ai avut o palmă de pământ ca să-l îngropi. Desigur, omul are darul vorbirii, omul are şi sufletul, şi vorbele pe buze. Tu ai uitat de credinţa cuvântului dat. Drept să spun, dacă un om îşi aruncă prietenul la câini, atunci cum să se poarte un duşman cu omul? Eu m-am prefăcut că sunt bolnavă ca să te pun la încercare, să văd cum se va purta cu mine bunul meu prieten. Iar tu ai poruncit să mă târască şi să mă azvârle într-un loc unde se adună murdăriile. Asta îţi este credinţa?

Pe dată şahul se dezmetici şi înţelese ce făcuse.

— M-am purtat foarte urât, cum nu se cădea, recunoscu.

Dar vulpea nu terminase cu dojana:

— Iar acum adu lupul din acea prăpastie şi îngroapă-l într-un loc înalt. Iar când va muri uliul, înveleşte-l într-o cârpă de mătase, urcă-l în înaltul unui copac şi agaţă-l acolo. Moare ursul, găseşte-i şi lui un loc înalt unde să-l îngropi. Iar dacă eu mor, sapă un mormânt aparte, îngroapă-mă şi pe mine într-un loc înalt. Noi suntem jivine, iar tu om. Atunci de ce nu preţuieşti binele făcut omului? Ne arunci în gunoiul tău. Asta am vrut să-ţi spun.

Când vulpea pieri, fostul prinţ îi săpă groapa pe un deal înalt şi o înmormântă. Curând, după vulpe îşi dădu sufletul şi ursul. Şi pe el tot acolo îl îngropă. Apoi muri şi uliul. Îl înveli într-o ţesătură de mătase şi porunci să fie urcat în înaltul unui copac. Aşa pieriră toţi cei patru prieteni ai prinţului nostru.

Şi prinţul ajunse şahul şahilor şi îşi îndeplini dorinţele.

1. Mollah – titlu dat absolvenţilor de şcoli confesionale; slujitori în moschee sau învăţători.

Zolimşo

răiau cândva, demult, un moş şi o babă. Şi trăiră ei împreună mulţi, mulţi ani. Ajunseră bătrâni şi se gârboviră cu totul. Iar cât le fusese viaţa de lungă nu avuseseră niciodată copii.

De aceea hotărâră moşul şi baba astfel: „Ce folos de la viaţa noastră dacă n-avem copii? Trebuie să pornim în pelerinaj, să ne rugăm. Poate aşa ni se va împlini dorinţa”.

Se pregătiră şi porniră la drum. Merseră mult şi, deodată, ce văzură în faţa lor? Cât cuprindeau cu ochii, se întindea o câmpie, şi chiar acolo de unde începea se afla o piatră nespus de mare. Piatra dădea puţină umbră, pe când câmpia era toată sub dogoarea soarelui. Se apropiară ei de piatră, se odihniră niţel la umbră şi porniră mai departe, să străbată câmpia.

Merseră mult şi, dintr-odată, văzură cum un bătrân necunoscut le vine în întâmpinare. Se întâlniră şi îşi dădură bineţe. Necunoscutul întrebă:

— Încotro aţi pornit-o, moşule?

Iar moşul şi baba îi povestiră cum că ei n-au copii şi de aceea porniseră în pelerinaj, cu nădejdea că dorinţa lor de a avea urmaşi va fi astfel împlinită. Şi necunoscutul scoase din buzunar un măr. Iar mărul era pe o parte alb, iar pe cealaltă roşu. Dădu mărul moşului şi babei şi mai zise:

— Întoarceţi-vă acasă şi mâncaţi mărul. Jumătatea roşie s-o mănânce baba, iar moşul, pe cea albă. Duceţi-vă, uite, într-acolo, şi în curând veţi vedea o văgăună între munţi. În această văgăună nu este apă. Săpaţi acolo până veţi da de apă. Tot acolo ridicaţi-vă şi casa. Oamenii din satul ce se află în apropiere vor veni să ia apă de băut sau să-şi ude ogoarele. Voi acolo să trăiţi şi, peste câţiva ani, veţi avea un copil.

Se întoarseră moşul şi baba din drum şi se îndreptară spre văgăună. O găsiră şi rămaseră să trăiască acolo. Săpară, săpară şi găsiră apă. Îşi durară casa, iar dedesubt mai făcură o încăpere, de, dacă vor avea un copil, să-l ţină acolo.

După trei-patru ani, într-adevăr, li se născu un copil. Băiat bun şi frumos. Şi numai ce se născu, că îl şi duseră în încăperea de jos. Acolo îi duceau mâncare şi nimic din ce era în afara camerei nu-i arătară şi nu-i povestiră.

Trecură alţi câţiva ani. Iar în acea ţară domnea un şah şi la urechile acestuia ajunse zvonul că un om, undeva, departe, într-o văgăună, are un fecior a cărui faţă soarele încă n-o zărise, a cărui mână n-o strânsese alt om – iată ce raritate de om!

Şi îi chemă şahul pe trei dintre slujitorii săi.

— Duceţi-vă şi vedeţi ce fel de om e acel tânăr, le porunci el.

Plecară cei trei, merseră şi merseră şi până la urmă găsiră văgăuna, îi găsiră şi pe moş şi pe babă. Îi întâmpină moşul ca pe nişte oaspeţi de seamă. Baba le făcu ceva de mâncare, iar moşul le aduse apă să se spele pe mâini. Oaspeţii îl iscodiră pe moş:

— Moşule, oare n-ai tu un fecior care să ne toarne apa? Tu eşti deja bătrân şi nouă ni se pare necuviincios, apoi e şi păcat să ne torni apă.

— Eu am un fecior, dar el încă n-a văzut lumea, nu ştie de niciunele.

Atunci oaspeţii ziseră:

— Dacă ai un fecior, atunci să ne toarne el apa, altfel nici nu vom pune în gură mâncarea ta!

Şi îi ascultă moşul pe oaspeţi, căci oaspetele trebuie respectat, aşa că se duse după fecior.

Baba se împotrivi, dar el o înduplecă şi-l înfăţişă pe fecior oaspeţilor, iar acesta luă urciorul şi le turnă apă. Oaspeţii mâncară şi rămaseră acolo să înnopteze. Toţi din casă se culcară. Când soarele răsări, se treziră.

Iar când soarele se mai ridică de-o suliţă pe cer, razele lui pătrunseră prin horn în casă. Până atunci, feciorul nu mai văzuse aşa ceva. Privi raza soarelui şi se gândi: „Pe dată am s-o prind în mâini”. Dar, oricât se strădui, nu izbuti să ţină raza în mână. Atunci începu să se plângă: „Cum să fac să izbutesc? Ce lucru minunat, ce-aş mai vrea s-o prind, dar nu sunt în stare!”. Îl priviră cei trei oaspeţi şi îi ziseră:

— Fiule, se dovedeşte că tu, cu adevărat, nimic n-ai văzut pe această lume. Uite, priveşte, acesta este soarele! Şi numai ce ieşi afară din casă, acolo sunt flori şi păsări, şi toate sunt aşa de minunate, că numai ce ai să le vezi şi vei pica fără simţire!

Tânărul ascultă vorbele lor, nu pricepu nimic şi se miră: „Cum aşa?”. Atunci le zise moşului şi babei:

— Iată, înseamnă că asta e starea mea! Voi m-aţi îngropat de viu, m-aţi vârât în mormânt, acolo m-aţi ascuns şi mă ţineţi în întuneric! Eu vreau să văd lumea!

Atunci cei trei îi grăiră tânărului:

— Dar tu întreabă-i pe părinţi ce e mai bine, să vezi lumea sau s-o trăieşti?

El puse această întrebare moşului şi babei. Ei se încurcară – ce s-ar putea răspunde? Şi îi grăiră:

— Fără îndoială că e mai bine să vezi lumea. Dar ce înseamnă s-o trăieşti? Asta nu are nicio însemnătate. Fără doar şi poate că e mai bine să vezi lumea!

Se duse tânărul la cei trei oaspeţi şi li se destăinui:

— Se dovedeşte că e mai bine să vezi lumea.

Atunci ei glăsuiră:

— Dacă a vedea lumea e mai bine, hai cu noi. Ţi-o vom arăta!

Dar moşul şi baba nu se învoiră. Cei trei încercară să-i înduplece. Atunci tânărul începu să plângă. Plânse, plânse şi până la urmă bătrânii se învoiră să-l lase. Îi pregătiră provizii pentru drum şi el porni împreună cu cei trei slujitori ai şahului.

Dar iată ce le trecu celor trei prin minte în legătură cu tânărul: şahul avea o fată nespus de frumoasă, iar până atunci nu se găsise niciun tânăr care să-i fie pe potrivă. Iar prinţesa mai pusese şi o condiţie: „Eu am să mă mărit numai cu acel tânăr care până acum n-a văzut nici lumea, până acum n-a păşit pe drumurile lumii şi al cărui chip, de asemenea, nimeni nu l-a zărit”.

Plecară cei trei slujitori ai şahului împreună cu tânărul. Merseră cincisprezece zile. Până la urmă, ajunseră la palat. Şi tocmai atunci prinţesa era sus şi stătea pe tronul ei. Îl duseră pe tânăr înăuntru.

Am uitat să vă spun că pe tânăr îl chema Zolimşo.

Prinţesa trimise la el o slujnică: „Du-te să vedem ce fel de om este”. Slujnica coborî în grabă şi când dădu cu ochii de el se îndrăgosti. Se întoarse la prinţesă şi o încredinţă:

— Nu e mare lucru de capul lui.

Însă ea ce gândea: „Fie ca prinţesa să nu-l dorească, să-l pot lua eu de bărbat”.

Dar prinţesa nu dădu crezare vorbelor auzite, aşa că ea însăşi coborî. Când ajunse, îl privi pe tânăr şi îl plăcu pe dată. Apoi află şi şahul că îl aduseseră pe tânăr şi porunci:

— Aduceţi-l la mine!

Îl însoţiră pe tânăr la şah, iar acesta doar îl privi şi pe dată porunci din nou:

— Duceţi-l sus, la fata mea!

Şi le rândui şahul nunta. O asemenea petrecere făcură, că se întinse pe zece-cincisprezece zile. Şi şahul îi dădu tronul tânărului.

Iar slujnica prinţesei, când văzu cum merseseră lucrurile, se hotărî să se

răzbune pe Zolimşo, fiindcă acesta n-o băgase în seamă deloc. Şi ea se gândi: „Ce aş putea născoci ca să-l omor sau să-i aduc vreun necaz?”. Şi ce anume născoci? Câteodată, tânărul şi prinţesa coborau noaptea din palat până la pârâu să ia apă. Şi ea hotărî să sape în acel loc o groapă mare şi pe fundul ei să arunce tot felul de lucruri care taie şi înţeapă, ca atunci când el coboară, să cadă înăuntru şi să moară.

Şi iată că, într-o noapte, slujnica se duse lângă pârâu, săpă, săpă şi făcu o groapă adâncă, aruncă în ea fel de fel de ace, de foarfeci, de cuie şi alte lucruri ascuţite, după care porni spre casă şi se culcă.

Dimineaţa, tânărul şi prinţesa se treziră şi aşteptară ca slujnica să aducă apă. Aşteptară şi iar aşteptară. Dar slujnica nicăieri. Atunci însuşi Zolimşo se pregăti să coboare. Prinţesa îi zise: „Nu, lasă-mă pe mine, cobor eu”. Dar el nu se învoi, luă găleata – „Eu am să aduc apă” – şi începu să coboare. Iar când să ajungă, mai şi sări, fără să se uite, şi nimeri drept în groapă. Se înfipseră în el toate acele lucruri tăioase şi ascuţite şi Zolimşo al nostru pieri.

Îl aşteptă prinţesa sus, aşteptă, dar Zolimşo nicăieri. Trecură două ceasuri, trecură trei şi el deloc nu apăru. Se nelinişti prinţesa şi începu şi ea să coboare, când auzi că din groapă parcă răzbătea un suspin. Văzu că mai departe nu era cu putinţă să meargă şi atunci îşi luă basmaua, rochia şi ce mai avea cu ea, le legă una de alta într-o frânghie lungă şi o coborî tânărului. Încercă el să se ridice spre a se prinde, încercă o dată, de două ori, nu izbuti, aşa că se prăbuşi mort.

Află şi şahul despre această întâmplare nefericită şi îşi trimise oamenii. Îl scoaseră din groapă, dar el era deja mort. Atunci prinţesa se jelui:

— Fie ca lacrimile mele să-l spele pe bărbatul meu!

Aşa că îi aduseră două găleţi, le aşezară sub un platan, prinţesa veni şi plânse. Plânse şi plânse şi găleţile se umplură. Îl spălară pe sărmanul tânăr cu aceste lacrimi ale prinţesei şi îl duseră să-l îngroape. Veni prinţesa; aceasta îşi pusese acum multe mărgele. Îl aşezară pe Zolimşo în mormânt. Îşi apucă atunci prinţesa mărgelele, le rupse şi începu să le arunce oamenilor care se adunaseră la cimitir. Se îngrămădiră oamenii să le prindă, să le strângă, iar ea îşi scoase cuţitul, fiindcă îl luase de la palat când plecase la înmormântare, şi îşi curmă viaţa cu el. Terminară oamenii de adunat mărgelele, se întoarseră, iar prinţesa era fără suflare, întinsă peste mormânt.

Atunci şahul se mânie:

— Dacă ea aşa a crezut de cuviinţă, atunci să nu-i îngropăm alături. Unul aici, pe celălalt duceţi-l. Îngropaţi-o pe prinţesă acolo.

Şi îi făcură mormântul prinţesei departe, foarte departe de mormântul lui

Zolimşo. Îi îngropară, iar oamenii se răspândiră pe la casele lor. A doua zi când veniră, văzură că mormintele erau alăturate. O dezgropară pe prinţesă şi o duseră iarăşi în mormântul cel îndepărtat. Iar în dimineaţa următoare, aceeaşi minune. Şi se întâmplă această minune trei zile şi trei nopţi la rând, iar oamenii nu izbutiră să facă nimic.

Şi iată că veni, nu se ştie de unde, un bătrân necunoscut prin acele locuri. Iar acesta era tocmai bătrânul care, demult, dăduse moşului şi babei, părinţii tânărului, mărul şi le zisese să se ducă în acea văgăună şi să caute apă.

— Nu e drept ce faceţi voi. Ei au fost doar tineri şi s-au iubit. Au murit din pricina pizmei şi răutăţii. Ei se mai iubesc şi acum şi de aceea nu vor să se despartă.

Apoi bătrânul ceru:

— Daţi-mi un beţişor.

Beţişorul i-l dădu însuşi şahul. Bătrânul îl luă, apoi lovi cu el în mijlocul mormântului. Numai ce lovi şi mormântul se deschise în două şi priviră uimiţi cu toţii: prinţesa şi tânărul erau împreună, şi-n mâini ţineau o floare roşie.

Îi scoase bătrânul de acolo, iar oamenii se uitau la ei uluiţi. Tinerii erau iarăşi vii. Îi duseră la palat, iar şahul făcu din nou o petrecere de cincisprezece zile.

Trecu un timp şi iată că, odată, Zolimşo oftă din toată inima şi îi zise prinţesei:

— Cât de mulţi ani s-au scurs de când sunt departe de părinţi! Apoi am murit şi am înviat. Tare mult aş dori ca şahul să ne dea încuviinţarea să plecăm într-acolo şi să-i ajutăm pe bătrâni.

Prinţesa se duse la şah şi acesta se învoi îndată. Ba încă porunci să li se dea provizii pentru drum, le mai dădu şi trei călăreţi şi porniră cu toţii spre casa lui Zolimşo.

Astfel ajunse Zolimşo cu nevasta la părinţi, iar aceştia îmbătrâniseră deja tare mult, aproape orbiseră de anii mulţi ce-i aveau şi de durerea despărţirii de fecior. Îl prinse mamă-sa de o mânecă, tată-său de cealaltă mânecă, îşi şterseră lacrimile şi ochii lor îşi recăpătară lumina.

Făcură atunci o petrecere şi rămaseră acolo să trăiască cu toţii.

Asta a fost toată povestea.

Pasărea fer ecată

În vremuri de demult, trăia o bătrână care avea un singur nepot. Şi ei erau săraci lipiţi pământului, nu aveau de niciunele. Dar iată că, într-o bună zi, bătrâna îi zise nepotului:

— Dragul bunicii! Până acum eu m-am îngrijit de mâncarea ta, de acum însă dă-mi tu mie cele de trebuinţă. Deja ai crescut şi ai ajuns băiat mare.

Auzind aceste vorbe, băiatul răspunse:

— Bunico, eu n-am să mă duc să muncesc cu ziua, învaţă-mă un meşteşug, acela ştiut de tata. Acelaşi lucru am să-l fac şi eu.

Bătrâna îi povesti:

— Tatăl tău a avut o cursă, un laţ pe care îl punea la Izvorul-Dorinţelor. Veneau păsările să bea apă, el le prindea în laţ şi le aducea acasă. O parte din păsări le mâncam noi, iar o parte le ducea la bazar şi le vindea. Uite că asta ne era de ajuns ca să trăim.

Nepotul îi ceru:

— Bunico, dă-mi un laţ să-l pun la Izvorul-Dorinţelor, să prind ceva.

Şi bătrâna îi dădu un laţ, el plecă şi îl aşeză la Izvorul-Dorinţelor. Pândi până seara, însă în laţ nu pică nimic. La amurg se întoarse acasă cu mâinile goale, iar bătrâna îl întrebă:

— Cum de-ai venit cu mâinile goale?

— Bunico! N-a picat nimic în laţ. Am să pun şi mâine laţul.

Şi în ziua următoare plecă la izvor şi aranjă laţul. Iar păsările care în acea zi veneau să bea apă gândeau: „Dacă nu bem apă pe săturate, plecăm fără să ne potolim dorinţa, iar dacă bem, nimerim în laţul pus de acest om”. Mai târziu, hotărâră: „Hai să bem, ca să nu plecăm fără să ne fi potolit dorinţa”.

Băură apă şi căzură toate în laţ. Nepotul bătrânei le suci gâtul, umplu cu ele un sac pe care îl aruncă în spinare şi plecă. Când ajunse acasă, bătrâna îl descusu:

— Spune, ce-ai făcut?

— Bunico, azi toate păsările însetate care au venit au căzut în laţ. Le-am sucit gâtul la toate.

Dar bătrâna îl povăţui:

— Dragul bunicii, n-ai făcut bine! Să fi lăsat pe unele dintre ele, să le poţi prinde altă dată.

— Prea bine, bunico, dar nu mi-ai zis de la început. Eu le-am răsucit gâtul, se căină nepotul.

Aşa trăiră o vreme şi iarăşi ajunseră săraci. Din nou nepotul se duse cu laţul la izvor şi stătu până la apusul soarelui. Nici acum nu prinse nimic. Se necăji mult şi se gândi: „Ia să mai stau încă un ceas”. Şi stătu cu adevărat încă un ceas, când se ivi o pasăre mică şi nespus de frumoasă. Această pasăre se plânse:

— Vai de mine, dacă am să beau apă din acest izvor, o să intru în laţ, iar de nu voi bea şi voi pleca, înseamnă că nu mi-am potolit dorinţele. N-am să plec până nu mi le voi potoli.

Şi frumoasa pasăre bău apă, căzu în laţ, nepotul bătrânei o prinse, ajunse cu ea acasă şi zise:

— Bunico, n-am prins nimic în afară de această pasăre mică şi frumoasă.

Iar cei doi ţinură pasărea câteva zile, după care, răzbindu-i foamea, o luară s-o taie. Însă tocmai atunci pasărea cuvântă:

— Hei, tu, nepot al bătrânei! Dacă îmi vei tăia gâtul, tot nu te vei sătura, mai bine du-mă la bazar, iar preţul meu să fie o sută de bănuţi.

Şi nepotul o duse la bazar, unde mulţi se interesară de preţ:

— Cât ceri pe ea?

— O sută de bănuţi.

Iar negustorii nici gând să dea atât. Până la urmă unul dintre ei o cumpără cu o sută de bănuţi şi o duse feciorului şahului. Şi feciorul şahului, prinţul, îi plăti o mie de bănuţi şi pe deasupra îi dărui şi veşminte aidoma celor purtate de şah. Prinţul puse pasărea într-o colivie şi o ţinu acolo o vreme. Dar, într-o noapte, prinţul văzu în vis o peri şi de atunci i se aşternu în inimă o durere care nu mai înceta. Văzându-l, şahul întrebă:

— Fiule, ce se întâmplă cu tine?

— Preabunul meu tată, am văzut o peri în vis.

— Şi eu o văd în vis din copilărie şi tot n-o aflu. De ce să cazi pradă mâhnirii?

În vremea aceasta, pasărea din colivie îl chemă pe prinţ:

— Slăvite prinţ, vino aici!

Prinţul se apropie şi pasărea grăi:

— Astăzi, că e duminică, du-te la bazar; acolo va veni un kalandar. Şi kalandarul aduce o iapă cu părul roib şi capul alb. Cumpăr-o cu o sută de bănuţi, că ea are în pântece un mânz înaripat. După ce cumperi această iapă, îngrijeşte-o patruzeci de zile, pune un grăjdar bun să aibă grijă de ea, şi fie ca el să ţină aproape un felinar aprins până dimineaţa, ca atunci când îi va veni sorocul, divii să nu răpească mânzul. Când se scurg cele patruzeci de zile şi când va veni pe lume, nu lăsa mânzul să cadă pe pământ, ţine-l să nu-şi frângă aripile. Patruzeci de zile să-l ţină cumva atârnat şi mânzul să nu sugă la mama lui. Numai după aceea coboară-l pe pământ şi lasă-l să sugă patruzeci de zile. După alte patruzeci de zile îl poţi încăleca. Atunci eu voi zbura înainte şi tu în urma mea, vii călare şi împreună ne vom duce la peri.

Prinţul plecă la bazar şi aşteptă acolo până seara. Nimeni nu se ivi. Se gândi: „Vorbele păsării au fost minciuni”. Plecă de la bazar, când, pe neaşteptate, se arătă kalandarul cu iapa, strigând cât îl ţinea gura: „Cine cumpără o iapă?”. Prinţul făcu cale întoarsă, apucă de căpăstru iapa, îl luă şi pe kalandar cu el şi se întoarseră cu toţii la palat, unde îl primi pe acest oaspete cu toată cinstirea. Chiar îl opri să doarmă la palat.

Dimineaţa, prinţul îi puse iepei hamuri de argint, iar kalandarului îi dărui straie noi şi o sută de bănuţi pe deasupra.

— Hei, cinstite kalandar! Dă-mi mie iapa!

Şi kalandarul se bucură peste poate, îi dădu iapa şi se grăbi să plece şi să se ascundă într-un loc retras, de teamă să nu se răzgândească prinţul. Iar prinţul mână iapa în grajd, o legă şi puse un grăjdar să o aibă în grijă atât ziua, cât şi noaptea.

Şi iată că se împlini sorocul, patruzeci de zile de când fusese la bazar. Şi la soroc frumoasa pasăre grăi:

— Slăvite prinţ! La noapte veghează iapa, că aduce pe lume mânzul, iar divii sunt cu ochii în patru şi urechile ciulite – „Poate îl furăm!”. Mânzul să nu cadă pe pământ, că doară este înaripat şi aripile se frâng. După aceasta, patruzeci de zile să nu-l laşi pe pământ, iar peste alte patruzeci de zile îl cobori pe pământ şi peste alte patruzeci de zile pornim amândoi la drum.

Prinţul purtă de grijă mânzului de trei ori câte patruzeci de zile, după care frumoasa pasăre iarăşi grăi:

— Acum hai să plecăm, că au trecut deja de trei ori câte patruzeci de zile. Eu am să zbor înainte, iar tu încalecă pe calul înaripat şi vino în urma mea. Te

voi duce pe muntele Qaf, la peri.

Prinţul se pregăti de drum, frumoasa pasăre zbură în faţă, iar el se urcă pe cal şi zbură după ea. Astfel ajunseră la peri. Iar peri avea o grădină în care pasărea îl conduse pe prinţ şi îl ascunse. Ea se duse însă la peri.

Peri îi zise:

— Hei, frumoasă pasăre, pe unde te-ai pierdut, că de multă vreme nu te-am mai văzut?

Şi pasărea îi mărturisi:

— Omul de pe pământ se dovedeşte a fi nespus de crud. M-am dus să-mi astâmpăr setea la Izvorul-Dorinţelor, iar acolo puseseră laţ. M-am gândit atunci: „Dacă nu beau apă din Izvorul-Dorinţelor, plec fără să-mi potolesc dorinţele, iar de beau, cad în laţ". După aceea iarăşi m-am gândit: „ Nădăjduind la Cel de Sus, voi sorbi apă din acest Izvor al Dorinţelor, ca să nu plec fără să-mi îndeplinesc dorinţele". Am băut apă şi m-am trezit în laţ. Omul pământean m-a prins şi m-a ţinut câteva zile. Iar omul era foarte sărac şi nefericit. Într-o zi m-a prins să-mi taie gâtul şi eu i-am zis: „Hei, tu, nepot al bătrânei! Mă vei mânca şi n-ai să te saturi, mai bine du-mă la bazar şi vinde-mă. Preţul meu e o sută de bănuţi. Asta îţi ajunge să mănânci de patru ori, iar dacă mă tai, nici măcar o dată nu te saturi". Aşadar, m-a dus la bazar şi m-a dat unui negustor pe o sută de bănuţi. Iar negustorul m-a dus la prinţ. Prinţul m-a pus într-o colivie de fier şi o vreme am rămas acolo. Şi după ce prinţul te-a văzut în vis şi-a pierdut liniştea.

Eu l-am descusut: „De ce ţi-ai pierdut liniştea?". El mi-a răspuns: „În vis am văzut o peri şi acum mă duc după ea pe muntele Qaf". Auzindu-l, l-am încredinţat: „Acolo nici mort n-ajungi". Şi i-am mai zis: „Du-te la bazar, aşteaptă până seara, iar la amurg va veni un kalandar cu o iapă cu capul alb. În pântece iapa are un mânz, iar mânzul este înaripat. Tu cumpără iapa de la kalandar, ţine-o patruzeci de zile, iar după patruzeci de zile ea va aduce pe lume un mânz. În aceste patruzeci de zile nu-l lăsa să atingă pământul. Peste alte patruzeci de zile urcă-te pe căluţul înaripat şi te voi aduce la fata şahului peri".

Fata şahului peri se încredinţă de zisele păsării:

— Înseamnă că acum l-ai adus pe acel prinţ care m-a văzut în vis?

— L-am adus.

— Frumoasă pasăre, dar el unde se află?

— L-am adus şi l-am ascuns laolaltă cu căluţul înaripat la tine în grădină.

Peri mai întrebă:

— Şi acum ce să fac cu el?

— Ce pofteşti, răspunse pasărea.

— Hei, frumoasă pasăre, tu trebuie să ştii mai bine.

Şi pasărea o povăţui:

— Tatăl tău are patru divi ca străji la porţi. Ia dă-i de veste tatălui tău că a venit un om de pe pământ, pare-se că doreşte să-l iei strajă la partea stângă a porţilor. Când îl va lua strajă a porţii stângi, tu ia-i de acolo pe ceilalţi divi, că este de ajuns acest om de pe pământ.

Şi iată că peri îl aduse pe prinţ din grădină şi îl luă ca strajă la partea stângă a porţilor.

Iar prinţul îşi lăsă căluţul înaripat în grădină şi îi şopti la ureche:

— Până mă întorc, nu lăsa pe nimeni să se apropie de tine.

Şi uite că, după toate acestea, în fiecare noapte peri îl chema la ea pe prinţ şi îi zicea:

— Slăvite prinţ! Noi nu putem trăi în acest loc. Să plecăm de aici cumva noaptea. Iar când vine frumoasa pasăre, cere-i sfat ca să scăpăm de aici.

Şi atunci când pasărea zbură la ei, peri întrebă:

— Frumoasă pasăre! Cum să facem să nu mai rămânem aici?

— Pregătiţi-vă de drum în noaptea aceasta şi plecăm, o încredinţă pasărea.

În aceeaşi noapte, peri şi prinţul se pregătiră, frumoasa pasăre zbură, prinţul şi peri merseră după ea şi ajunseră în grădină. Prinţul îşi aduse căluţul înaripat, se urcă pe el împreună cu peri, pasărea iarăşi zbură înainte, ei o urmară. Se ridicară în văzduh şi porniră în mare grabă. Zburară pe deasupra multor câmpii şi pustiuri, apoi coborâră într-un loc unde ridicară cortul.

Pasărea le zise:

— În noaptea aceasta să nu dormiţi. Să nu dea Cel de Sus ca divii să se trezească, să vină şi să vă fure căluţul înaripat. Iar acum îmi iau rămas-bun de la voi şi pornesc în zbor. Eu am pe-aproape o rubedenie şi zbor la ea.

Şi pasărea plecă de la ei, aşa că rămaseră singuri pe acea câmpie. Noaptea adormiră, dimineaţa se treziră şi căluţul înaripat nicăieri. Rămaseră în acel loc pustiu buimăciţi cu totul. Deja se înserase când se ivi pasărea, care întrebă:

— Hei, peri şi slăvite prinţ! De ce sunteţi aşa de buimaci?

Şi aceştia se jeluiră:

— Am fost sleiţi de puteri, somnul ne-a doborât, iar divii ne-au furat căluţul înaripat.

— Ce să mă mai fac cu voi? se jelui frumoasa pasăre.

— Cum vei crede singură de cuviinţă, răspunseră.

Atunci pasărea îi povăţui:

— Faceţi rost de două cufere în care am să vă vâr. Am să bat în cuie capacele, apoi am să le arunc în râu. Eu am să zbor înaintea voastră. Acolo, de-a lungul râului, se va afla fie un culegător de vreascuri, fie un pescar. Ei se vor

bucura la vederea cuferelor.

Prinţul meşteri două cufere, iar frumoasa pasăre îi vârî înăuntru. Prinse apoi capacele în cuie, le cără şi le aruncă în râu. Pasărea zbură înainte, iar cuferele plutiră pe apă în urma ei. Plutiră împreună până într-un loc unde apa se despărţea în două braţe. Cuferele se despărţiră şi ele: unul, cu prinţul, pluti pe braţul stâng, iar celălalt, cu peri, pluti pe braţul drept. Atunci frumoasa pasăre strigă:

— Hei, slăvite prinţ! Acum ne luăm rămas-bun! Cu bine! Tu eşti bărbat, iar peri este femeie. Tu pluteşti mai departe singur, iar eu voi zbura înaintea lui peri. Când o voi lăsa într-un anume loc, am să zbor să te caut şi pe tine.

Aşadar, cufărul în care se găsea prinţul pluti pe un braţ, peri pluti pe alt braţ, iar pasărea zbură înaintea ei. Ajunseră în ţara unui şah care avea un pescar. Când apăru pe apă cufărul, pescarul se bucură tare mult: „După cum se vede, înăuntru trebuie să fie o avuţie!”. Aruncă plasa, trase cufărul la mal şi atunci înţelese că era nespus de greu.

Deschise cufărul şi ce văzu? Acolo era peri! O duse şahului. Mulţumit peste poate, şahul se gândi că Cel de Sus îi trimisese o preafrumoasă peri. Aşa că hotărî să se însoare cu ea, să facă nuntă. Însă peri îi ceru:

— Mărite şah! Dă-mi patru săptămâni răgaz de gândire. Dacă peste patru săptămâni îmi voi găsi stăpânul, nu mă voi mărita cu tine, dacă nu îl voi găsi, atunci mă voi mărita.

Şi şahul îi dădu răgazul cerut.

Când peri era în casă, uite că, pe neaşteptate, pasărea zbură prin fereastră şi îi intră pe mânecă. Pasărea îi zise:

— Peri! Rămâi aici şi eu am să zbor să-l caut pe prinţ, poate o să-l găsesc.

Frumoasa pasăre zbură şi, într-un oraş, dădu de prinţ. Cufărul în care se aflase prinţul îl scosese din apă un culegător de vreascuri care locuia în acel oraş. Pasărea chiar acolo îl şi găsise. Şi tot pasărea îi mărturisi:

— Slăvite prinţ! Se dovedeşte că eşti cu totul necinstit. Aşa că hai cu mine.

Îl lăsă să meargă el în faţă, îl duse în oraşul în care era peri şi îi dezvălui:

— Peri se află în acest oraş.

Frumoasa pasăre zbură iarăşi la peri, i se vârî pe mânecă şi îi grăi:

— Peri! L-am găsit pe prinţ. A mai rămas de găsit căluţul înaripat. Voi rămâneţi aici, în acest oraş, şi eu am să plec să aflu ce i s-a întâmplat căluţului nostru. De voi găsi un mijloc, am să-l aduc, de nu găsesc, atunci rămâneţi cu bine!

Frumoasa pasăre zbură, ajunse la muntele Qaf şi văzu că divii închiseseră căluţul înaripat în casă. Iar căluţul purta în spate tocmai şaua pe care i-o legase

prinţul. Acum şaua i se lipise de carnea de pe spate.

Frumoasa pasăre îi şopti:

— Hei, căluţule înaripat! I-am lăsat pe prinţ şi pe peri într-un oraş şi am venit după tine.

Divii nu se pricepuseră să-l adape şi să-i dea fân. Fânul îl aruncaseră prin fereastră pe acoperiş, tot acolo vărsaseră şi apa, iar cu orzul la fel făcuseră, îl împrăştiaseră.

Frumoasa pasăre zbură la unul dintre divi şi grăi:

— Hei, div nemilos! N-ai adăpat căluţul înaripat, nu l-ai ţesălat, blestemat să fie tatăl tău, ce fel de grăjdar eşti tu?

— O, frumoasă pasăre! Dar el nu îngăduie nimănui să se apropie.

— Tu eşti div, eşti mare cât un munte şi n-ai fost în stare să-l adăpi! grăi pasărea. Eu, una peste alta, sunt o pasăre, priveşte cum îl ţesal şi de mine nici nu se atinge.

Şi iată că ei se apropiară de căluţul înaripat, pasărea înainte, divul în urmă. Pasărea scoase de pe spinarea căluţului ipingeaua şi şaua, iar spinarea toată era numai răni. Îl curăţă şi îl ţesălă. Apoi grăi către div:

— Mă duc să-l adăp, iar tu ia şi curăţă murdăria, fă curat. Îl adăp şi mă întorc.

— Bine, fie cum zici, încuviinţă divul.

Frumoasa pasăre duse căluţul la adăpat. Când ajunse la râu, căluţul îşi desfăcu aripile şi zburară împreună, grăbiţi, spre oraşul unde se aflau peri şi prinţul. Acolo coborâră pe pământ.

Pasărea dădu căluţul prinţului şi zise:

— Slăvite prinţ! Căluţul să rămână la tine. Eu am să mă duc şi să văd ce gânduri are peri.

Iarăşi îşi luă zborul şi ce văzu? Peri era aşezată şi aştepta. Când dădu cu ochii de frumoasa pasăre, se bucură nespus. Pasărea îi intră din nou pe mânecă şi grăi:

— Preafrumoasă peri! L-am adus şi pe prinţ aici, am adus şi căluţul înaripat. Tu ce ţi-ai pus în gând să faci? Ridică-te şi să pornim la drum!

Peri răspunse:

— Şahul se pregăteşte să facă nunta în noaptea aceasta. Am să-l vestesc ca el să nu îngăduie nimănui să iasă pe uliţe.

Şi îl vesti pe şah:

— Fie ca nimeni să n-aibă învoirea de-a ieşi noaptea pe uliţe.

Iar şahul se supuse şi astfel îi opri pe toţi să iasă pe uliţe.

În acest răstimp, peri şi frumoasa pasăre se pregătiră de drum, iar prinţul

deja stătea la uşă. Peri şi frumoasa pasăre ieşiră înaintea prinţului şi căluţului înaripat. Prinţul şi peri se urcară pe căluţ şi acesta îi ridică în ceruri. Iar frumoasa pasăre zbură din nou în faţa lor.

Şahul prinse de ştire că peri fusese răpită. Ieşi afară din palat şi văzu cum peri se înalţă în văzduh aşezată pe căluţul înaripat. De aceea şahul, de necaz, începu să-şi care pumni în cap, când peri strigă la el:

— Hei, şah fără minte! Te-ai dovedit a fi peste poate de neghiob! De ce te chinui singur de dragul unei femei străine?

Aşa şi rămase şahul acolo, năucit cu totul. Iar prinţul coborî în oraşul tatălui său, află că acesta îşi pierduse vederea din pricina dorului după fecior, iar mama şi ea orbise. Peri îi dădu o basma cu care prinţul atinse faţa tatălui său şi acesta întineri ca la paisprezece ani. Atinse şi faţa mamei şi ea luă înfăţişarea unei tinere tot ca la paisprezece ani. Tatăl se făcu vizir, iar pe fecior îl urcă pe tron, aşa că acesta ajunse la fericire, dar şi la tron.

Prinţ l şi pasărea Simorgh

fost odată un şah şi acest şah avea un fecior. Crescu feciorul şi, într-o bună zi, şahul îi grăi:

— Am să te însor!

— Singur am să-mi găsesc nevastă, răspunse feciorul. N-am nevoie de nevastă aleasă de altcineva.

— Atunci du-te şi te însoară cu aceea care îţi va plăcea, îl îndemnă şahul. Am avuţie destulă cu care să vă înzestrez.

— Binecuvântează-mă şi voi pleca, pretinse tânărul prinţ.

Şi şahul îi dădu binecuvântarea cerută, iar feciorul porni la drum. Merse ce merse, ajunse într-un oraş, se învârti încoace şi încolo, dar nu-şi găsi nicăieri un adăpost. Se opri într-un loc şi acolo dădu cu ochii de o bătrână. Apropiindu-se de ea, tânărul îi ceru rugător:

— Mătuşă, adăposteşte-mă şi pe mine!

— N-am unde, îi răspunse bătrâna.

— Atunci, fii bună şi dă-mi ceva de mâncare, se mai rugă el.

— N-am nici eu cu ce trăi.

Şi prinţul îi dădu bani, bătrâna se duse la bazar, cumpără un aşternut, un ceaun, o ceaşcă, ceai, grăsime şi le aduse acasă.

Prinţul o iscodi:

— De ce în acest oraş jumătate dintre oameni plâng, iar jumătate râd?

— Hei, fiule, începu să-l lămurească bătrâna. În acest oraş s-a ivit un balaur care a omorât aproape toţi tinerii.

— Dar unde se află acest balaur fioros? mai întrebă prinţul.

— Dincolo de oraş e un lac, acolo îşi are culcuşul. Şi mâncarea balaurului, în fiecare zi lăsată de Cel de Sus, e o fată şi un băiat. Astă-seară vine rândul fetei şahului şi al feciorului vizirului.

— Mătuşă, îi mărturisi prinţul, mă duc să omor balaurul.

— Nu e om care să-l poată omorî.

— Eu vreau să încerc.

— Cum crezi de cuviinţă, îi zise bătrâna, îndoindu-se de izbânda tânărului.

Şi la miezul nopţii, se duse prinţul la lac şi ce văzu? Fata şahului şi feciorul vizirului erau legaţi şi aşteptau pe mal. Atunci prinţul grăi:

— Hei, prinţesă, nu-ţi fie teamă, cu bunăvoinţa cerului am să omor balaurul.

— Vezi-ţi de drum, prinţe, îl sfătui fata, că poate să se ivească şi să te mănânce.

— Vai, cât eşti de neîncrezătoare! răspunse prinţul. Fie ca sufletul să ţi se liniştească! Nu vreţi să scăpaţi de balaur?

— Apoi noi stăm aici nu că am fi dorit, ne-au adus cu sila şi ne-au legat, îi mai spuse prinţesa.

— Poate dă cerul să te scap! zise el.

— Tu singur ştii cât eşti de voinic.

Prinţul o dezlegă pe prinţesă şi apoi se aşezară unul lângă altul.

— Prinde-te de mijlocul meu cât poţi mai strâns, o îndemnă prinţul, iar când vine balaurul, orice s-ar întâmpla, să nu te mişti!

— Prea bine, se învoi ea.

Trecu o vreme şi din apă se ivi balaurul. Prinţul apucă paloşul şi îl puse de-a lungul piciorului. Balaurul deschise larg gura şi îi înghiţi pe prinţ, pe prinţesă, dar şi pe feciorul vizirului. Şi astfel ajunseră cu toţii în burta balaurului, dar sabia deja îl tăiase în două. Jumătate de balaur căzu spre răsărit, iar cealaltă jumătate spre apus.

Prinţul se ridică. Era tot numai sânge. Îşi aruncă veşmintele de pe el şi îmbrăcă altele curate. Apoi tăie capul balaurului, aruncându-l într-o parte, iar din pielea lui tăie o bucată ca să-şi facă teacă pentru paloş. După aceea îi lăsă pe prinţesă şi pe feciorul vizirului să plece.

Iar prinţesa ajunse la porţile palatului şahului şi începu să bată. Şahul o dojeni:

— Nemernico! De ce ai fugit?

— N-am fugit, tată, răspunse prinţesa. Un tânăr a omorât balaurul.

Atunci şahul ieşi şi îi grăi prinţesei:

— Intră în palat cât eşti încă vie, până nu se arată balaurul să nimicească totul.

Dar fata o ţinea una şi bună:

— Tată, doar ţi-am spus că un tânăr i-a venit de hac balaurului.

Nedând nicicum crezare spuselor ei, şahul luă armele şi se aşeză să pândească balaurul la uşă. Se lumină de ziuă şi balaurul tot nu veni. Atunci

trimise oameni, poruncindu-le:

— Duceţi-vă, uitaţi-vă ce s-a făcut cu balaurul. Azi-noapte a venit prinţesa şi mi-a spus că cineva l-a omorât.

Oamenii se duseră şi ce văzură? Balaurul era întins la pământ, iar capul, tăiat, atârna într-un copac. Şi îi aduseră şahului vestea:

— Mărite şah! Răsplăteşte-ne pentru vestea bună pe care-o aducem: cineva a omorât balaurul! Prinţesa a spus adevărul.

Aşa că şahul trimise după pristavi şi le porunci:

— Vestiţi să se adune toată suflarea, de la şapte ani la şaptezeci de ani! E sărbătoare!

Şi pristavii strigară:

— Adunaţi-vă cu toţii, de la şapte ani la şaptezeci de ani! E porunca şahului!

Oamenii se adunară. În piaţa mare începură veselia şi petrecerea. Atunci şahul grăi:

— Mă bucur foarte mult pentru voi! Cineva a omorât balaurul, ne-a scăpat de el.

Iar oamenii se bucurară nespus:

— Mulţumim cerului că până la urmă am scăpat de năpastă!

Dar şahul îi mai vesti pe supuşii săi:

— Fie ca acela care a răpus balaurul să iasă în mijloc, ca să i-o dau pe prinţesă de nevastă.

Şi din mulţime păşi un om.

— Eu l-am omorât! zise el.

— Ba eu l-am omorât! spuse altul.

Atunci şahul se mânie:

— Nu, nu pot îngădui aşa ceva. Fie ca acela care cu adevărat a omorât balaurul să mi-o dovedească!

Şi cei doi bărbaţi plecară, îşi mânjiră săbiile în sângele balaurului şi se întoarseră.

— Doară noi l-am omorât.

Însă şahul, neîncrezător, mai grăi:

— Nu e cu putinţă. Cel care va izbuti să ridice capul balaurului cu o mână şi să-l azvârle într-un copac, acela o va lua de nevastă pe prinţesă.

Dar nimeni n-avu putere nici măcar să urnească din loc capul balaurului.

De-abia atunci prinţesa intră în vorbă:

— Tată, tânărul care a omorât balaurul are o dovadă. El a tăiat din pielea balaurului o bucată ca să-şi coasă teacă pentru paloş.

— Dar unde a plecat el? întreabă şahul.

— S-a dus acasă la o bătrână, răspunse prinţesa.

De aceea, şahul trimise oameni după el.

— Plecaţi şi vedeţi, este cineva acasă la acea bătrână sau nu?

Oamenii se duseră şi, într-adevăr, îl găsiră acolo pe prinţ. Ei îi ziseră:

— Slăvite prinţ! Şahul ne-a trimis după tine.

Prinţul se ridică şi plecă la şah. Când ajunse, dădu bineţe. Îl întrebă şahul:

— De unde ai venit prin aceste locuri? Încotro ţi-e drumul?

— Colind lumea, răspunse prinţul.

— Prinţe, îl iscodi şahul, tu ai omorât balaurul? Şi dacă da, dovedeşte-ne!

— Da, măria ta!

Şi prinţul scoase la lumină bucata de piele pe care o tăiase de la balaur.

Atunci şahul grăi în faţa tuturor:

— Prinţe! Primeşte-o pe fiica mea de nevastă.

— Mai aşteaptă, mărite şah! Atâta vreme cât eu trebuie să merg mai departe.

Şi plecă. Undeva, pe-o câmpie, îl răzbi foamea. Şi acolo era un platan, iar sub platan susura un izvor. Se apropie, se aşeză lângă izvor, bău apă. Apoi se culcă la umbră şi adormi. Când se trezi, ce auzi? Dintre frunzele platanului răzbăteau glasuri. Când se uită, văzu puii păsării Simorgh. Se miră prinţul: de ce plângeau ei? Când îşi întoarse privirea spre pământ, dădu cu ochii de un şarpe, pe care îl omorî cu o singură lovitură de paloş. Iar pasărea Simorgh era în acel timp tocmai pe muntele Qaf. Dar pasărea deja auzise plânsetele puilor. Luă de acolo o piatră de moară şi se întoarse. Când îşi aţinti ochii în jos, văzu că sub platan se află un om. Se gândi pasărea: „Uite că mi-am găsit duşmanul căutat! În fiecare an mi-a omorât puii. Arunc piatra de moară şi-l omor!”. Însă puii strigară:

— Mamă! Omul acesta ne-a salvat de la moarte, altfel ne-ar fi răpus şarpele.

Pasărea duse piatra mai încolo şi o aruncă, se întoarse şi văzu şarpele mort. Îl întrebă pe prinţ:

— Omule, tu ai omorât şarpele?

— Da, eu l-am omorât.

— Şi ce ţi-ai dori ca răsplată?

— Îmi caut nevastă, răspunse prinţul, arată-mi unde se află ea. Alte dorinţe nu am.

— Cea sortită să fie nevasta ta se află într-o grădină, departe de aici. Ia unul din puii mei şi porniţi, el îţi va da ajutor.

— N-am nevoie de ajutorul niciunui pui de-al tău, se împotrivi prinţul.

Dar pasărea Simorgh îl chemă şi îl sfătui:

— Vino şi urcă-te pe aripile mele!

Prinţul se urcă pe aripile păsării Simorgh, aceasta se înălţă şi zbură până ajunse în grădina acelei fete. Atunci pasărea îi arătă prinţului:

— Aşază-te aici. Fata va ieşi curând să se plimbe în grădină.

Prinţul întocmai şi făcu, se aşeză pe malul unui pârâiaş.

Într-adevăr, fata ieşi din palat şi ce văzu? Un tânăr aşezat pe malul pârâiaşului. Ea se apropie, îl iscodi, dar îl şi îngrozi:

— Omule, cum de-ai ajuns aici? Pleacă numaidecât, că va veni divul, va da cu ochii de tine şi te va mânca.

— Dar eu n-am treabă cu divul, răspunse prinţul. Am venit să te văd pe tine. Acum, că te-am văzut, divul mă poate şi mânca. N-are să fie nicio nenorocire.

Iar fata îi mai zise:

— Divul e tare vânjos, n-ai cum să-l birui, oricât ai încerca.

— Dar unde a plecat?

— S-a dus la vânătoare, se întoarce îndată, răspunse fata.

— Pe ce drum se întoarce? mai întrebă prinţul.

— Pe acesta.

Şi prinţul plecă şi se aşeză în calea divului. Iată că divul sosi, simţi miros de om şi urlă:

— Slavă cerului, şi-aşa am ajuns un slăbănog! Mănânc acum omul şi mai capăt puteri.

Prinţul îl auzi, de aceea îl strigă:

— Hei, div hain! Oricât ai fi de puternic, eu tot mă lupt cu tine!

— Îndrăzneşte! urlă iarăşi divul.

— Tu eşti div, iar eu sunt om, aşa că începe tu întâi, loveşte! După aceea va fi rândul meu şi voi lovi şi eu.

— Dacă voi lovi eu, se lăudă divul, ai să te prefaci în pulbere.

— Rămâne de văzut, răspunse prinţul plin de mândrie.

Aşa se făcu că divul dădu năvală primul, se aruncă asupra prinţului, iar acesta îl apucă de încheietura mâinii şi îi smulse ghioaga. Veni rândul prinţului. Strigă şi el:

— Div blestemat! Ţi-a trecut rândul, ţi-ai trăit traiul, aşa că fii gata. Din mâna mea nu mai scapi!

— Omule, dacă tu mi-ai ţinut piept, cum n-aş putea face şi eu acelaşi lucru?

Iar prinţul trase paloşul din teacă, se aruncă înainte, îl lovi pe div şi îi reteză capul. Apoi apucă leşul de un picior, îl târî şi îl azvârli hăt departe. Mai târziu se întoarse la fată.

— Bravo, slăvite prinţ, îl lăudă ea.

Şi luă o basma, şterse cu ea faţa prinţului, apoi iarăşi grăi:

— Vino, slăvite prinţ, şi aşază-te aici.

După ce se aşeză, mai vorbiră ce mai vorbiră şi prinţul o rugă:

— Hai să mergem în ţara tatălui meu.

— Cum crezi de cuviinţă, răspunse fata. Eu am să te însoţesc oriunde vrei să mergi.

Şi plecară spre ţara prinţului. După o vreme, se opriră sub platanul cunoscut şi de noi, ridicară cortul şi înnoptară. Dimineaţa, luară un pui de la pasărea Simorgh, se aşezară pe aripile sale şi porniră mai departe. Ajunseră în cetatea şahului acelei ţări unde prinţul omorâse balaurul.

Şahul porunci:

— S-a întors prinţul. Aflaţi dacă doreşte să rămână la noi sau dacă se duce în ţara tatălui său.

Atunci prinţesa merse la prinţ şi îl întrebă:

— Slăvite prinţ, rămâi aici sau te duci în ţara tatălui tău? Pe mine mă iei de nevastă?

— Mă duc în ţara mea, răspunse prinţul. Iar nevastă deja mi-am găsit.

— Ne-ai făcut mult bine, mai zise prinţesa. Spune acum, care îţi este dorinţa?

— N-am nicio dorinţă, răspunse prinţul.

Auzind, prinţesa se duse la şah şi-i dădu acest răspuns:

— Tată, iată ce-a zis prinţul: „Eu mă duc în ţara mea, ce să fac aici?”.

Iar şahul îi făcu daruri bogate şi grăi:

— Slăvite prinţ, bucură-te sănătos de darurile ce ţi le-am făcut şi fii fericit cu aleasa inimii tale!

Nu peste mult timp prinţul şi fata se urcară pe cai, luară cu ei darurile şi porniră împreună spre casă. Aşa ajunseră şi în ţara lui. Dar înainte de a-i atinge fruntariile, oamenii îl vestiră pe şah:

— Mărite şah! S-a întors prinţul!

— Unde e feciorul meu? întrebă acesta.

— Aşteaptă la porţi, răspunseră cei întrebaţi.

Iar şahul se ridică, ieşi la porţi şi mulţumi:

— Slavă cerului că am un fecior destoinic şi că şi-a găsit o nevastă vrednică de el.

Şi şahul îi făcu feciorului o nuntă atât de bogată, încât nimeni nu-şi aduce aminte să mai fi fost alta la fel.

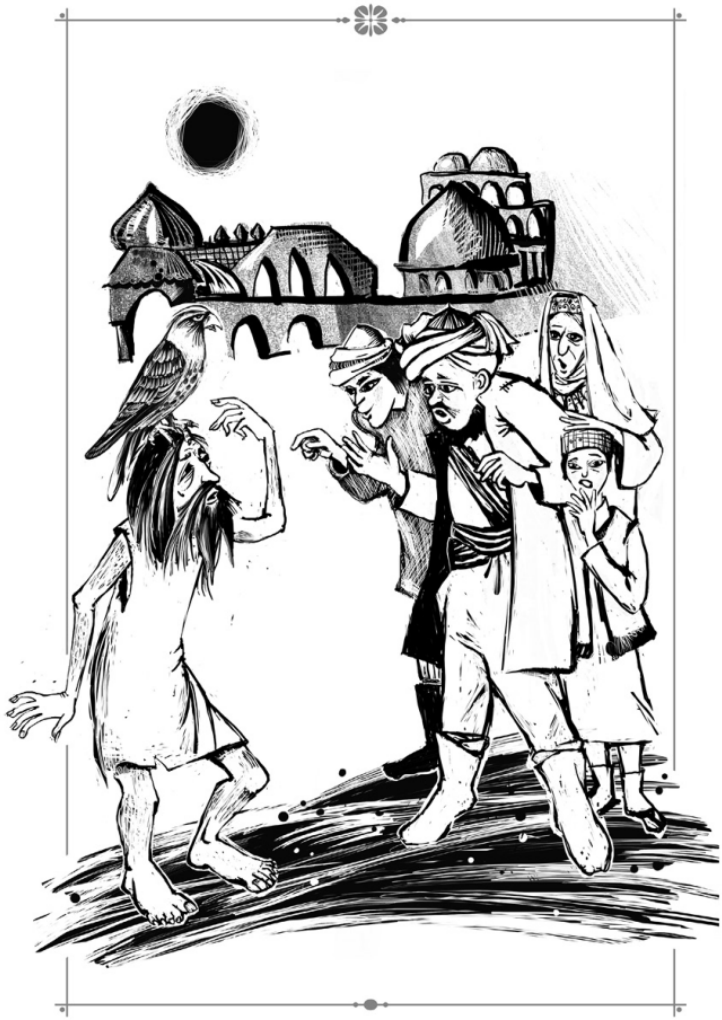

Şahul Odilhon

Demult-demult, cârmuia în Yemen un şah pe nume Odilhon. El era un om foarte drept şi totodată bun la inimă. Zvonul despre bunătatea lui ajunsese până departe. Toţi şahii care îl ştiau îl pizmuiau. Dar iată că, odată, în ţara lui sosiră şapte călători din ţara Bakri1, ca să vadă cu ochii lor, să se convingă de bunătatea şi dreptatea de care auziseră. De aceea se hotărâră să-l roage pe şah să le dea ţara pentru patruzeci de zile. Si iată că ajunseră în Yemen. Când se apropiară de porţi, şahul se nelinişti foarte tare, căci le auzi strigătele.

„Ce poftesc aceşti pribegi?”, se întrebă şi pe dată le porunci vizirilor:

— Scăpaţi de ei dăruindu-le două tăvi de aur şi de argint.

Vizirii le duseră darul, dar drumeţii nu se potoliră.

— Noi dorim să-l vedem pe şah!

Vizirii se întoarseră şi îi ziseră şahului:

— Ei nu doresc aurul şi argintul.

Atunci şahul se întristă şi gândi: „Nu cumva ei îmi vor sufletul?”. Şi se hotărî şahul să iasă şi să-i iscodească. Aşa că le dădu bineţe şi întrebă:

— Ce poftiţi, drumeţilor, spuneţi-mi iute, nu mă chinuiţi, am să vă dau tot ce îmi cereţi!

Şi drumeţii vorbiră:

— Mărite şah, noi am îndurat multe necazuri, mâhniri şi înjosiri. Ne-a ajuns la urechi zvonul că în Yemen cârmuieşte un şah pe nume Odilhon, care este foarte bun şi drept. Asta e pricina pentru care ne-am hotărât să venim la tine, să-ţi povestim de nefericirea noastră şi să-ţi cerem să ne dai ţara pentru patruzeci de zile.

Şahul îi încredinţă:

— Nu pentru patruzeci de zile, ci pentru de o sută de ori patruzeci vă dau ţara mea!

Drumeţii se apucară pe dată de treabă. Unul dintre ei se urcă pe tron şi

deveni şah, iar ceilalţi şase ajunseră viziri. Şi ei începură să arate bunătate şi mărinimie. Chemară oamenii de neam ales şi îi copleşiră cu daruri. Aşa se întâmplă că îl întrecură pe şahul Odilhon în bunătate. Tot poporul începu să-i laude.

Trecură patruzeci de zile, iar şahul Odilhon veni şi ceru înapoi ţara lui de la cei pribegi. Însă aceştia rostiră ca răspuns:

— Tot ce este dat de Allah nu se mai întoarce!

Şahul Odilhon se întristă şi plecă. „Eu însumi, după capul meu, am făcut-o şi se pare că asta este soarta mea", chibzui el. Despre toate cele întâmplate îi povesti soaţei sale, şahiţa, care îl ocărî în fel şi chip:

— Drumeţilor li se dau nimicuri, iar tu te-ai smintit, le-ai dat ţara ta! Cel mai bine ar fi să plecăm de aici, nu trebuie să mai rămânem!

Şi toţi patru, şahiţa Ghilcirahon, feciorul cel mare Şodgiamşid, feciorul cel mic Şofarug şi şahul, se urcară pe patru cai, îşi încărcară avuţia pe alţi patruzeci de cai şi porniră la drum.

În a cincea zi de mers, când se opriră să înnopteze, tâlharii dădură peste ei. Le luară toată avuţia şi fugiră. Şahul se mâhni peste poate: „Pentru ce această nenorocire, de ce să cadă pe capul meu?", se gândi el plângând.

Peste alte cinci zile, când iarăşi se opriră să înnopteze, iarăşi veniră tâlharii. Le luară caii pe care mergeau, ce le mai rămăsese din lucruri şi fugiră. Aşa că se pomeniră toţi patru fără cai şi fără ce mai aveau de-ale gurii. De această dată se văzură siliţi să meargă pe jos.

Şi peste alte cinci zile ajunseră la poalele unui munte. Acolo văzură resturile unui iepure omorât de uliu şi ale unei gazele sfâşiate de lup. Adunară aceste resturi, aprinseră focul şi fripseră carnea. Mâncară şi se aşezară să se odihnească.

Iar în acei munţi se afla adăpostul tâlharilor. Pe mai-marele lor îl chema Tigeorbaman. Şi iată că acest tâlhar, luând cu el cinci oameni, se hotărî să vadă dacă nu era careva prin preajmă. Coborâră din munte, soarele deja asfinţise şi se lăsase noaptea. Dintr-odată, zăriră fum de la un foc. Mai-marele tâlharilor se înveseli şi le zise oamenilor săi:

— S-ar putea ca aici să ne pricopsim cu ceva!

Se grăbiră într-acolo de unde se ridica fumul. Până la urmă văzură focul din depărtare, iar în jurul focului patru oameni, unul dintre ei cu siguranţă femeie. Tigeorbaman se bucură şi porunci celor ce îl însoţeau:

— Aşteptaţi-mă aici, că mă duc cu vicleşug s-o văd pe femeia aceea!

Însă el avea alt gând: „Mă duc şi zic că, vezi Doamne, îmi naşte nevasta şi că nu poate scăpa de chinuri. Nu poate să nască, iar printre noi nu sunt femei

care s-o ajute. Fie ca această femeie să meargă cu mine la nevastă-mea”. Când Tigeorbaman se duse la ei, le vorbi întocmai precum gândise. Şahul socoti că ce auzise era întru totul firesc şi-i îngădui şahiţei să se ducă cu el. Dar împreună cu ea îl trimise şi pe un fecior.

Când Tigeorbaman, şahiţa şi feciorul acesteia se întâlniră cu tâlharii ce aşteptau, mai-marele lor porunci:

— Acum eu încalec. Voi legaţi-o pe şahiţă şi puneţi-o în spatele meu. Pe fecior snopiţi-l în bătaie şi goniţi-l înapoi pe drumul pe care a venit până aici. Dacă femeia începe se ţipe, astupaţi-i gura!

Tâlharii întocmai şi făcură.

Iar feciorul şahului se întoarse, plângând, şi-i istorisi tatălui său toate cele întâmplate:

— Tată, acest om s-a dovedit a fi un tâlhar, iar tâlhari sunt mulţi acolo. Ei i-au astupat gura mamei, au legat-o şi au aruncat-o pe calul acestui Tigeorbaman. Alţi tâlhari m-au lovit şi am fugit până aici mâncând pământul.

Şahul Odilhon nu se putu stăpâni şi izbucni într-un plâns sfâşietor.

Tigeorbaman veni în galop în tabăra tâlharilor, o târî din şa pe şahiţă şi o duse în cortul său. Mâniată, şahiţa îi strigă:

— O, nelegiuitule, m-ai înşelat, m-ai despărţit de bărbatul şi de copiii mei. Oare nu mi-ai spus tu că nevasta ta nu poate naşte, că are nevoie de ajutor de la o femeie şi te-ai rugat de şah să-mi îngăduie să te însoţesc? Dacă acum tu îmi pui viaţa în primejdie, cum ai să-ţi dovedeşti nevinovăţia în faţa Judecăţii de Apoi? N-am să-ţi îngădui să mă înjoseşti. Dacă ai altceva de gând, eu n-am să-ţi ajung nevastă decât respectând obiceiurile întocmai cum se cuvin ele ţinute!

Învoindu-se, Tigeorbaman zise:

— Prea bine, mâine vom respecta datinile întocmai.

Apoi el întinse aşternutul şi se culcă. Iar nefericita de Ghilcirahon plânse întreaga noapte fără încetare şi-l rugă pe Allah cel Atotputernic şi Milostiv: „Apără-i, Doamne, pe bărbatul şi pe copiii mei, ca să ne mai putem vedea”.

Tot în aceeaşi noapte, Tigeorbaman avu un vis în care se făcea că un om intră şi îi vorbeşte: „Tu ştii, Tigeorbaman, că ai adus-o pe femeia asta prin înşelăciune? Du-o pe dată înapoi!”. Aşa îi zise omul şi parcă îl şi lovi peste faţă. Tigeorbaman tresări, se trezi şi se uită: chipul i se schimonosise! Se puse pe dată pe plâns, mustrându-se: „Ce urât m-am purtat! Acum sunt pedepsit pentru purtarea mea! Pe această femeie am s-o duc bărbatului ei şi copiilor, întreagă şi neatinsă”. Şi îndată îi dispăru strâmbătura ce-i cuprinsese chipul. Se ridică, se duse la Ghilcirahon, o trezi din somn şi începu să-i ceară iertare:

— Tu vei fi sora mea, te voi înapoia bărbatului şi copiilor, oriunde ar fi ei,

am să-i caut şi voi face întocmai cum îţi promit!

Şi în ziua următoare, Tigeorbaman trimise câţiva oameni acolo de unde o luase pe şahiţă.

— Alergaţi pe cai, dacă ei sunt încă în acel loc, aduceţi-i, dacă nu-i găsiţi, daţi-ne de veste cât mai grabnic!

Tâlharii alergară într-acolo, dar nu întâlniră pe nimeni. Mânară caii înapoi şi îi povestiră mai-marelui lor totul. Atunci Tigeorbaman ridică pentru Ghilcirahon un cort aparte. Porunci ca frânghiile cortului să fie împletite din mătase şi tot acolo să se afle mărgăritare, iar ferestrele să fie din rubine, smaralde şi crizoliţi. Mai porunci ca înăuntru tot ce va fi aşternut să fie ţesătură de mătase. Şi pentru el făcu un cort asemănător, aşezat chiar la intrarea celui dintâi.

Iar şahul Odilhon, împreună cu copiii săi, merse şi merse până ajunse la un râu. Se apropiară de mal şi înţeleseră că apa era foarte adâncă. Să o treacă prin vad era cu neputinţă. Peste un timp se apropie de ei un călăreţ care întrebă:

— Cine sunteţi voi? Dacă doriţi să treceţi râul, atunci vă trec eu. Eu sunt aici luntraş.

Auzindu-l, se bucurară şi răspunseră:

— Da, te rugăm, trece-ne!

Călăreţul însă îl aşeză pe mezinul şahului în spatele său pe cal şi intră în apă. Ajunse pe malul celălalt şi strigă:

— Şi acum rămâneţi cu bine!

După care porni la drum împreună cu tânărul prinţ.

Şi astfel şahul rămase cu un singur fecior. Se necăji, plânse şi până la urmă hotărî să treacă împreună râul prin vad. Se luară de mână şi intrară în apă. Când ajunseră la mijlocul râului, apa îi cuprinse într-un val puternic, feciorul se desprinse din mâna tatălui şi se înecă. Iar pe şah îl împinse apa pe celălalt mal. Plânse şahul, se amărî şi porni singur mai departe.

Ajunse într-o vale şi acolo întâlni o casă de închinăciune aproape dărâmată. Porni într-acolo, ajunse, privi şi gândi: „Uite, şi acest loc, asemenea mie, s-a ruinat. Ia să mă aşez undeva aproape”. Numai ce gândi asta şi se aşeză lângă un zid. Dintr-odată văzu că înăuntru era un izvoraş. Se ridică, se apropie şi dădu cu ochii de un corn. Îl ridică şi cu el săpă în pământ. De acolo ieşi apă mai multă. Aşa că şahul se hotărî să rămână şi să trăiască mai departe în locul acela.

Şi acolo petrecu şahul doi ani. Iar apa din izvoraş tot curse şi curse. Treptat se ivi acolo o poieniţă, apoi crescu un copac. La copac începură să zboare păsări şi să vină fel şi fel de vieţuitoare. Păsările cântau dimineţile şi-l înveseleau. În acest fel îşi petrecu şahul alţi zece ani din viaţă. Între timp, el se

acoperi de păr, încât ajunsese asemenea fiinţelor necuvântătoare. Până la urmă se hotărî: „Ia să mă duc încotro văd cu ochii, poate am să întâlnesc oameni!”.

Aşa că străbătu un drum de o zi, însă întâlni numai un copac. Se opri lângă el şi se uită în depărtare. Se vedea un sat. Se mai uită, acum cu luare aminte. Toţi locuitorii ieşiseră din casele lor. Odilhon se aşezase la umbră şi începuse să iscodească. Pe neaşteptate îl văzu un om care trecea prin apropiere. Odilhon îi făcu semn cu degetul să se apropie. Când îl zări pe şah, fugi cât îl ţineau picioarele. „Fără îndoială că este un vrăjitor, acum mă mănâncă”, hotărî omul.

Ţara în care ajunsese se numea Bakri. Şahul de acolo pierise demult şi de la el rămăsese un şoim. Când şahul se prăpădise, lăsase cu limbă de moarte vizirilor săi: „După ce nu voi mai fi, lăsaţi şoimul în libertate şi să-l faceţi şah pe omul pe capul căruia se va aşeza”. Făcură întocmai. Şoimul zbură, zbură şi nu se aşeză pe capul nimănui. Iar când, pe neaşteptate, se ivi acolo şahul Odilhon, pasărea se opri pe capul lui. Astfel trebuiră oamenii să-l facă şah pe Odilhon. La început, toţi se temură de el, le lipsi cutezanţa să se apropie, fiindcă semăna mai mult cu o vietate necuvântătoare, era acoperit de păr peste tot. Însă după un timp şahul îşi redobândi înfăţişarea omenească. Supuşii săi se bucurară şi se liniştiră.

După ce se scurse o vreme, toţi oamenii de seamă din această ţară veniră la şahul Odilhon cu rugămintea: „Povesteşte-ne despre tine, destăinuie grijile ce te apasă, dar şi amărăciunile!”. Şi Odilhon începu să istorisească:

— Eu am fost şahul Yemenului. Odată, veniră la mine şapte drumeţi şi-mi cerură să cârmuiască ţara mea patruzeci de zile. Le-am dat-o, iar după patruzeci de zile m-am dus la ei şi le-am cerut să-mi înapoieze ţara. Iar ei nu mi-au dat-o. Atunci, împreună cu şahiţa şi cu doi copii, am hotărât să ne părăsim ţara. Pe drum au dat năvală peste noi tâlharii, ne-au luat toată avuţia şi caii. Iar altă dată tâlharii mi-au răpit şi şahiţa. M-am necăjit şi, împreună cu feciorii rămaşi cu mine, am pornit mai departe. Aşa am ajuns noi la un râu, iar apa era mare, anevoios de trecut. Acolo, nu se ştie de unde, a venit un călăreţ care a zis că ne poate trece pe malul celălalt. L-a luat pe feciorul cel mic, l-a aşezat pe cal, la spatele lui, şi au trecut râul. De pe malul celălalt a strigat: „Rămâneţi cu bine!” şi a dat pinteni calului. Cu feciorul cel mare m-am înţeles să trecem prin vad. Când am ajuns la mijlocul râului, feciorul s-a smuls din mâna mea şi s-a înecat. Iar apa m-a aruncat şi pe mine pe malul celălalt. După această păţanie mi-am dus traiul, singur-singurel, doisprezece ani, într-o vale, lângă nişte ruine ale unui loc de închinăciune, unde se afla un izvoraş. Părul m-a acoperit cu totul, de am ajuns ca o fiinţă neomenească. Am mâncat iarbă, am mers fără haine. Până la urmă mi s-a urât, mi s-a făcut dor de oameni şi m-am hotărât să merg mai

departe. Şi iată că stau aici cu voi”, îşi încheie povestea şahul Odilhon.

Oamenii adunaţi ascultară toate aceste vorbe şi îi cuprinse mila pentru şah. De altfel, ei grăiră:

— Apoi hai să-ţi facem nuntă acum!

La care şahul Odilhon răspunse:

— N-am nevoie de nuntă! Dacă vreţi să mă ajutaţi, aflaţi doi oameni potriviţi ca să am cu cine să-mi petrec vremea.

Căutară îndelung astfel de oameni şi până la urmă găsiră. Îşi amintiră că un pescar avea un fecior nemaipomenit. Pe acest fecior îl scosese pescarul din burta unui peşte prins cu năvodul în râu. Şi iată că îl aduse pe tânăr la şah. Văzându-l, şahul se bucură peste poate. Mai târziu fu adus la şah încă un tânăr. Pe acest tânăr îl aduse acel călăreţ care îl luase pe feciorul şahului. Nici şahul, nici acei tineri nu ştiau unii de alţii. În acest fel începu să trăiască cu ei alături.

Trecură alţi zece ani. Şi încă nu se recunoscură unul cu altul. Dar, odată, veni în acea ţară Tigeorbaman, mai-marele tâlharilor. El îşi aşeză cortul lui şi pe cele ale tâlharilor nu departe de oraş. Tot acolo ridică şi cortul pentru Ghilcirahon. La intrare puse un lacăt şi porunci slugilor să păzească cortul.

După care se hotărî să se ducă şi să se închine şahului. Ajunse la şah, se închină şi îi făcu multe daruri. Şahul îl cinsti cum se cuvenea. După aceea, Tigeorbaman ceru îngăduinţa de a pleca. Şahul îi grăi:

— Rămâi azi să înnoptezi la mine şi doar mâine să te duci!

Însă Tigeorbaman îi destăinui şahului:

— Mărite şah, nu pot înnopta la tine, eu am lăsat la corturi un lucru de mare preţ. Uite, sunt deja douăzeci de ani de când îl păzesc. Dacă rămân la tine se poate pierde.

Atunci şahul îl încredinţă:

— Eu am doi oameni de nădejde, îi trimit pe ei acolo, fie ca ei să păzească acest lucru de preţ al tău.

Iar Tigeorbaman trebui să se învoiască.

Cei doi tineri pe care îi trimise şahul ajunseră la cortul unde se afla Ghilcirahon, se aşezară în apropiere şi începură să-şi povestească unul altuia ce avuseseră de îndurat şi prin ce trecuseră. Iar Ghilcirahon stătea în cort şi asculta toate aceste istorisiri. Când unul din tineri pomeni numele tatălui şi ţara pe care acesta o cârmuise, după ce vorbi despre cei şapte drumeţi care îi ceruseră şahului ţara pentru patruzeci de zile şi care nu o mai dăduseră înapoi, când pe deasupra povesti şi despre toate celelalte care se întâmplaseră cu ei, tânărul ce asculta strigă:

— Se dovedeşte că eu sunt fratele tău!

Iar mama lor, Ghilcirahon, ascultând şi ea toate aceste vorbe, strigă din cort:

— Eu sunt mama voastră!

Pe dată ea se smulse din cort şi alergă spre feciorii săi. Îi îmbrăţişă şi de bucurie izbucni în lacrimi.

Dimineaţa, Tigeorbaman sosi şi ei tot îmbrăţişaţi erau. Văzându-i, turbă de mânie şi fără să stea mult pe gânduri făcu cale întoarsă la şah să se plângă; şi iată cum grăi:

— Prietenii tăi au pângărit lucrul meu cel nepreţuit! Ce mi-a mai rămas de făcut?

În aceeaşi clipă, şahul chemă călăii, poruncindu-le:

— Pe dată duceţi-vă şi tăiaţi-le capul!

Călăii se duseră şi, fără a spune vreo vorbă, le tăiară capul tinerilor. Atunci Ghilcirahon îşi veni în fire şi strigă:

— Dar cum se întâmplă una ca asta, neîntrebând nimic să le tai capul! Ei doar sunt copiii mei! Ce fel de şah e acela care a poruncit să-mi omoare copiii?

Plângând, ea fugi la şah. Când ajunse, îi povesti totul. Numai atunci şahul înţelese că e vorba de şahiţă, iar tinerii pe care el poruncise să-i omoare nu erau alţii decât feciorii lui. Şahul se luă cu mâinile de cap şi începu să-şi jelească feciorii. Aşa de amarnic plângeau amândoi, că toate fiarele şi păsările, auzindu-i, plângeau împreună cu ei şi toţi oamenii de acolo suspinau uitându-se la ei. Atunci, unul dintre apropiaţi îşi aminti că în ţara Rum2 trăieşte un vindecător care e în stare să redea viaţa unuia care a murit. Pe dată se pregătiră oameni să pornească spre acea ţară. După cinci zile, aceştia ajunseră în ţara Rum, îl căutară pe vindecător şi îi povestiră cele întâmplate. Vindecătorul îi ascultă şi zise:

— Bine, am să le înapoiez viaţa acestor tineri! Eu am un leac şi am să mă slujesc de el.

Îl aduseră pe vindecător în ţara Bakri şi îi arătară pe cei doi tineri. El îi reînvie pe dată. Şahul şi şahiţa se bucurară nespus când îşi văzură feciorii vii. Cât de fericiţi puteau fi! După aceea îi făcură daruri vindecătorului, îi dăruiră multe şi felurite nestemate. Astfel întreaga familie a şahului era iarăşi împreună. Ca şi mai înainte, şahul dovedi bunătate şi mărinimie faţă de supuşii săi. Întregul popor al ţării Bakri îl lăudă şi preamări. Iar pe Tigeorbaman îl numi vizir.

În acea vreme, ţara Yemen, unde cârmuiau cei şapte drumeţi, ajunse la pierzanie. Poporul sărăci cu totul, începu răzmeriţa. Şi atunci cu toţii hotărâră să ceară ca şahul Odilhon să-i cârmuiască din nou. Îi scriseră o scrisoare. Scrisoarea ajunse, iar şahul o arătă celor apropiaţi. Aceştia nu se învoiră să-l

lase pe şah. Nici şahiţa, nici feciorii nu se învoiră să se întoarcă acolo. Atunci vizirii hotărâră să-l trimită şah pe Tigeorbaman. Acesta se duse şi cârmui ţara. Şi reîntronă acolo ordinea şi dreptatea, aşa cum era pe vremea şahului Odilhon.

1. Bakri – ţară legendară.
2. Rum – teritoriul de la apusul Iranului; Bizanţ.

Pit alacul şi vulpea

dată, demult, un pitpalac porni să cutreiere câmpurile. Şi ajunse într-un loc unde o vulpe plângea de înfometată ce era. Pitpalacul se apropie şi o întrebă:

— De ce plângi, vulpe?

Iar vulpea răspunse:

— Hei, pitpalacule, eu sunt surdă şi nu aud când mi se vorbeşte atât de încet. Vino mai aproape şi spune-mi ce doreşti.

— Mie mi-e teamă de tine, iar dacă mă apropii prea mult, pui laba pe mine şi mă înfuleci, îi zise pitpalacul.

— De patru zile postesc, mai spuse vulpea jeluindu-se.

Aşa că, încrezându-se în vorbele auzite, pitpalacul se apropie de vulpe. Iar aceasta, ca orice vulpe, îl înhăţă pe dată. Uimit de întâmplare, pitpalacul mai apucă să rostească:

— Vulpe, chiar de ai să mă mănânci, tot n-o să te saturi. Mai bine dă-mi drumul, lasă-mă în voie şi atunci am să te ghiftuiesc.

— Mă vei înşela! îi zise vulpea neîncrezătoare.

Dar pitpalacul stărui:

— Nicidecum, până acum n-am înşelat pe nimeni.

— Atunci jură!

Şi pitpalacul se jură:

— În numele Ziditorului meu, dacă mă cruţi, am să-ţi dau mâncare pe săturate!

Atunci vulpea îl crezu, îl lăsă în voie, şi împreună porniră la drum. Ea păşea în faţă, iar pe urmele ei călca pitpalacul. Şi aşa ajunseră într-un loc unde întâlniră o femeie care mergea ţinând pe cap o strachină. În strachină era o lipie

unsă cu unt. O ducea bărbatului la câmp.

Văzând-o, pitpalacul îi zise vulpii:

— Cumătră, acum mergi mai încet, să o iau eu înainte. Când femeia va da cu ochii de mine, va da jos strachina de pe cap şi mă va fugări. Şi cum vei vedea că pune strachina pe pământ, grăbeşte-te şi mănâncă. Câtă vreme mă va fugări până, uite, colo, la grămada aceea de pietre, tu te vei sătura, iar eu am s-o momesc până la grămada cealaltă, apoi am să zbor.

— Prea bine, încuviinţă vulpea.

Pitpalacul o ajunse pe femeie şi începu să se învârtească înaintea ei. Dând cu ochii de pasăre, femeia stătu şi se gândi: „Se vede că acest pitpalac e beteag, nu poate să zboare”. Puse strachina pe pământ, încercă să prindă pitpalacul, dar acesta se ducea tot mai departe. Şi femeia după el. Astfel că se îndepărtă destul. Mai târziu, pitpalacul zbură.

În tot acest timp, vulpea noastră înghiţi lipia. Iar când femeia se întoarse, vulpea fugi. Găsind strachina goală, femeia se mânie şi făcu cale întoarsă. Coapse altă lipie şi o duse bărbatului, la câmp.

Dar să povestim acum mai departe despre vulpe şi pitpalac.

Pitpalacul veni la vulpe şi o iscodi:

— Ei, cum e, cumătră?

— Prietene pitpalac, fii binecuvântat! În viaţa mea n-am mâncat pe săturate ca acum, se destăinui vulpea.

Şi, mieroasă cum îi este felul, grăi:

— Pitpalac drag, m-ai ghiftuit, acum hai şi stârneşte-mi râsul!

— Prea bine, se învoi pitpalacul, vino după mine.

Şi vulpea porni, iar pitpalacul înaintea ei. Ajunseră într-un loc unde se afla o casă. În casă, un om aţâţa focul în vatră, pe când femeia lui amesteca nişte terci.

Pitpalacul îi zise vulpii:

— Cumătră, să intrăm înăuntru!

— Bine, se învoi vulpea, curioasă.

Când intrară în prima odaie, pitpalacul mai zise:

— Fii cu luare aminte, vulpe, eu am să intru întâi.

Şi zbură pitpalacul înăuntru, zbură până în faţa acelui om, pe laviţă, apoi se întoarse. Văzându-l, femeia aruncă cu lingura după el, dar nu-l lovi pe pitpalac – lingura nimeri drept în capul bărbatului şi obrazul acestuia se umplu tot de terci. Pe vulpe o bufni râsul, şi aşa râdea, că nu se mai putea opri. Era gata-gata să plesnească de atâta râs. De-abia izbuti să iasă afară din casă.

Pitpalacul se apropie de vulpe şi întrebă:

— Ei, cum e?

Iar vulpea răspunse:

— Pitpalac drag, niciodată în viaţa mea n-am râs atât de mult şi cu poftă ca azi!

Şi iarăşi vulpea îl rugă pe pitpalac:

— Tu mi-ai dat de mâncare, tu m-ai făcut să râd, dar acum fă într-un fel ca să plâng!

Iar pitpalacul vorbi şi el:

— Buna mea cumătră, e uşor să fac să-ţi curgă lacrimile, însă mă tem că ai să te mânii după aceea.

— Nu, în niciun chip n-am să mă supăr, hai să mergem!

Şi se duse pitpalacul la palatul padişahului, având-o alături şi pe vulpea noastră. Ajunşi acolo, pitpalacul îi zise vulpii:

— Tu aşteaptă aici. Eu intru şi mă întorc curând.

Vulpea se aşeză, iar pitpalacul zbură în curte. Cum ogarii padişahului erau acolo, zăriră iute pasărea şi porniră în goană după ea. Pitpalacul îi momi spre vulpe. Când ogarii dădură cu ochii de cumătră, îi luară acum ei urma. Dar şi vulpea o luă la sănătoasa. Şi aşa de repede alerga, că nici nu se poate povesti. Cu toate acestea, un ogar al padişahului o ajunse şi o apucă de coadă. Când trase mai tare, rămase cu coada în dinţi. Iar vulpea, cum-necum, izbuti să se ascundă în vizuină, unde ogarii n-o mai ajungeau. De-abia atunci câinii se întoarseră, iar pitpalacul se apropie de vulpe şi o întrebă:

— Ei, cum e, cumătră?

Dar vulpea nici nu mai dorea să vorbească cu el. Iar pitpalacul se apropie şi mai mult şi văzu că vulpea nu mai avea coadă. Înveselit, o întrebă iarăşi:

— Drăguţo, dar unde ţi-e coada?

Iar vulpea de mânie îl şi înhăţă. Şi iată cum, din nou, pitpalacul se află în colţii vulpii.

Atunci pitpalacul se jelui:

— Se înţelege, acum te-ai hotărât să mă mănânci, nu-i aşa?

— Se înţelege, răspunse vulpea.

Dar pitpalacul mai zise:

— N-ai decât, însă uite cum stă treaba. Eu am îndeplinit tot ce-ai poftit. Acum îndeplineşte-mi şi tu o dorinţă măcar!

— Ce dorinţă? îl iscodi acum şi vulpea.

— Cât de mult am mers împreună, niciodată nu te-am auzit cum cânţi. Arată-mi ce glas ai, şi asta înainte de a muri…

— Prea bine, se învoi vulpea.

Şi cumătra deschise gura mare-mare, iar pitpalacul pe dată îşi luă zborul.

De atunci vulpea a rămas cu gura căscată.
Asta e tot.

Trei surori

În vremurile de demult, în anii care deja au trecut, a fost aşa sau n-a fost.

În acei ani trăia un om nevoiaş. Din toate bunurile lumeşti, Allah nu-i dăruise decât trei fete. Fetele lui crescură, dar nimeni nu dori să se însoare cu ele.

Şi iată că, într-o bună zi, toate trei se duseră să aducă apă de la izvor. Şi în vreme ce mergeau, sporovăiau:

— Dacă m-ar lua şahul de nevastă, zise una dintre ele, şi mi-ar da un blid cu făină, aş fi în stare să dau mâncare la toţi oamenii din oraş.

Intră în vorbă şi a doua fată:

— Dacă m-ar lua şahul de nevastă şi mi-ar da fire toarse pentru o bucăţică de ţesătură, eu cu această pânză aş îmbrăca toţi oamenii din acest oraş.

Mezina spuse şi ea surorilor:

— Ceea ce voi aţi dori să faceţi eu nu mă simt destoinică să duc la bun sfârşit. Iar dacă şahul m-ar lua pe mine de nevastă, atunci eu i-aş dărui un băiat cu părul auriu şi o fetiţă frumoasă.

Vorbele spuse de fete le ascultă vizirul şahului. El se duse la şah şi îi povesti totul. Şahul dori să le ia de neveste. Omul nostru nevoiaş ce mai putea face? Le dădu pe toate trei de neveste şahului. Nunta se întinse pe trei zile, apoi şahul le luă la el la palat. Se scurseră alte şase zile şi şahul aduse blidul cu făină.

— Uite făina, dă mâncare întregului meu oraş!

— Prea bine, răspunse soaţa şi începu să fiarbă o ciorbă, care după două ore se putea deja mânca.

Ceru să fie împărţită la oameni. Dar se dovedi a nu fi de ajuns decât pentru o singură familie.

Îl vestiră pe şah:

— Soaţa ta n-a fost vrednică să sature întregul oraş cu un blid cu făină.

Atunci şahul porunci:

— Lăsaţi-o în pace!

Şi mai dădu o poruncă, cu gândul la a doua fată:

— Dar aduceţi-i fire toarse pentru o bucată de pânză. Fie ca ea să-i îmbrace pe toţi oamenii din oraşul meu.

Îi aduseră şi ei firele toarse pentru pânză şi îi ziseră:

— Din aceste fire ţese şi fă veşminte pentru toţi oamenii din oraş.

— Bine, se învoi ea.

Şi începu să ţească. Ţesu două zile, după care se apucă să croiască. Croi, după care cusu. Cusu şi cusu şi până la urmă din mâinile ei ieşi o cămaşă, dar pânza se dovedi a nu fi îndeajuns pentru mâneci.

Slujitorii se duseră din nou la şah şi îl vestiră:

— Nici această soaţă a ta nu şi-a dus până la capăt făgăduiala.

Iar şahul îi sfătui:

— Lăsaţi-o şi hai să vedem ce facem cu mezina.

Ea spusese: „Eu i-aş dărui şahului un băiat cu părul auriu şi o fată frumoasă”.

Şi uite că, atunci când era aproape gata să-şi îndeplinească gândul, surorile ei începură să o pizmuiască şi se vorbiră între ele:

— Ce ne rămâne să mai facem cu ea? Dacă îşi va duce la bun sfârşit legământul făcut, la amândouă ne va fi ruşine.

Şi atunci sora mai mare o îndemnă pe cea mijlocie:

— Surioară, du-te şi spune-i meşterului să facă o lădiţă. Când ea va naşte băiatul cu părul auriu şi fata cea frumoasă, noi îi furăm copiii, îi punem în lădiţă şi lădiţa o aruncăm pe apă.

— Bine, se arătă gata sora mijlocie.

Plecă şi porunci meşterului:

— Meştere, să-mi lucrezi o lădiţă.

— Voi face întocmai, răspunse acesta.

Şi se întâmplă ca şahul să dorească să plece la vânătoare. Atunci soaţa cea tânără îi zise:

— Mărite şah, rămâi. Dacă pe neaşteptate mă îmbolnăvesc? Când tu nu vei fi aici, surorile mele cine ştie ce vor face cu mine!

Dar şahul o linişti:

— Atunci când nu te vei simţi bine, petrece şi bucură-te. Însă de îndată ce voi auzi, mă voi întoarce la tine într-un suflet.

Pe scurt, şahul plecă la vânătoare. Nu trecură decât trei ceasuri şi nevasta lui nu se simţi bine. Despre acest lucru şahul nu află nimic. Când născu şi ochii copiilor văzură lumina soarelui, veniră şi surorile şi îi ziseră:

— Surioară, du-te şi vesteşte-i pe toţi de această bucurie!

Aşa că mezina plecă să îi cheme pe toţi la petrecere. Iar în vremea asta surorile înşfăcară copiii, îi înfăşurară într-un ştergar şi îi ascunseră de priviri străine. Iar în locul lor puseră în aşternut doi căţei. Femeia se întoarse, se uită în aşternut, iar acolo erau doi căţei. Aşa o ruşine o cuprinse, că nu mai putea ridica privirea din pământ.

O lăsăm pe ea aici şi să povestim despre surorile ei.

Surorile se duseră la meşter, luară de la el lădiţa, aşezară în lădiţă copiii şi o aruncară pe apă. Iar pentru a-l vesti pe şah trimiseră un călăreţ – cică du-te şi spune-i: „Nevasta ta a adus pe lume doi căţei!”. Călăreţul dădu fuga la şah şi grăi:

— Cele mai bune urări, mărite şah, ţi s-au născut doi căţei!

Şahul se tulbură, se întunecă la faţă şi porunci:

— Vestitor de lucruri rele, du-te la mine acasă, dă-i nevestei o seceră şi un pălmar din piele. Fie ca ea să se ducă în pădure şi să adune spini pentru foc. Dar grăbeşte-te, ca atunci când voi sosi eu acasă, pe ea să n-o mai găsesc.

Trimisul zori spre casă, îi dădu nevestei şahului secera şi pălmarul şi o îndemnă să plece la pădure după spini.

O lăsăm pe ea aici şi să vedem ce s-a întâmplat cu lădiţa.

Aruncată în apă, lădiţa pluti pe un şanţ aproape de grădină. Iar în acest timp, grădinarul stropea. Pe neaşteptate, văzu că apa din şanţ seacă. Se apropie şi găsi lădiţa înţepenită de-a curmezişul. Grădinarul scoase lădiţa din apă şi o deschise. Se uită: înăuntru, doi copilaşi, fetiţă şi băieţel. Luă lădiţa şi o duse acasă. Când ajunse, îşi strigă nevasta şi îi arătă:

— Nevastă, Allah nu ne-a dat copiii noştri şi uite că am găsit o fetiţă şi un băieţel. Hai să-i oprim şi să-i creştem noi.

Nevasta se învoi.

Şi iată cum grădinarul începu să se ducă în fiecare zi la bazar să cumpere lapte şi grăsime pentru gătit. Se întorcea acasă şi le dădea să mănânce.

Odată, soaţa mai în vârstă a şahului se duse la grădinar şi ce văzu? Grădinarul avea un fecior cu părul auriu şi o fată foarte frumoasă.

— De unde ai copiii aceştia? îl întrebă pe grădinar, care răspunse:

— I-am găsit pe drum.

Iar când el zise aceste vorbe, nevasta şahului începu să ghicească, gândindu-se: „Oare să fie tocmai acei copii pe care i-am aruncat cândva pe apă?”.

Ieşi din casa grădinarului şi se îndreptă spre casa ei. Se duse să-i spună şi surorii sale:

— Vai, soro, uite ce năpastă pe capul nostru!

— Dar ce s-a întâmplat? întrebă aceasta.

— Îţi mai aduci aminte că noi am aruncat, cândva, nişte copii pe apă? Se dovedeşte că acei copii trăiesc, îi destăinui sora mai mare. Ce să ne mai facem acum? Cum să scăpăm?

Sora mijlocie vorbi astfel:

— Du-te poimâine acolo şi uită-te – dacă stăpânii casei lipsesc, spune-i fetei: „Fratele tău nu te iubeşte deloc!”. Ea va începe să-ţi spună că nu este adevărat, dar tu împotriveşte-te: „Dacă te iubeşte cu adevărat, atunci să-ţi aducă din ţara divilor o rochie cusută din gheare de vulpe. Spune-i asta diseară, când ajunge acasă”. Şi atunci noi o să-i facem de petrecanie băiatului, iar în ce-o priveşte pe fată, cu ea va fi mai uşor să terminăm.

— Prea bine, se învoi sora.

Şi aşa cum se înţeleseseră, se duse la grădinar, intră în casă, iar acolo nu era decât fata, care stătea aşezată lângă vatră. Sora mai mare se aşeză alături de fată şi amândouă începură să vorbească. Vorbiră de una şi de alta, după care nevasta şahului întrebă:

— Te iubeşte fratele tău?

— Mă iubeşte foarte mult, o încredinţă fata.

— Nu, nu-i adevărat, îi zise femeia, dacă fratele tău te-ar fi iubit, ţi-ar fi adus o rochie din gheare de vulpe.

— Dar de unde s-o ia? întrebă fata.

— O aşa rochie se găseşte în ţara divilor, îi spuse. Când vine fratele tău, să începi să plângi şi nu vorbi cu el, nu scoate nicio vorbă. Lasă că odată o să găsească el acea rochie.

La apusul soarelui veni şi fratele acasă, se duse la soră-sa şi ce văzu? Ea plângea. O întrebă:

— Surioară, de ce plângi?

— Pleacă de-aici, tu nu mă iubeşti.

— Cum aşa, fireşte că te iubesc, chiar foarte mult, o încredinţă el.

— Dacă mă iubeşti, pleacă în ţara divilor şi adu-mi de acolo o rochie făcută din gheare de vulpe.

— Mâine mă şi duc!

La răsăritul soarelui, în ziua următoare, băiatul se sculă şi porni la drum. Merse, merse şi ajunse la un izvor. Se aşeză să-şi tragă sufletul, îşi scoase ce avea de-ale gurii şi începu să mănânce.

Termină de mâncat şi dădu să plece. Se uită în depărtare şi văzu o dâră de fum care se ridica în văzduh. Îşi ridică poalele halatului, ca să nu-l stânjenească la mers, şi le prinse la cingătoare şi porni într-acolo. Cam peste trei ceasuri ajunse şi văzu că era o căsuţă prăpădită. Intră şi înăuntru o minunată femeie era aşezată lângă vatră. Îi dădu bineţe, la care ea răspunse pe dată:

— Bine că mi-ai făcut urarea. Altfel te-aş fi făcut să arăţi ca o bucată de carne crudă!

La care băiatul răspunse:

— Chiar dacă faci din mine o bucată de carne crudă sau fiartă, eu tot am venit azi la tine.

Să vă spunem adevărul? Femeia se îndrăgostise pe dată de el şi nu dorise decât să glumească, îngrozindu-l.

Şi femeia se ridică de la locul ei, luă o saltea şi un covor, pe care îl întinse pe o laviţă, şi zise:

— Urcă-te pe laviţă!

De teamă, o ascultă şi se urcă. Se urcă şi ea, se aşeză alături şi începu să-l descoasă:

— Tinere, cu ce gând ai venit la mine, în bordeiul acesta dărăpănat?

— Sora mea m-a trimis să-i aduc o rochie făcută din gheare de vulpe, răspunse băiatul.

— Bine, îl linişti femeia, am să-ţi găsesc o rochie din gheare de vulpe.

Băiatul i se aruncă la picioare drept mulţumire, dar ea îl ridică şi îi zise:

— Nu te purta aşa. Acum am să-ţi aduc acea rochie.

Plecă şi nu peste multă vreme se întoarse cu rochia. Băiatul o primi, îşi luă rămas-bun şi se îndreptă spre casă.

Ajunse acasă şi îi dărui rochia surorii sale, care aşa se bucură, de parcă crescuse până în ceruri.

Trecură trei zile şi când nimeni nu era acasă în afara fetei, veni iarăşi mătuşa ei, că mătuşă îi era doar. Din nou o descusu:

— Fratele tău te iubeşte?

— Fără îndoială, răspunse fata. Dacă nu m-ar fi iubit, mi-ar fi adus el oare acestă rochie?

La care femeia îi vorbi în chip prefăcut:

— Într-adevăr, te iubeşte, dar nu foarte mult. Dacă te-ar fi iubit foarte mult, atunci ţi-ar fi adus o oglindă fermecată în care poţi vedea întreaga lume.

— Dar eu ce pot face pentru asta? căută să afle fata.

— Diseară, când el vine acasă, apucă-te să plângi iarăşi, şi atunci îţi va aduce oglinda.

Fata începu să nu mai poftească nimic, să se împotrivească celor auzite, însă mătuşa multă vreme încercă s-o înduplece şi până la urmă izbuti s-o facă să se învoiască.

Seara, veni fratele şi ce văzu? Din nou sora sa plângea.

— Surioară, de ce plângi?

— Tu nu mă iubeşti în niciun chip, i se plânse ea.

— Cum nu te iubesc? Mi-ai cerut rochie, rochie ţi-am adus.

Fata recunoscu:

— Adevărat, rochie mi-ai adus, acum adu-mi oglinda fermecată în care poţi vedea lumea întreagă.

Sărmanul, nu-i mai rămăsese nimic de făcut. Se culcă şi dis-de-dimineaţă se sculă şi se îndreptă şi de această dată tot spre acea femeie. Spre seară ajunse la bordeiul ei. Femeia se uită: iarăşi venise prietenul ei. Îl primi ca pe un oaspete scump, îi puse în faţă ceai şi începu să-l descoasă de-a fir-a-păr:

— Ia zi, dragul meu, care ţi-e nevoia de această dată?

Şi el povesti şi totodată îi ceru:

— Eu am o singură surioară, frumoasă cum nu e alta. O iubesc ca pe ochii din cap. I-am dus rochia pe care mi-ai dat-o tu, dar ea mi-a mai poruncit: „Du-te şi adu-mi oglinda fermecată!”. Dar eu nu ştiu unde s-o caut. De aceea am şi venit la tine. Mă ajuţi sau nu, nu ştiu, atâta vreme cât în afară de tine n-am la cine să mă duc.

Peri, fiindcă femeia era în fapt o peri, îi vorbi:

— Dragul meu, eu n-am oglinda fermecată. În schimb, am o soră cu ani mai mulţi decât mine şi ea are oglinda asta. Ia să mă duc eu la ea şi, dacă se învoieşte, îţi aduc oglinda. Însă dacă nu se învoieşte, atunci nu mai e nimic de făcut.

— Bine, se arătă mulţumit băiatul.

Noaptea şi-o petrecu acasă la peri, iar dimineaţa peri plecă la sora ei. Văzând-o, soră-sa îi ieşi înainte cu vorbele:

— Bine ai venit, surioară, de mult n-ai mai trecut pe-aici, doar ştii cum se zice pe la noi: „Cine a strâns mărăcinii de pe drumul pe care ai venit?”. Adică bine ai venit!

— Pentru o faptă bună am venit la tine, surioară, o încredinţă peri.

— Ce doreşti să-mi ceri?

— Dă-mi oglinda ta fermecată.

— Inima dacă mi-ai fi cerut-o, eu n-aş fi zis nu, iar cât priveşte oglinda, nici vorbă, bineînţeles că ţi-o dau!

Plecă după oglindă şi o aduse. Sora cea tânără, acum şi prietena noastră,

primi oglinda, mulţumi şi porni la drum spre casă.

Băiatul văzu că ea adusese oglinda şi cât se bucura de mult. După ce o primi, îi mulţumi, îşi luă rămas-bun de la peri şi se întoarse la casa lui. Se duse la soră-sa. Şi aceasta înţelese că fratele îi adusese oglinda, o luă şi privi în ea, iar în ea se vedea lumea toată! Şi atât se bucură, de nu se poate spune în vorbe puţine.

După cinci-şase zile, iarăşi apăru mătuşa ei. Din nou o iscodi:

— Ia zi, cum e, te iubeşte fratele tău sau nu?

— Cum să nu mă iubească, răspunse ea hotărâtă. Eu i-am cerut rochie din gheare de vulpe şi el mi-a adus, i-am cerut oglinda fermecată, şi oglinda mi-a adus-o. Vezi singură că mă iubeşte.

Dar mătuşa o tot sâcâi:

— Fără îndoială, doar că te iubeşte prea puţin. Dacă te-ar fi iubit foarte mult, atunci ţi-ar fi făcut rost de un papagal înzestrat cu darul vorbirii. Căci un astfel de papagal ţi-ar povesti despre tot ce se petrece în lume. Cum fratele tău merge peste tot, tu stai aici de una singură şi te plictiseşti. Papagalul te-ar veseli.

— Dar cum să fac? întrebă fata.

— Când fratele tău vine diseară, încercă femeia şi de această dată să o sfătuiască, pune-te pe plâns şi cere-i un papagal înzestrat cu darul vorbirii. Îi vei frânge iarăşi inima, nu se va împotrivi şi va pleca să ţi-l aducă.

Le lăsăm pe ele acolo şi întrebăm: „De ce o îndeamnă mătuşa? De ce o stârneşte pe fată să-i ceară fratelui să-i găsească un papagal înzestrat cu darul vorbirii?”.

La aceste întrebări noi răspundem astfel: „Fata este foarte naivă, că, orice i s-ar spune, ea îi crede pe toţi. Iar să găseşti un papagal înzestrat cu darul vorbirii este nespus de greu. Nu-l poate găsi decât un om curat, fără de păcate. Mulţi s-au dus după un astfel de papagal, însă acasă nu s-au mai întors, fiindcă păcatele se plătesc”.

Povestim din nou despre fată.

Mătuşa plecă, iar fata iarăşi se puse pe plâns. Seara veni fratele ei şi văzu că fata plângea în hohote. O întrebă:

— Surioară, de ce plângi?

— Pleacă de-aici, tu nu mă iubeşti, i se jelui ea.

— Surioară, eu te iubesc foarte mult.

— Dacă mă iubeşti, adu-mi un papagal înzestrat cu darul vorbirii şi pe deasupra şi înţelept.

— Surioară, nu mai plânge, mâine, când se luminează de ziuă, plec după papagal, o încredinţă băiatul şi fata se linişti.

Trecu vremea, băiatul se trezi cu noaptea în cap, îşi prinse poalele halatului în cingătoare şi din nou porni spre acea peri cunoscută de el, dar şi de noi.

Ajunse la peri şi ea îi ură:

— Bine ai venit!

Aduse un ceai şi începu să-l descoasă pe băiat:

— De ce eşti amărât, dragul meu?

— M-a trimis surioara după un papagal înzestrat cu darul vorbirii şi înţelept pe deasupra, îi răspunse el. Eu ţi-am spus că nu am pe nimeni şi de aceea am venit aici, că poate tu o să mă ajuţi.

— Papagal înzestrat cu darul vorbirii! se minună peri. Vai, mulţi tineri au tot mers după acest papagal, dar niciunul nu s-a întors. Toţi s-au făcut stană de piatră, au împietrit. Şi bărbatul meu s-a dus acolo şi nici până acum nu s-a întors. E adevărat că tu nu ţii atât de mult la viaţă. Dacă e aşa, atunci du-te!

Iar băiatul îi răspunse:

— Mai bine să ajungi stană de piatră decât să te prefaci în ţărână, de aceea trebuie să mă duc.

Şi atunci femeia, iarăşi amintim că ea era de fapt peri, îi arătă drumul de urmat:

— Cum porneşti de aici, pe drum vei întâlni şapte izvoare. Scaldă-te de şapte ori în ele. Şi, după ce ieşi curat, aşază-te sub un copac de acolo şi fă-ţi rugăciunea. Dacă Allah îţi iartă păcatele, atunci papagalul înzestrat cu darul vorbirii va veni el însuşi în zbor şi va coborî pe umărul tău. De nu te iartă, atunci te vei preface în piatră, vei împietri.

— Bine, răspunse băiatul şi porni la drum.

Ajunse la acele izvoare, se scăldă în ele, se opri sub copac şi începu să se roage: îşi îndreptă faţa în sus şi chemă cerul. Şi câtă vreme se rugă, picioarele îi intrară în pământ şi aşa se trezi îngropat până la genunchi.

Acum nu vom mai vorbi de băiat, ci vom povesti despre sora sa.

Fata se uită în oglinda fermecată şi văzu că fratele ei este îngropat până la genunchi. Ţipă, sări şi alergă în ajutorul lui. Şi pe când fugea, pământul îi ajunsese tânărului deja până la piept. Veni acolo, îl prinse de gât pe frate şi izbucni într-un hohot de plâns. Atât de tare plângeau amândoi, că parcă din ochi le picura sânge.

Şi atunci Allah îi iertă băiatului păcatele, iar papagalul înzestrat cu darul vorbirii sosi în zbor şi se opri pe umărul lui. Chiar în acea clipă băiatul deveni iarăşi cel dinainte, cu amândouă picioarele călcând pe pământ.

Băiatul luă papagalul înzestrat cu darul vorbirii şi îl sărută pe creştetul capului. Şi cu toţii se îndreptară spre casă.

Iar acum vă povestesc despre mătuşa lor.

Mătuşa se temea acum să se mai ducă pe la ei. De ce? Fiindcă, dacă se ducea, atunci ei aveau să afle de uneltirile puse la cale, căci acel papagal înzestrat cu darul vorbirii avea să-i povestească fetei despre toate.

Odată, fata şi fratele ei se îmbrăcară cu haine alese şi plecară să se plimbe în grădină. Fata se dichisi cu rochia din gheare de vulpe, în mână luă oglinda fermecată, iar fratele purta pe umăr papagalul. Tatăl lor, grădinarul, îi conduse. În acelaşi timp, şahul ieşi şi el în grădină să se plimbe, îi văzu pe copiii grădinarului şi se îndrăgosti de fată. Seara, şahul se întoarse la el la palat şi trimise un om la grădinar ca să-i ceară fata de nevastă.

Ce-i rămânea grădinarului de făcut? Astfel, el grăi:

— Dacă şahul mi-ar fi cerut inima, şi inima i-aş fi dat-o, iar pe fată – cu atât mai mult.

Trimisul se întoarse la şah şi zise:

— Pregăteşte-te de nuntă. Grădinarul îţi dă fata.

— Pe când să hotărâm nunta? îşi întrebă şahul vizirii.

Şi ei rostiră:

— Plecăm să-l întrebăm pe mollah, el ne va spune când.

Se duseră la mollah şi acesta le zise: „Bine aţi venit!”, apoi îi iscodi:

— Ce vânt v-a adus aici?

— Şahul ne-a trimis, zicând: „Mă pregătesc de nuntă, aşa că duceţi-vă şi întrebaţi-l pe mollah de ziua sortită”.

— Prea bine, răspunse el.

Se ridică mollahul de unde era aşezat, plecă şi veni cu o carte şi începu să citească. Se adresă apoi vizirilor:

— În această carte scrie aşa: „Dacă şahul doreşte să se însoare, fie ca vreme de şase zile să facă în aşa fel ca toţi oamenii să petreacă, şi numai după aceea să facă nunta”. Acesta a fost răspunsul cărţii. Dacă şahului i se pare că şase zile ar fi prea mult, n-are încotro. Asta este.

Vizirii răspunseră:

— Aşa să fie, cartea ştie cel mai bine!

Se ridicară şi se întoarseră la şah. Şahul îi întrebă:

— Ce-a zis mollahul?

— Mollahul a zis: „Până la nuntă, şahul trebuie ca timp de şase zile să facă să petreacă toată lumea, iar după aceea poate face nunta”, mărturisiră vizirii.

I se păru şahului că şase zile e prea mult, dar n-avu încotro.

Îi lăsăm aici pe cei de mai sus şi să povestim ceva şi despre grădinar.

Grădinarul era atât de bucuros, că nu se poate spune. Însă din ziua în care el

promisese s-o dea pe fată şahului, papagalul înzestrat cu darul vorbirii amuţi – nu mai scoase nici măcar o vorbă. Atunci fata îl întrebă:

— Prieten drag, de ce nu mai vorbeşti cu mine?

Papagalul începu să plângă. Şi în acelaşi timp cu papagalul vărsă lacrimi şi fata. Tot atunci intră în casă fratele şi văzu că amândoi plângeau. Întrebă:

— De ce plângeţi?

Răspunse papagalul:

— Eu n-am văzut niciodată ca un tată să o ia de nevastă chiar pe fata lui.

Băiatul se tulbură şi începu să iscodească ce se întâmplă şi despre ce este vorba. Papagalul cel înzestrat cu darul vorbirii îi lumină pe de-a întregul:

— Voi nu sunteţi copiii grădinarului.

— Atunci ai cui suntem? dori să afle fata, iar papagalul le dezvălui taina:

— Sunteţi copiii şahului. Mama voastră se află acum la palat, în mână are o seceră, cealaltă mână e vârâtă într-un pălmar. Ea strânge spini din pădure pentru foc.

— Dar de ce asta? întrebă băiatul.

— Staţi jos, le porunci papagalul înzestrat cu darul vorbirii şi începu să le povestească.

Le destăinui toată istoria, de la un capăt la altul. Izbucni în plâns şi băiatul. Tot atunci în casă apăru grădinarul şi ce văzu? Toţi plângeau. Cum dădu cu ochii de grădinar, băiatul întrebă:

— Tată, spune adevărul, noi suntem copiii tăi sau nu suntem?

Mărturisirea grădinarului sună aşa:

— Dacă e să spun adevărul, nu sunteţi ai mei. V-am găsit în şanţul care aduce apa în grădină.

Atunci papagalul înzestrat cu darul vorbirii îi povesti totul şi grădinarului, care se puse şi el pe plâns. Apoi grădinarul se ridică şi porni cu greu spre şah. Intră în palat şi i se înfăţişă şahului, care nu izbuti să rostească nicio vorbă, când grădinarul îl întrebă:

— Tu doreşti s-o iei de nevastă tocmai pe fata ta?

— Cum aşa? strigă şahul.

Iar grădinarul îi povesti totul de la început şi până la sfârşit şi atunci lacrimile şiroiră pe obrajii şahului.

De aceea, şahul porunci călăilor:

— Duceţi-vă şi prindeţi-le pe nevestele mele, legaţi-le de cozile a două iepe, iar pe urmele iepelor mânaţi nişte armăsari. Goniţi-i pe toţi în pădure. Mai târziu, strângeţi oasele acestor nemernice şi aruncaţi-le în foc, iar cenuşa împrăştiaţi-o în râu.

Şi mai porunci:

— Găsiţi-mi acea nevastă care strânge acum spini, gătiţi-o în veşminte alese şi aduceţi-o aici.

Călăii se ridicară, prinseră cele două neveste ale şahului, le legară de cozile iepelor, iar în urma acestora dădură drumul armăsarilor. Iepele o luară la goană din pricina armăsarilor şi târâră după ele femeile. Apoi adunară oasele lor, le arseră în foc, iar cenuşa o împrăştiară în râu.

Iar pe cea de-a treia nevastă o gătiră frumos şi o înfăţişară şahului. Atunci şahul grăi:

— Duceţi-vă şi aduceţi din casa grădinarului pe fata şi pe băiatul meu!

Îi aduseră şi şahul puse la cale un ospăţ ce ţinu şapte zile şi şapte nopţi.

Şahul ajunse să fie fericit.

Iar mie mi-a dăruit un măgar şchiop. De-abia am ajuns aici.

Norocul neghiobului

Aşa fost sau n-a fost. Dar doi fraţi au fost odată. Unul dintre fraţi era foarte bogat, iar celălalt n-avea de niciunele. Cel bogat dormea ziua până se înnopta, nu muncea, iar celălalt, săracul, se trudea din greu cât era ziua de lungă şi era lipsit de orice bun. Aceasta era şi pricina uimirii sale: „Eu niciodată nu pierd vremea, muncesc, dar avuţie n-am. Pe când fratele meu nu iese din casă, nu i se leagă nimic de mâini şi averea la el se află. Oare de ce este aşa?”.

Şi iată că, într-o noapte, omul nostru sărman se duse pe ogor şi se uită. Dăduseră drumul la apa din şanţ pentru udat. Se gândi: „Se pare că fratele meu cel avut munceşte noaptea. Ia să văd cine a dat drumul la apă”. Se duse şi privirea îi întâlni o făptură care ridicase stăvilarul şi lăsase apa să curgă pe şanţuri. Când dădu cu ochii de om, făptura o rupse la fugă.

Omul o ajunse, o prinse şi întrebă:

— Cine eşti, de ce laşi apa să curgă pe ogorul fratelui meu?

Iar făptura răspunse:

— Eu sunt norocul fratelui tău.

Omul se minună şi gândi: „Vai de mine, e de mirare! Uite ce om norocos e fratele meu. Stă acasă şi norocul munceşte în locul său. Iar eu mereu trudesc şi nu-mi ajunge să-mi duc zilele!”. Aşa că întrebă:

— Uite, tu eşti norocul fratelui meu, aşa că spune-mi şi mie, norocul meu unde se află? Mă duc să-l găsesc şi eu.

Răspunsul acelei făpturi sună astfel:

— Norocul tău se află în locul unde două râuri îşi unesc apele.

Săracul se hotărî şi grăi:

— Plec să-mi caut norocul.

Dar norocul fratelui îl sfătui:

— Dacă te duci, îţi afli norocul tău. Însă când mergi după el, fii cu băgare de seamă la tot ce întâlneşti pe drum.

— Bine, încuviinţă omul nostru.

Se duse acasă, îşi găti de-ale gurii pentru drum şi porni.

Ajunse într-un loc unde un cal păştea într-o poiană. Şi oricâtă iarbă păscuse, calul nu se îndreptase, era slab şi fără păr. Văzându-l pe omul sărac, calul se apropie şi întrebă:

— Încotro ai pornit-o, omule?

— Am plecat să-mi aflu norocul, răspunse el.

— Oare îţi găseşti norocul? mai întrebă calul.

— Poate dă Allah şi-l găsesc.

Atunci calul se rugă:

— Dacă îţi găseşti norocul, întreabă-l şi de mine. Spune-i aşa: „Într-un loc este un cal care mănâncă întruna iarbă verde şi în niciun chip nu se îngraşă. Nimeni nu îl încalecă, iar spinarea îi este toată o rană”.

Şi omul se învoi:

— Bine!

Deci plecă el de acolo şi ajunse într-un alt loc, unde dădu cu ochii de un dud. Pomul îl iscodi:

— Hei, omule, încotro ai pornit-o?

— Mă duc să-mi găsesc norocul, răspunse el.

— Omule, mai întrebă dudul, unde îţi găseşti tu norocul?

— Mi-au arătat unde se află norocul meu, mă duc şi îl găsesc.

Pomul îl rugă:

— Când găseşti norocul tău, întreabă-l şi de mine, spune-i astfel: „Lângă un izvor creşte un dud, întotdeauna are apă, dar roade nu dă”. Adu-mi răspunsul, să aflu de ce se întâmplă aşa ceva.

— Bine, încuviinţă omul.

Plecă şi de acolo. Ajunse într-un alt loc, unde, culcat pe pământ, alături de drum, era un leu.

— Hei, omule, încotro te duci? întrebă leul.

— Am plecat după norocul meu, răspunse el.

— Dar cum îl vei găsi?

— Mi-au povestit unde se află.

— Când îţi vei găsi norocul, întreabă-l şi de mine, zicând aşa: „Într-un loc este un leu. El mănâncă tot ce poate fi aflat pe această lume şi nu este chip să se sature”. Ce va spune norocul tău la ce doresc eu?

Plecă şi de acolo omul sărac şi ajunse într-o ţară, iar în acea ţară străjile îl strigară şi îi grăiră:

— Nu ţi se îngăduie trecerea. Du-te la şah şi, dacă el îţi îngăduie, atunci vei trece.

Îl duseră la şah, iar şahul întrebă:

— Omule, de unde ai venit şi încotro te îndrepţi?

— Am venit dintr-o ţară anume şi mă duc după noroc.

— Cum de-ţi vei găsi norocul? îl descusu şahul.

— Mi-au spus unde se află, mă duc şi îl caut.

După ce îl ascultă, şahul îi ceru:

— Când o să-ţi găseşti norocul, întreabă-l şi de mine. Spune-i aşa: „El are o bogăţie fără margini, el domneşte, însă întotdeauna este trist”.

Omul nostru plecă mai departe. Ajunse în locul în care cele două râuri despre care am vorbit îşi unesc apele. Noaptea rămase pe-aproape, dimineaţa se trezi şi păşi de-a dreptul spre locul unirii apelor şi, cu adevărat, acolo se afla norocul său. Se apropie şi întrebă:

— Tu eşti norocul meu sau eşti al altcuiva?

— Sunt norocul tău.

Atunci omul îi mai spuse:

— De eşti norocul meu, hai să plecăm împreună.

— Tu întoarce-te, îl sfătui norocul, du-te acasă, până ajungi, voi fi şi eu acolo.

Însă omul sărac mai zise:

— O, noroc al meu! Undeva este un cal care întotdeauna paşte în poiană iarbă verde şi nu se îndreaptă. Nimeni nu-l încalecă şi spinarea toată îi este o rană. Cu ce îl poţi ajuta?

Şi răspunse norocul:

— Acel cal este Calul-Iute-ca-Vântul, nimeni nu s-a urcat încă în spinarea lui, de aceea este toată o rană. Dacă îl încalecă cineva, într-un ceas el străbate un drum lung de o lună.

— Norocule, într-un alt loc este un leu care zice aşa: „Eu mănânc tot ce se află pe această lume şi nu mă satur”. Ce leac se află? întrebă omul.

— Când te duci, spune-i aşa: „Prinde un neghiob fără creieri în cap, mănâncă-l şi te vei înzdrăveni”.

Săracul nostru mai destăinui:

— Într-un loc anume, lângă un izvor, creşte un pom. Apă are tot timpul în îndestulare, dar nu rodeşte. Pomul mi-a poruncit astfel: „Când îţi găseşti norocul, întreabă-l şi de mine”.

Şi norocul răspunse:

— La rădăcina copacului este o comoară. Dacă cineva e doritor să sape şi s-o ia pentru el, pomul va înflori şi va rodi.

Iar omul nostru mai întrebă:

— M-am dus într-un oraş, iar şahul locului m-a întrebat: „Încotro ai pornit-o?”. Eu i-am zis: „Am plecat după norocul meu”. Atunci şahul a grăit: „Când ajungi, povesteşte-i de mine, că sunt şah, că am multe bucurii pe această lume, că am o bogăţie nemaipomenită, însă toată vremea sunt trist. De ce?”.

Norocul vorbi aşa:

— În fapt, şahul este femeie, iar când o femeie nu are bărbat, ea tot timpul este tristă. Când ajungi acolo, spune-i: „Tu eşti femeie, vei fi fericită întotdeauna dacă ai un bărbat”.

Îi mai zise norocul:

— Du-te şi orice vei găsi pe drum, ia pentru tine, că eu voi veni în urma ta.

Şi omul porni la drum şi intră în oraşul acelui şah. Şahul îl primi cu cinstire şi îl iscodi:

— Ei, cum este, ţi-ai găsit norocul?

— Da, răspunse omul.

— Cum l-ai găsit, îl descusu şahul, ai întrebat şi de mine? Ce-a zis?

— Norocul mi-a zis: „Şahul e femeie, ea nu are bărbat, iar dacă ar fi avut bărbat, atunci ar fi fost totdeauna fericită”.

Auzind, şahul-femeie rosti:

— E limpede acum, uite că tu vei fi bărbatul meu!

Însă omul nostru nu se învoi:

— Nu te iau de nevastă, eu am norocul meu.

— Cârmuieşte tu, primeşte toate bogăţiile, numai să mă iei de nevastă.

Omul se împotrivi, îşi luă rămas-bun şi plecă.

Ajunse la pomul care nu dădea roade. Pomul întrebă:

— Hei, omule, ţi-ai găsit norocul?

— Da, l-am găsit.

— Ia zi, ce-a spus în privinţa mea?

Săracul răspunse:

— Norocul meu a zis despre tine aşa: „La rădăcina lui este ascunsă o comoară. Dacă cineva ar lua-o, pomul ar reînvia”.

Atunci vorbi şi pomul:

— Iată că te dovedeşti un om bun. Tu nu ai noroc de bogăţie? Aici este o lopată mare, sapă şi ia comoara pentru tine!

Săracul nu se învoi – ce să facă cu bogăţia? Acum el avea norocul lui.

Plecă de acolo şi ajunse la cal, care îi vorbi:

— Hei, omule, te-ai dus. Ţi-ai găsit norocul?

— L-am găsit, răspunse.

— Şi mie ce veşti mi-a adus? dori să afle calul.

Îi răspunse:

— El a grăit aşa: „Calul acela n-are stăpân. Dacă ar fi avut stăpân, care l-ar fi înşeuat şi l-ar fi încălecat, rănile s-ar fi vindecat. El poate străbate un drum lung de o lună în numai un ceas”.

— Ia-mă, stăpâneşte-mă, încalecă, mergi încotro pofteşti, îl îndemnă calul.

Dar omul nu se lăsă înduplecat – el doar mergea pe jos. Plecă şi de acolo şi ajunse la locul unde se afla leul. Leul se dovedi şi el dornic să afle:

— Hei, omule! Ţi-ai găsit norocul?

— Da, l-am găsit, răspunse el.

Şi îi povesti tot, lăsându-l pe leu să mai întrebe, pentru a-i destăinui:

— Iar în legătură cu mine ce-a zis?

— A zis aşa: „Dacă leul găseşte şi mănâncă un neghiob fără creieri în cap, pe dată se înzdrăveneşte”.

Atunci şi leul vorbi:

— Uite, tocmai tu eşti cel mai mare neghiob, pasămite e greu de aflat careva mai neghiob decât tine. Norocul ţi-a spus să iei de pe drum tot ce ţi se nimereşte să găseşti, iar tu cârmuirea unei ţări nu te-ai învoit s-o primeşti. Ai ajuns la dud, acolo se afla comoara, tu n-ai luat-o. Nici calul nu l-ai dorit. Nimeni nu e mai neghiob decât tine, aşa că te mănânc!

Şi leul îl mâncă.

Trei sfaturi

răia odată un şah şi acel şah nu avea decât un singur fecior. Odată, şahul părăsi palatul şi se duse la bazar; văzu acolo multe lucruri, dar nu cumpără nimic. Când se întoarse la palat, feciorul îl întrebă:

— Unde ai fost? Şi ce-ai cumpărat?

— Tot ce ne trebuie avem aici, la palat, îi răspunse şahul, ca apoi feciorul să mai zică:

— Şi palatul tău, şi bogăţia ta, prea puţin pentru mine. Lasă-mă să mă duc să-l izgonesc pe şahul Maşreq-ului[1] de pe tron.

— Nu vreau să te duci acolo. Tot ce îţi doreşti vei căpăta de aici.

Dar feciorul său nu-i dădu ascultare şi porni la drum fără să aibă încuviinţare. Străbătu multe câmpii şi pustiuri şi la mijlocul drumului întâlni un bătrân. Bătrânul dădu bineţe, dar tânărul îi răspunse fără niciun fel de cuviinţă. Atunci bătrânul zise:

— Cândva, am fost şi eu tânăr la fel ca tine. Aşteaptă-mă şi mergem mai departe împreună.

— De ce să iau cu mine aşa un bătrân ramolit? îşi zise tânărul, după care se mai gândi şi hotărî: Fie, o bucată de drum mergem amândoi, că şi aşa e bine.

Şi totuşi bătrânul pe undeva îl recunoscu, deoarece îl ştiuse prea bine pe adevăratul lui tată, care fusese pe tron înaintea celui ce cârmuia acum ţara.

După o vreme, bătrânul, care ducea în spate o traistă cusută din piele, îl rugă pe tânăr:

— Du-mi şi mie puţin traista, că vreau să mă abat o clipă din drum.

Însă cât nu se strădui tânărul nostru, nu găsi în el puteri să mişte traista din locul în care se afla.

Bătrânul se întoarse în grabă şi întrebă:

— Tinere, încă mă mai aştepţi aici?

— Hei, bătrâne! Dar eu n-am izbutit să ridic traista.

— Cum aşa, nu glumi cu mine, răspunse uimit bătrânul.

— Nu, adevărul ţi-l spun.

Auzindu-i răspunsul, bătrânul întrebă atunci:

— Dacă nu eşti în stare nici atât, atunci încotro te îndrepţi?

— Mă duc să-l alung de pe tron pe şahul din Maşreq, răspunse tânărul.

— N-ai cu tine nici ajutoare, nici arme.

— În schimb sunt foarte iscusit şi îl izgonesc numai cu vorbele mele.

— De-i aşa cum spui, întocmai să şi faci! îl sfătui bătrânul.

Ajunseră ei într-un loc unde se afla o casă. Bătrânul zise:

— Hai să intrăm şi să bem un ceai.

Intrară în casă şi bătrânul îi ură tânărului, căci, de altfel, era chiar casa lui:

— Bine ai venit!

Astfel îi făcu urarea, după care îi aduse ceaiul. Băură ceaiul şi bătrânul iarăşi grăi:

— Îţi voi da trei sfaturi: câtă vreme nu te întreabă, nu vorbi; până nu te roagă să dai, nu da; câtă vreme nu te cheamă, nu te duce.

Apoi ieşiră din casă şi porniră mai departe. Merseră ei agale şi ajunseră la palatul şahului Maşreq-ului. Atunci bătrânul îl întrebă pe tânăr:

— Tinere, dacă tu îl izgoneşti pe şah de pe tron, îmi dăruieşti şi mie măcar puţin din bogăţiile lui?

— Îţi dăruiesc, făgădui tânărul.

Intrară amândoi în palatul şahului. Se opriră la uşile de la intrare, dădură bineţe şahului şi îi făcură urări. Şahul răspunse urărilor şi le îngădui să se aşeze. Amândoi se aşezară lângă stâlpii de la intrare, căci acela era locul de cinste pentru oaspeţi. Rămaseră acolo puţin şi tocmai atunci slujitorii puseră mâncare în faţa şahului. Şahul îi îndemnă şi pe ei:

— Apropiaţi-vă să mâncaţi şi voi!

Se apropiară să mănânce, când şahul strigă slujitorilor:

— Daţi-ne şi nouă un cuţit, să tăiem carnea în bucăţi mai mici.

Atunci tânărul îşi scoase pumnalul şi îl puse înaintea şahului. Şahul văzu plăselele din aur şi argint, bătute în rubine şi smaralde, iar lama din diamant. Când tăia carnea, şahul se gândea: „ Dacă am să-i cer pumnalul să mi-l dea mie, acest stăpân al lui nu mi-l va da. Iar dacă aş dori să-l cumpăr, atunci o să ceară un preţ mare”. Se gândi, se mai gândi şi până la urmă îi întrebă pe prietenii care acum erau aşezaţi să mănânce:

— Prieteni, care este pedeapsa meritată de un hoţ?

Cei doi se ridicară şi răspunseră:

— Ori îi iei lucrul pe care l-ai avut şi de fapt este al tău, ori îl omori pe hoţ.

Atunci şahul le istorisi:

— În ziua în care mi-au furat vistieria, acest pumnal era aşezat deasupra. Acum am găsit lucrul care a fost al meu, iar acest om este hoţul!

Strigă şahul să vină călăii:

— Luaţi-l şi omorâţi-l! porunci el.

Atunci bătrânul grăi:

— Mărite şah, acest tânăr este oaspete în această noapte în casa mea. Îl aduc dimineaţă şi atunci să-l omorâţi.

La început şahul nu se lăsă înduplecat – tânărul o să fugă. Însă bătrânul se împotrivi iarăşi:

— Dacă nu-mi pot ocroti oaspetele şi încuviinţez omorârea lui, bunul meu nume va avea de suferit, mă fac de râs, de ocara oamenilor.

Atunci şahul încuviinţă, însă porunci ca a doua zi să-l aducă pe tânăr.

Bătrânul şi tânărul plecară. Ajunseră la casa bătrânului. Intrară şi bătrânul făcu de mâncare. Puse apoi mâncarea în faţa tânărului şi îl îndemnă:

— Ia şi mănâncă puţin.

— Nu-mi arde de mâncare, răspunse tânărul, mâine doar mă omoară.

Nu mâncă nimic şi se duse să se culce. La răsăritul soarelui se sculară, bătrânul aduse ceaiul şi îl sfătui:

— Tinere, ia şi bea ceaiul!

Tânărul nu se atinse, că nu peste mult timp îl vor omorî şi de înghiţit îi era cu neputinţă. Tot atunci bătrânul se aşeză lângă vatră, iar o pisică veni la el. Şi începu bătrânul să-i vorbească pisicii la ureche:

— Of, pisică nechibzuită, de câte ori nu ţi-am spus? Câtă vreme nu te întreabă, nu vorbi; până nu te roagă să dai, nu da; câtă vreme nu te cheamă, nu te duce. Uite că acum ai să mori.

Se gândi tânărul: „Apoi el pentru mine spune vorbele astea, nu pentru pisică”. După aceea se ridicară amândoi şi porniră la drum. Tânărul mergea agale, iar mai târziu parcă mergea în genunchi. Bătrânul îl îndemnă:

— Hai, tinere, ce tragi de timp?

— Vin acum, răspunse el.

„Vai, ce nenorocire, gândea bătrânul, acum îl omoară.” După care îi grăi:

— Uite, astea sunt ultimele sfaturi pe care ţi le dau. Dacă vrei să mă asculţi, ascultă-mă, cum pofteşti, fă aşa cum crezi că e mai bine.

— Voi face întocmai tot ce-mi porunceşti!

Aşa că bătrânul îl învăţă cum să se poarte.

Până la urmă ajunse la şah şi îi dădu bineţe. După care tânărul nostru trecu în faţa şahului şi grăi:

— Mărite şah, cârmuitor nedrept. Nu se vântură fără vânt! Întâi se caută

adevărul, după aceea moartea.

— Dar ce înseamnă asta? întrebă şahul.

Tânărul îi răspunse atunci:

— Oameni buni, eu nu sunt hoţ şi nici iscoadă. Şi tata a fost tot şah. Odată, tata a ieşit din palatul său şi a plecat la bazar. Acolo l-au omorât şi tocmai acest pumnal i-a fost implântat în inimă. Câtă vreme am fost copil, pumnalul pe care-l vedeţi acum era jucăria mea. Iar când am crescut, atunci m-am gândit: „Cine l-a omorât pe tatăl meu?”. Şi am început să rătăcesc din ţară în ţară să-l găsesc pe ucigaşul care mi-a omorât tatăl. Însă pe stăpânul acestui pumnal nu l-am putut găsi. Acum stăpânul pumnalului s-a arătat. Dacă tu eşti stăpânul pumnalului, înseamnă că tu l-ai omorât. Aşa stând lucrurile, acum plăteşte-mi pentru sângele lui sau dă-mi tatăl înapoi!

— Dar ce e cu aceste vorbe? se minună şahul.

Însă dregătorii hotărâră:

— Adevărul este de partea tânărului. El este străin de aceste locuri, nu este duşman, nu este iscoadă. Dacă te pretinzi stăpânul acestui pumnal, înseamnă că tu l-ai ucis pe tatăl lui. De aceea, trebuie să-i plăteşti sângele vărsat.

Atunci şahul întrebă:

— Şi care este preţul sângelui acelui om?

Iarăşi dregătorii hotărâră:

— Douăzeci de cai încărcaţi cu aur.

Şi şahul îi dădu tânărului douăzeci de cai încărcaţi cu aur. Tânărul nostru plecă de la palat spre casă. Ajunse împreună cu bătrânul pe o câmpie. Acolo bătrânul îi grăi:

— Acum te părăsesc.

Şi tânărul îl îndemnă să ia măcar nişte aur:

— Tu doar mi-ai salvat viaţa, îi zise.

— Aurul este al tău, du-te şi trăieşte sănătos. Iar altă dată ai grijă ce vorbeşti.

Şi asta-i tot. Nu se ştie dacă aşa a fost sau n-a fost.

1. Maşreq – ţară legendară de la răsărit.